

ที่ รง ๐๕๐๕/ว ๗๕๕๑

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
ถนนมิตรไมตรี เขตดินแดง กทม. ๑๐๕๐๐

๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จำนวน ๒ ฉบับ

ด้วยคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้มีประกาศ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เรื่อง กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารตามเกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใสและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานของรัฐเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนตรวจสอบได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๘) และประกาศฯ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐ เรื่อง กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรายชื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมของหน่วยงานต่าง ๆ เป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๘) ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินงานข้อมูลข่าวสารของกรมเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดและเป็นการผลักดันให้หน่วยงานในสังกัดดำเนินงานด้านข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ จึงขอความร่วมมือจังหวัดได้แจ้งให้สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดได้ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. ให้กำหนดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านข้อมูลข่าวสารของราชการของหน่วยงานให้ชัดเจนและกำชับเจ้าหน้าที่รับผิดชอบได้ตรวจสอบและจัดทำแฟ้มเอกสารข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๗ และมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ และประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ที่มีอยู่ในความครอบครองโดยจัดทำดัชนีข้อมูลข่าวสารพร้อมให้บริการประชาชนที่มาติดต่อด้วยตนเอง หรือให้บริการติดต่อผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน

๒. ให้กำหนดผู้รับผิดชอบเว็บไซต์ของหน่วยงาน และกำหนดมาตรการ กลไก และวางระบบการเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน และให้นำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ และมาตรา ๙ ของแต่ละหน่วยงานลงเผยแพร่ในเว็บไซต์ให้เป็นปัจจุบัน พร้อมจัดทำระบบการเชื่อมโยง Link ที่สามารถสอบถามย้อนกลับได้ และค้นหาข้อมูลได้โดยสะดวก ทั้งนี้ให้งดเว้นการนำหนังสือลับเผยแพร่ในศูนย์ข้อมูลข่าวสารทางกายภาพและเว็บไซต์ของหน่วยงานด้วย

๓. เมื่อได้ดำเนินการแล้วให้รายงานผลครั้งแรกในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ และให้รายงานผลการดำเนินการให้บริการประชาชนผู้มาติดต่อด้วยตนเอง หรือให้บริการติดต่อผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานภายในวันที่ ๕ แห่งเดือนเริ่มต้นของไตรมาส (ตุลาคม – ธันวาคม/ มกราคม – มีนาคม/ เมษายน – มิถุนายน/ กรกฎาคม – กันยายน)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายทศพล กฤตวงศ์วิมาน)

รองอธิบดี รักษาราชการแทน

อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

กองนิติการ

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๒๔๖ ๗๕๘๘

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กงนิติการ โทรศัพท์ ๐ ๒๒๕๖ ๗๐๓๙

ที่ รง ๐๕๐๕/จ ๓๕๕๒

วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

เรียน ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกรุงเทพมหานครพื้นที่ ๑ - ๑๐/
กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร และกลุ่มตรวจสอบภายใน

ด้วยคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้มีประกาศ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เรื่อง กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารตามเกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใสและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานของรัฐ เป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนตรวจสอบได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๘) และประกาศฯ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐ เรื่อง กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรายชื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมของหน่วยงานต่าง ๆ เป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๘)

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินงานข้อมูลข่าวสารของกรมเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดและเป็นการผลักดันให้หน่วยงานในสังกัดดำเนินงานด้านข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ จึงขอความร่วมมือจังหวัดได้แจ้งให้สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดได้ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. ให้กำหนดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านข้อมูลข่าวสารของราชการของหน่วยงานให้ชัดเจนและกำชับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้ตรวจสอบและจัดทำแฟ้มเอกสารข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๗ และมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ และประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ที่มีอยู่ในความครอบครองโดยจัดทำดัชนีข้อมูลข่าวสารพร้อมให้บริการประชาชนที่มาติดต่อด้วยตนเอง หรือให้บริการติดต่อผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน

๒. ให้กำหนดผู้รับผิดชอบเว็บไซต์ของหน่วยงาน และกำหนดมาตรการ กลไก และวางระบบการเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน และให้นำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ และมาตรา ๙ ของแต่ละหน่วยงานลงเผยแพร่ในเว็บไซต์ให้เป็นปัจจุบัน พร้อมจัดทำระบบการเชื่อมโยง Link ที่สามารถสอบถามย้อนกลับได้ และค้นหาข้อมูลได้โดยสะดวก ทั้งนี้ให้เร่งดำเนินการนำหนังสือลับเผยแพร่ในศูนย์ข้อมูลข่าวสารทางกายภาพและเว็บไซต์ของหน่วยงานด้วย

๓. เมื่อได้ดำเนินการแล้วให้รายงานผลครั้งแรกในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ และให้รายงานผลการดำเนินการให้บริการประชาชนผู้มาติดต่อด้วยตนเอง หรือให้บริการติดต่อผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานภายในวันที่ ๕ แห่งเดือนเริ่มต้นของทุกไตรมาส (ตุลาคม - ธันวาคม/ มกราคม - มีนาคม/ เมษายน - มิถุนายน/ กรกฎาคม - กันยายน)

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

(นายทศพล กฤตวงศ์วิมาน)

รองอธิบดี รักษาราชการแทน

อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ผู้ช่วยอธิบดี

๑๖ พ.ค. ๒๕๖๑

ผู้อำนวยการกอง..... ๑๕ พ.ค. ๒๕๖๑
หัวหน้ากลุ่มบริหาร..... ๑๕ พ.ค. ๒๕๖๑
เจ้าหน้าที่จัดระเบียบ..... ๑๕ พ.ค. ๒๕๖๑
เจ้าหน้าที่พิมพ์งาน..... วันที่.....

แนวปฏิบัติ

การมีคำสั่ง “ให้เปิดเผย” หรือ “มิให้เปิดเผย” ข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมติคณะกรรมการบริหารข้อมูลข่าวสารกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

คณะกรรมการบริหารข้อมูลข่าวสารของกรมฯ (กข.กสร.) ได้อาศัยอำนาจตามระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๘ (๒) พิจารณาวินิจฉัยประเภทข้อมูลข่าวสารตามที่หน่วยงานของกรมฯ เสนอให้เจ้าหน้าที่มีคำสั่ง “มิให้เปิดเผย” ซึ่งที่ประชุม กข. กสร. ครั้งที่ ๑/๒๕๔๕ วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๕ ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบในการกำหนดแนวปฏิบัติให้เจ้าหน้าที่มีคำสั่ง “ให้เปิดเผย” หรือคำสั่ง “มิให้เปิดเผย” หรือคำสั่ง “ไม่รับฟังคำคัดค้าน” โดยให้เจ้าหน้าที่คำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของกรมฯ ประโยชน์สาธารณะ ประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน และให้ระบุเหตุผลของคำสั่งดังกล่าวให้ชัดเจน โดยจำแนกตามหมวดหมู่ข้อมูลข่าวสารของกรมฯ ดังต่อไปนี้

หมวด ๑ งบประมาณ การเงิน บัญชี

เจ้าหน้าที่สามารถมีคำสั่ง “ให้เปิดเผย” ได้ทุกเรื่อง เว้นแต่เรื่องที่เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล และข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายใน ดังต่อไปนี้

(๑) เรื่องการประสานงานการรายงานผลการตรวจสอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และการตรวจสอบภายในของจังหวัด

(๒) เรื่องสรุปข้อบกพร่องและข้อหาหรือที่หน่วยงานต่างๆ ถูกหักท้วงจากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินหรือจากหน่วยงานตรวจสอบภายในของจังหวัด

การปฏิบัติในเรื่องตาม (๑) และ (๒) ดังกล่าว ถ้าอยู่ในระหว่างดำเนินการเจ้าหน้าที่สามารถมีคำสั่ง “มิให้เปิดเผย” ได้ตามมาตรา ๑๕ (๒) (๓) (๔) โดยให้ปฏิบัติตาม มาตรา ๑๕ วรรคสอง

ในกรณีเรื่องดังกล่าวได้ดำเนินการเสร็จสิ้นทุกขั้นตอนแล้ว ประกอบมาตรา ๙ วรรคสอง แต่ถ้าเรื่องดังกล่าวมีผลกระทบต่อบุคคลอื่นที่มีส่วนได้เสียในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น ให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๗ โดยให้แจ้งสิทธิอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๘ ให้ผู้ขอข้อมูลข่าวสารหรือผู้คัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารทราบ

ในกรณีเรื่องดังกล่าวมีการกำหนดชั้นความลับอยู่ให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔

หมวด ๒ คำสั่ง มติคณะรัฐมนตรี ประกาศ ระเบียบ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด และพระราชกฤษฎีกา

ให้เปิดเผยได้ทุกเรื่องเพราะเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ ซึ่งลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา และเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ ซึ่งต้องจัดไว้ให้บริการแก่ประชาชนให้สามารถเข้าตรวจค้นได้เอง

หมวด ๓ บริหารทั่วไป โต้ตอบทั่วไป ขอความร่วมมือ ข่าวสารประชาสัมพันธ์

เปิดเผย

เป็นข้อมูลข่าวสารที่สามารถมีคำสั่งให้เปิดเผยได้ทุกเรื่อง เว้นแต่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายในตามหมวด ๑ ให้ถือปฏิบัติตามหมวด ๑ สำหรับข้อมูลข่าวสารเรื่องอื่นๆ ถ้าได้มีการกำหนดขึ้นความลับไว้ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔

หมวด ๔ บริหารงานบุคคล

ข้อมูลข่าวสารในหมวดนี้เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ให้ถือปฏิบัติโดยการปกปิดเป็นหลักเปิดเผยเป็นข้อยกเว้น ซึ่งจะมีเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- (๑) แบบสอบถามข้อมูลบุคคลประจำปี
- (๒) ใบลาพักผ่อน ลาป่วย ลากิจ
- (๓) ก.พ. ๗
- (๔) สมุดประวัติและแฟ้มประวัติข้าราชการและลูกจ้างประจำ
- (๕) ข้อมูลข้าราชการในระบบคอมพิวเตอร์
- (๖) หนังสือรับรองสมุดประวัติและเวลาทวีคูณฯ (แบบ ๕๓๐๒)
- (๗) หนังสือรับรองข้อมูลบุคคล
- (๘) คำร้องขอย้าย
- (๙) แบบสอบถามความประสงค์ในการขอย้ายหรือแต่งตั้ง
- (๑๐) แบบประเมินการทดลองปฏิบัติราชการ
- (๑๑) แบบประเมินความเหมาะสม
- (๑๒) แบบประเมินผลบุคคลโดยการสัมภาษณ์
- (๑๓) เอกสารการดำเนินการทางวินัย

ในการปฏิบัติข้อมูลข่าวสารตามข้อ (๑) ถึงข้อ (๙) ให้ถือปฏิบัติตามประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ฉบับลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๓ เรื่อง ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่มที่ ๑๑๘ ตอนที่ ๑๑ ง ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ เจ้าหน้าที่สามารถมีคำสั่ง “มิให้เปิดเผย” ได้ ตามมาตรา ๑๕(๕) และมาตรา ๒๔ แต่ถ้าจะมีคำสั่ง “ให้เปิดเผย” จะต้องเป็นไปตามหลักของข้อยกเว้นตามมาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕

ข้อมูลข่าวสารเอกสารตามข้อ (๑๐) ถึงข้อ (๑๒) เป็นความเห็นชอบและคำเสนอแนะภายในหน่วยงาน เจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่ง “มิให้เปิดเผย” ได้ตามมาตรา ๑๕ (๓)

ข้อมูลข่าวสารเอกสารตามข้อ (๑๓) ในกรณีเรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงหรือการสอบสวนทางวินัยเจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่ง “มิให้เปิดเผย” เพราะว่าเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ (๒) (๓) (๔) (๖) แต่เมื่อการสอบสวนได้เสร็จสิ้นทุกขั้นตอนจนมีคำสั่งของผู้บังคับบัญชาแล้ว เจ้าหน้าที่สามารถมีคำสั่ง “ให้เปิดเผย” ได้ภายใต้เงื่อนไขให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติตามมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๑ วรรคห้า ประกอบมาตรา ๙ วรรคสอง

หมวด ๕ การประชุม สัมมนา อบรม ศึกษาน บรยาย วิทยากร

ให้มีคำสั่ง “ให้เปิดเผย” ได้ทุกเรื่อง เว้นแต่ในเรื่องแบบทดสอบการอบรมเจ้าหน้าที่ ความปลอดภัยในการทำงานให้มีคำสั่ง “มิให้เปิดเผย” ตามมาตรา ๑๕ (๒)

หมวด ๖ วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง

ให้มีคำสั่ง “ให้เปิดเผย” ที่ทุกเรื่อง

หมวด ๗ สถิติ โครงการ แผนงาน วิจัย รายงาน ประเมิน

ให้มีคำสั่ง “ให้เปิดเผย” ได้ทุกเรื่อง เว้นแต่เรื่องข้อมูลข่าวสารและเอกสารเรื่องรายงาน ที่มีลักษณะเช่นเดียวกับข้อมูลข่าวสารในหมวด ๑ งบประมาณ การเงิน บัญชี และหมวด ๓ การบริหารทั่วไป ดังต่อไปนี้

(๑) รายงานผลการตรวจสอบงบประมาณการเงิน บัญชี และพัสดุหน่วยงานฯ

(๒) รายงานการตรวจสอบงบเดือนและใบสำคัญของคลัง

(๓) รายงานผลการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนการจัดซื้อจัดจ้าง

(๔) รายงานผลการตรวจสอบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานและการใช้จ่าย

งบประมาณ

(๕) รายงานการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินตามมาตรการเพิ่มค่าใช้จ่ายภาครัฐ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจฯ

(๖) รายงานการตรวจสอบเงินนอกงบประมาณ เงินวารสารแรงงานสัมพันธ์ กองทุนสวัสดิการกรมฯ เงินกองทุนเพื่อผู้ใช้แรงงาน เงินกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง

การปฏิบัติในส่วนของรายงานตาม (๑) ถึง (๖) ดังกล่าวถ้าอยู่ระหว่างการดำเนินการ และมีลักษณะเช่นเดียวกับข้อมูลข่าวสารในหมวด ๑ งบประมาณ การเงิน บัญชี และหมวด ๓ การบริหารงานทั่วไป เจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่ง “มิให้เปิดเผย” ได้ ตามมาตรา ๑๕ (๒) (๓) (๔) โดยให้ถือปฏิบัติในลักษณะเช่นเดียวกับข้อมูลข่าวสารในหมวด ๑ และหมวด ๓ แต่เมื่อได้ดำเนินการเสร็จสิ้นทุกขั้นตอน ให้ถือปฏิบัติตามมาตรา ๑๑ วรรคห้า ประกอบมาตรา ๙ วรรคสอง และต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘

ข้อมูลข่าวสารเรื่อง แผนงาน โครงการ และงบประมาณ ของปีดำเนินการเป็น ข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ (๓) สำหรับปีที่ผ่านมาจะต้องมีคำสั่ง “ให้เปิดเผย”

ข้อมูลข่าวสารเรื่องประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคา และเรื่องเกี่ยวกับ ผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นข้อมูลข่าวสารที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้ประกาศกำหนดให้เป็นข้อมูลข่าวสารที่จัดไว้ให้ประชาชนสามารถตรวจดูได้ ตามมาตรา ๙ (๘) ต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเรื่องดังกล่าว

ข้อมูลข่าวสารเอกสารแบบสำรวจของกองวิชาการและแผนงาน และเอกสารแบบสำรวจข้อมูลสิทธิประโยชน์ของกองทุนวิจัยสัมพันธ ซึ่งระบุไว้ชัดเจนว่า ผู้ให้ข้อมูลข่าวสารไม่มีความประสงค์จะให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่ง “มิให้เปิดเผย” ได้ ตามมาตรา ๑๕ (๖) และถ้าหากจะมีคำสั่ง “ให้เปิดเผย” จะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคสอง มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘

ข้อมูลข่าวสารเรื่องทะเบียนสถานประกอบกิจการจำแนกรายการ ให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติโดยเปิดเผยรายชื่อสถานประกอบกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะได้ โดยให้ดำเนินการตามมาตรา ๙ วรรคสอง เพื่อไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจำนวนลูกจ้างที่แท้จริงเพราะเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ (๖)

ข้อมูลข่าวสารเรื่องรายงานการวิเคราะห์การตรวจสอบสภาพความปลอดภัยในการทำงานของสถาบันความปลอดภัยในการทำงาน เจ้าหน้าที่จะมีคำสั่ง “ให้เปิดเผย” จะต้องปฏิบัติภายใต้หลักเกณฑ์ตามมาตรา ๙ วรรคสอง มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘

หมวด ๘ การตรวจแรงงาน

ข้อมูลข่าวสารเอกสารตามที่หน่วยงานต่างๆ เสนอให้มีคำสั่ง “มิให้เปิดเผย” มีดังต่อไปนี้

(๑) ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประสานคำร้องให้หน่วยปฏิบัติดำเนินการ การติดตามผลการขึ้นกรองรายงานผลการดำเนินการ

(๒) แฟ้มสถานประกอบการ

(๓) แบบตรวจแรงงานทั่วไป

(๔) แบบตรวจแรงงานหญิงและเด็ก

(๕) เอกสารประกอบการตรวจแรงงาน เช่น ทะเบียนลูกจ้าง เอกสารหลักฐานการจ่ายค่าจ้าง เอกสารการคำนวณค่าจ้าง

(๖) รายงานผลการดำเนินงานของ จป.

(๗) หนังสือร้องเรียน

การปฏิบัติในกรณีเรื่องตาม (๑) – (๗) ที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของเจ้าหน้าที่ให้ชี้แจงข้อเท็จจริงให้ผู้ขอข้อมูลทราบเท่าที่จำเป็น และเจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่ง “มิให้เปิดเผย” ได้ ตามมาตรา ๑๕ (๒) (๓) (๔) (๖) แล้วแต่กรณี สำหรับเรื่องที่ได้ดำเนินการจนเสร็จสิ้นทุกขั้นตอนแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติ ตามมาตรา ๑๑ วรรคห้า ประกอบมาตรา ๙ วรรคสอง และมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ และถ้าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจะเป็นการขัดต่อมาตรา ๑๕๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้เจ้าหน้าที่มีคำสั่ง “มิให้เปิดเผย” ตามมาตรา ๑๕ (๖) พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ในกรณีที่ผู้ขอทราบข้อมูลข่าวสารได้ยื่นต่อหน่วยงานใด ถ้าหน่วยงานนั้นพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่ใช่เป็นการขอตรวจดูเอกสารหรือขอสำเนาเอกสารใดๆ หรือขอสำเนาเอกสารรับรองถูกต้อง ให้เจ้าหน้าที่พิจารณาเสนอผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานให้มีหนังสือตอบหรือชี้แจงให้ผู้ขอทราบข้อมูลข่าวสารทราบเท่าที่จำเป็นตามหลักการปฏิบัติราชการโดยทั่วไป

(๘) แบบรายงานรายละเอียดสารเคมีอันตราย แบบรายงานผลการตรวจสุขภาพลูกจ้าง ที่ทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตราย (สอ.๑ สอ.๒ สอ.๓ สอ.๔)

ข้อมูลข่าวสารกรณีตาม (๘) เป็นข้อมูลข่าวสารที่เอกชนจัดทำขึ้นเพื่อจัดส่งให้ ส่วนราชการตามที่กฎหมายกำหนด การเปิดเผยอาจกระทบผู้มีส่วนได้เสียเจ้าของข้อมูลข่าวสาร เรื่องนั้นๆ ถ้าจะมีคำสั่ง “ให้เปิดเผย” ให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคสอง มาตรา ๑๗ และ มาตรา ๑๘

ข้อมูลข่าวสารรายชื่อสถานประกอบกิจการ ชื่อสารเคมีอันตราย และปริมาณ การจัดเก็บในฐานข้อมูลระบบคอมพิวเตอร์ของกรมฯ กรณีผู้ขอเป็นเอกชนต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับการขอข้อมูลข่าวสารตามแบบ สอ.๑ สอ.๒ สอ.๓ และ สอ.๔ ดังกล่าว แต่ถ้าผู้ขอเป็นหน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่สามารถให้ข้อมูลข่าวสารได้โดยไม่ต้องระบุเงื่อนไขให้ชัดเจนว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ดังกล่าวอาจทำให้เจ้าของสถานประกอบการได้รับความเสียหาย ขอให้หน่วยงานราชการผู้ขอข้อมูล ข่าวสารไม่นำข้อมูลข่าวสารไปเปิดเผยต่อผู้อื่นอันอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของ สถานประกอบการผู้ให้ข้อมูลข่าวสาร ตามมาตรา ๒๐ (๒)

(๙) เอกสารบันทึกคำให้การนายจ้าง ลูกจ้าง หรือพยาน

กรณีเรื่องที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของเจ้าหน้าที่และไม่ได้มีคำวินิจฉัยใดๆ หรือ ได้ดำเนินการจนเสร็จสิ้นทุกขั้นตอนแล้ว เจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่ง “มิให้เปิดเผย” ได้ ตามมาตรา ๑๕ (๒) (๔) (๕) (๖) และมาตรา ๑๖ และตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔

ในกรณีผู้ขอเป็นคู่กรณี ให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติ ตามมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ และ มาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๔

ในกรณีสำนวนคดีเรื่องดังกล่าวได้ดำเนินการจนเสร็จสิ้นทุกขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนด ให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติตามมาตรา ๑๑ วรรคห้า ประกอบมาตรา ๙ วรรคสอง และมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘

ในกรณีถ้ามีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวแล้วจะเป็นการขัดต่อมาตรา ๑๕๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้เจ้าหน้าที่มีคำสั่ง “มิให้เปิดเผย” ตามมาตรา ๑๕ (๖)

(๑๐) คำสั่งพนักงานตรวจแรงงาน

ให้มีคำสั่ง “ให้เปิดเผย” ได้ เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ (๑) ซึ่งจะต้องจัดไว้ ให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจดูได้ แต่ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการตามมาตรา ๙ วรรคสอง โดยต้องการลบ ตัดทอน หรือทำด้วยประการใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในส่วนที่ต้องห้าม มิให้เปิดเผยตามมาตรา ๑๕

(๑๑) เรื่องการรายงานผลการตรวจเยี่ยมกิจการสัมพันธ์

รายงานในส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงให้มีคำสั่ง “ให้เปิดเผย” ได้ แต่สำหรับในส่วนที่เป็น ความเห็นและคำแนะนำอาจมีคำสั่ง “มิให้เปิดเผย” ตามมาตรา ๑๕ (๓) โดยปฏิบัติตามมาตรา ๑๑ วรรคห้า ประกอบมาตรา ๙ วรรคสอง

หมวด ๙ คำร้องทุกข์ และการวินิจฉัยคำร้องทุกข์

การปฏิบัติโดยทั่วไปให้เจ้าหน้าที่พิจารณาว่าข้อมูลข่าวสารและหรือเอกสารใดในหมวดนี้ มีลักษณะเช่นเดียวกับข้อมูลข่าวสารในหมวด ๘ การตรวจแรงงาน ให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติในลักษณะเช่นเดียวกัน

ข้อมูลข่าวสารและเอกสารที่หน่วยงานต่างๆ เสนอให้คำสั่ง “ไม่เปิดเผย” มีดังต่อไปนี้

- (๑) คำร้องทุกข์ขอให้พนักงานตรวจแรงงานมีคำสั่งตามมาตรา ๑๒๔
- (๒) คำขอให้คณะกรรมการสวัสดิการแรงงานพิจารณาเรื่องการย้ายสถานประกอบกิจการ
- (๓) คำร้องกรณีอื่นๆ หรือคำขออุทธรณ์ต่างๆ

ข้อมูลข่าวสารและเอกสารดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลข่าวสารในหมวด ๘ การตรวจแรงงาน ให้เจ้าหน้าที่พิจารณาดำเนินการในลักษณะเช่นเดียวกับเรื่องบันทึกคำให้การนายจ้าง ลูกจ้าง หรือพยาน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยและการคุ้มครองสิทธิของบุคคลผู้ร้อง

หมวด ๑๐ การดำเนินคดีและสำนวนคดี

ข้อมูลข่าวสารในหมวดนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องจากการตรวจแรงงานหรือการวินิจฉัยคำร้องทุกข์ ซึ่งจะมีเอกสารและข้อมูลข่าวสารที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกับข้อมูลข่าวสารในหมวด ๘ การตรวจแรงงาน และหมวด ๙ คำร้องทุกข์และการวินิจฉัยคำร้องทุกข์ ให้เจ้าหน้าที่พิจารณาถือปฏิบัติในลักษณะเช่นเดียวกัน

ข้อมูลข่าวสารเอกสารการสรุปข้อเท็จจริงและความเห็นของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ (แบบ กสร.น.ก.๓) ให้มีคำสั่ง “มิให้เปิดเผย” ได้ตามมาตรา ๑๕ (๒) (๓)

ข้อมูลข่าวสารเรื่องการดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง การสอบสวนทางวินัย และการสอบสวนความรับผิดชอบละเมิดให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติตามมาตรา ๒ การบริหารงานบุคคล

หมวด ๑๑ ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง

ข้อมูลข่าวสารทั้งสองกรณีเป็นเรื่องในลักษณะเดียวกันต้องถือปฏิบัติในลักษณะเดียวกันโดยปกติเจ้าหน้าที่สามารถมีคำสั่ง “ให้เปิดเผย” ได้ แต่ถ้าพิจารณาแล้วเห็นว่า การเปิดเผยอาจจะทำให้คู่แข่งทางการค้าหรือสถานประกอบกิจการอื่นๆ หรือสภาพแรงงานอื่นๆ นำไปใช้เป็นคุณหรือโทษแก่คู่กรณีได้ การจะมีคำสั่งให้เปิดเผยจะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘

หมวด ๑๒ องค์กรนายจ้าง องค์กรลูกจ้าง (งานทะเบียน)

กองแรงงานสัมพันธ์เสนอให้มีคำสั่งไม่ให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารและเอกสารเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

- (๑) รายชื่อผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งองค์กรตามกฎหมาย
- (๒) ร่างบังคับขององค์กรฯ
- (๓) การรายงานติดตามความเคลื่อนไหว

(๔) รายงานการตรวจเยี่ยมองค์กร

(๕) การสังเกตการณ์การประชุมใหญ่

ข้อมูลข่าวสารเรื่องคำขอจดทะเบียนต่างๆ และเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาจดทะเบียนต่างๆ ให้ปรับปรุงรูปแบบและวิธีการเพื่อไม่ให้เป็นการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวในระหว่างดำเนินการเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานอาจมีคำสั่ง “มิให้เปิดเผย” ได้ ตามมาตรา ๑๕ (๑) (๓) (๕) (๖) แต่ถ้าจะมีคำสั่ง “ให้เปิดเผย” ต้องปฏิบัติตาม มาตรา ๙ วรรคสอง และอาจกำหนดเงื่อนไขตามมาตรา ๒๐ (๒) ได้

กรณีผู้ขอทราบข้อมูลข่าวสารเป็นคู่กรณี ให้เจ้าหน้าที่ชี้แจงข้อเท็จจริงที่จำเป็นต่อรู้ เพื่อการโต้แย้งหรือชี้แจงหรือป้องกันสิทธิของตนให้ผู้ขอข้อมูลทราบ และถ้าเรื่องดังกล่าวดำเนินการเสร็จแล้วทุกขั้นตอน เจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่ง “ให้เปิดเผย” ได้ภายใต้หลักเกณฑ์ตามมาตรา ๙ วรรคสอง มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘

กรณีสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาใบอนุญาตขับรถ ที่บุคคลใช้ยื่นประกอบคำขอจดทะเบียนหรือคำขอต่างๆ นั้น มิให้เปิดเผย ตามมาตรา ๑๕ (๕) โดยให้เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำผู้ขอให้ไปขอจากหน่วยงานผู้มีหน้าที่ออกบัตร หรือใบอนุญาตนั้นๆ

หมวด ๑๓ คณะกรรมการ

เรื่องเกี่ยวกับคณะกรรมการต่างๆ จะมีเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้พิพากษาสมทบ, คณะกรรมการสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ, คณะกรรมการค่าจ้าง, กรรมการผู้แทนฝ่ายนายจ้าง ผู้แทนฝ่ายลูกจ้างในคณะกรรมการต่างๆ เรื่องดังกล่าวเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้ง ดังนั้น เอกสารต่างๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานทะเบียนจึงเป็นเรื่องที่สามารถเปิดเผยได้เว้นแต่เอกสารนั้นเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณสมบัติของบุคคล หรือเอกสารที่มีการกำหนดชั้นความลับ ตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ เจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่ง “มิให้เปิดเผย” ตามมาตรา ๑๕ (๔) (๕) (๖) ส่วนเอกสารกรณีการพิจารณาอุทธรณ์คัดค้านการเลือกตั้งเป็นเอกสารเกี่ยวกับสำนวนคดีให้ปฏิบัติตามหมวด ๑๐ สำนวนคดี

สำหรับในกรณีการจัดเก็บประวัติคณะกรรมการต่างๆ ให้เจ้าหน้าที่จัดเก็บข้อมูลข่าวสาร และเอกสารเท่าที่จำเป็น และถ้าเป็นกรณีการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติตาม มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕

หมวด ๑๔ ข้อพิพาทแรงงาน ข้อขัดแย้ง

ข้อมูลข่าวสารเรื่องข้อพิพาทแรงงานและข้อขัดแย้งที่อยู่ในระหว่างดำเนินการเจรจาไกล่เกลี่ยหรือดำเนินการตามขั้นตอนตามกฎหมายเจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่ง “มิให้เปิดเผย” ได้ ตามมาตรา ๑๕ (๒) (๔) เว้นแต่ผู้ขอข้อมูลข่าวสารเป็นคู่กรณีให้ถือปฏิบัติตาม พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒ และถ้าเรื่องดังกล่าวดำเนินการเสร็จแล้วทุกขั้นตอน เจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่ง “ให้เปิดเผย” ได้ภายใต้กฎเกณฑ์ตามมาตรา ๙ วรรคสอง มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘

หนังสือเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานฯ มีคำสั่งตามมาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ในส่วนที่เป็นความเห็นและคำแนะนำภายในหน่วยงาน ให้มีคำสั่ง “มิให้เปิดเผย” ได้ ตามมาตรา ๑๕ (๓)

หนังสือแต่งตั้งผู้แทนเจรจา ไม่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผยโดยตรง ให้เจ้าหน้าที่ มีคำสั่ง “ให้เปิดเผย” ได้

หนังสือขอตรวจสอบจำนวนสมาชิกสหภาพแรงงาน ไม่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย โดยตรง เจ้าหน้าที่ที่สามารถมีคำสั่ง “ให้เปิดเผย” ได้

หมวด ๑๕ อนุสัญญา

ข้อมูลข่าวสารเอกสารเกี่ยวกับอนุสัญญาต่างๆ เป็นข้อมูลข่าวสารไม่มีกฎหมายคุ้มครอง มิให้เปิดเผย เจ้าหน้าที่สามารถมีคำสั่ง “ให้เปิดเผย” ได้

หมวด ๑๖ คู่มือ แนวปฏิบัติ ตอบข้อหารือ

ข้อมูลข่าวสารเอกสารการร่างกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง การเปิดเผย เอกสารตัวร่างให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องเสนอขอความเห็นชอบจากอธิบดี ในการมีคำสั่ง “ให้เปิดเผย”

ข้อมูลข่าวสารเอกสารการตอบข้อหารือกฎหมาย ให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติโดยมีคำสั่ง “ให้เปิดเผย” ได้ ภายใต้หลักเกณฑ์มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๑ วรรคห้า ประกอบมาตรา ๙ วรรคสอง

เอกสารคู่มือการตรวจแรงงานถ้ามีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของเอกชนเป็นข้อมูลข่าวสาร ที่ต้องเปิดเผยตามมาตรา ๙ (๔) แต่อาจทำการลบ ตัดทอน หรือทำด้วยประการใดให้ไม่เป็นการเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารที่มีส่วนต้องห้ามมิให้เปิดเผยได้ตามมาตรา ๙ วรรคสอง

หมวด ๑๗ กองทุนเพื่อผู้ใช้แรงงาน

ข้อมูลข่าวสารเรื่องทะเบียนลูกหนี้รายตัวถ้าเปิดเผยจะเป็นการรุกร้าสิทธิส่วนบุคคล โดยไม่สมควร ให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติตามมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๑ วรรคห้า ประกอบ มาตรา ๙ วรรคสอง

หมวด ๑๘ กองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง

ข้อมูลข่าวสารเรื่องทะเบียนลูกหนี้เป็นเรื่องในลักษณะเดียวกับข้อมูลข่าวสารในหมวด ๑๗ กองทุนเพื่อผู้ใช้แรงงาน ให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติในลักษณะเช่นเดียวกัน

ข้อมูลข่าวสารอื่นๆ

ข้อมูลข่าวสารใดที่ กข.กสร. มิได้มีมติไว้ให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจในการพิจารณา โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของกรมฯ ประโยชน์สาธารณะ ประโยชน์ของเอกชน ที่เกี่ยวข้องประกอบกัน และพิจารณาเทียบเคียงกับเรื่องที่ กข.กสร. มีมติไว้แล้ว และถ้าไม่สามารถพิจารณาวินิจฉัยได้ให้ส่งความเห็นให้ กข.กสร. พิจารณาตามข้อ ๑๔ ของระเบียบกรมสวัสดิการ และคุ้มครองแรงงานว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๓

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

กันยายน ๒๕๔๕

หมายเหตุ ๑.ในกรณีที่กำหนดวิธีปฏิบัติตามมาตราต่างๆ นั้น โปรดดูภาคผนวก

๒.แนวทางปฏิบัตินี้แจ้งเวียนตามหนังสือกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ที่ รส ๐๖๐๕/ว๐๘๖๐๗ และที่ รส ๐๖๐๕/ว ๐๘๖๐๘ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕

ภาคผนวก

(แนบท้ายแนวปฏิบัติการมีคำสั่ง “ให้เปิดเผย” หรือ “มิให้เปิดเผย” ข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมติคณะกรรมการบริหารข้อมูลข่าวสารกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ตามหนังสือกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ที่ รส ๐๖๐๕/ว ๐๘๖๐๗ และที่ รส ๐๖๐๕/ว ๐๘๖๐๘ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕)

ก. เลขมาตราที่ระบุไว้โดยไม่ได้ระบุชื่อกฎหมายไว้โดยเฉพาะให้หมายถึงมาตราที่ระบุในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

ข. เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการมีคำสั่ง หมายถึง บุคคลตามที่กฎหมายในกฎกระทรวงฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๕๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และตามที่กำหนดในข้อ ๑๔ ของระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๓

ค. การปฏิบัติตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง

ในกรณีมีคำสั่ง “มิให้เปิดเผย” เจ้าหน้าที่ที่จะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ แต่ต้องระบุไว้ด้วยว่าที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใด และเพราะเหตุใด สำหรับกรณีมีคำสั่ง “ให้เปิดเผย” ถือเป็นดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามสายการบังคับบัญชา และสามารถกำหนดเงื่อนไขในการใช้ข้อมูลตามความเหมาะสมได้ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๐ (๒)

ง. การปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคสอง และมาตรา ๑๑ วรรคห้า

เจ้าหน้าที่สามารถทำการลบบัดทอน หรือกระทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในส่วนที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ ก็ได้

จ. การปฏิบัติตามมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘

(๑) กรณีเจ้าหน้าที่เห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของผู้ใด ให้เจ้าหน้าที่แจ้งผู้นั้นทราบเพื่อจะได้เสนอคำคัดค้านภายในกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ วันนับแต่วันได้รับแจ้ง

(๒) ผู้มีสิทธิยื่นคำคัดค้านเป็นหนังสือ ได้แก่ ผู้ที่ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ตาม (๑) หรือบุคคลใดก็ตามที่ทราบว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของบุคคลนั้นๆ

(๓) เมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับคำคัดค้าน ให้เจ้าหน้าที่พิจารณาเหตุผลที่ระบุในคำคัดค้าน ถ้าเห็นว่าคำคัดค้านไม่มีเหตุผลที่เหมาะสมให้เจ้าหน้าที่มีคำสั่ง “ไม่รับฟังคำคัดค้าน” และแจ้งให้ผู้คัดค้านทราบว่า จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอ แต่ผู้คัดค้านมีสิทธิอุทธรณ์โดยยื่นคำอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักนายกรัฐมนตรี ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันได้รับแจ้ง และถ้าผู้คัดค้านประสงค์จะอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าหน้าที่ขอให้ส่งสำเนาคำอุทธรณ์ให้เจ้าหน้าที่เพื่อทราบ และจะได้ระงับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารไว้ก่อน

(๔) ในกรณีคำคัดค้านมีเหตุผลที่สามารถรับฟังได้ ให้เจ้าหน้าที่มีคำสั่ง “มิให้เปิดเผย” ข้อมูลข่าวสารนั้น และแจ้งให้ผู้ขอทราบพร้อมแจ้งสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการฯ เช่นเดียวกับกรณีผู้คัดค้านอุทธรณ์ ในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ มิให้เจ้าหน้าที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเรื่องนั้นๆ

ฉ. การปฏิบัติตามมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ในกรณีที่ผู้ขอข้อมูลข่าวสารเป็นคู่กรณี ขอข้อมูลข่าวสารเอกสารบันทึกคำให้การของตนเองหรือของพยาน ให้เจ้าหน้าที่ชี้แจงข้อเท็จจริงเท่าที่จำเป็นต้องรู้เพื่อการโต้แย้งและการชี้แจงเพื่อป้องกันสิทธิของตน เว้นแต่เอกสารหรือพยานหลักฐานนั้นเป็นเรื่องที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ หรือเพื่อเป็นการรักษาความสงบเรียบร้อย หรือเพื่อประโยชน์ทั่วไปของประชาชน หรือกรณีที่มีกฎหมายคุ้มครองให้ไม่ต้องเปิดเผยเจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่งห้ามการตรวจหรือคัดสำเนาเอกสารในสำนวนคดีทั้งหมดหรือบางฉบับได้ โดยเฉพาะในระหว่างดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงก่อนออกคำสั่งฯ จะไม่อนุญาตให้มีการคัดสำเนาบันทึกคำให้การไม่ว่าจะเป็นของตนเองหรือของผู้อื่นจนกว่าคู่กรณีฝ่ายนั้นจะได้นำสืบพยานของฝ่ายตนเองเสร็จ เพื่อให้การสอบข้อเท็จจริงเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อยและได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องไม่มีการชักพยานมาก่อน โดยเทียบเคียงแนวปฏิบัติตามมาตรา ๕๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง แต่ทั้งนี้ พยานหลักฐานเอกสารที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดกล่าวอ้างและนำเสนอในสำนวนคดี คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิได้รับทราบและขอคัดสำเนาเอกสารนั้นได้เท่าที่จำเป็นเพื่อการโต้แย้ง

ช. รูปแบบคำสั่ง

ตามข้อ ๑๓ ของระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดให้ผู้ประสงค์เข้าตรวจดู ศึกษา ค้นคว้า หรือขอสำเนาข้อมูลข่าวสารยื่นคำขอเป็นหนังสือตามแบบทำยระเบียบฯ โดยตามแบบให้ผู้อนุญาตหรือผู้รับผิดชอบ ข้อมูลเป็นผู้ลงรายการว่า “อนุญาต หรืออนุญาตโดยมีเงื่อนไข หรือไม่อนุญาตเพราะ...” พร้อมลงลายมือชื่อ แต่เนื่องจากการอนุญาต หรืออนุญาตโดยมีเงื่อนไข หรือไม่อนุญาต หมายถึง คำสั่ง “ให้เปิดเผย” หรือ “มิให้เปิดเผย” หรือ “ไม่รับฟังคำคัดค้าน” ซึ่งถือได้ว่าเป็นคำสั่งทางปกครองที่จะต้องจัดให้มีเหตุผลประกอบด้วยข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง และข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ ตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบข้อมูลข่าวสารจะต้องบันทึกเหตุผลดังกล่าวให้ชัดเจนแนบท้ายไว้กับแบบคำขอ เพื่อประโยชน์ในการชี้แจงข้อเท็จจริงต่อผู้ขอข้อมูลข่าวสาร หรือผู้คัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร (ถ้ามีการอุทธรณ์)

ช. กรณีผู้ขอข้อมูลข่าวสารยื่นคำขอเป็นหนังสือแต่ไม่ใช่ตามแบบที่กำหนด

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสามารถพิจารณาคำขอนั้นได้ และให้แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ขอทราบเป็นหนังสือและจะต้องระบุเหตุผลในลักษณะเช่นเดียวกับบันทึกแนบท้ายคำขอดังกล่าวพร้อมให้แจ้งสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สำนักนายกรัฐมนตรีภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งฯ

ฉ. หลักการพิจารณาวินิจฉัย

การขอข้อมูลข่าวสารเป็นเรื่องเฉพาะกรณีและเฉพาะราย เจ้าหน้าที่ต้องให้โอกาสแก่คู่กรณีในการชี้แจงข้อเท็จจริง และจะต้องดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานในการพิจารณาวินิจฉัยโดยเร็ว และจะต้องดำเนินการให้ทันต่อการใช้ประโยชน์ในการขอข้อมูลข่าวสารเรื่องนั้นๆ เว้นแต่ มีเหตุผลอันสมควร

ทั้งนี้ ในการออกคำสั่งจะต้องคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของกรมฯ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์เอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน ตามมาตรา ๑๕ มาตรา ๒๐ (๒)

๓. กรณีมีคำอุทธรณ์คำสั่ง มิให้เปิดเผย หรือคำสั่ง ไม่รับฟังคำคัดค้าน ให้เจ้าหน้าที่รวบรวมสำนวนเรื่องพร้อมจัดทำสำเนาและสรุปรายงานข้อเท็จจริงและความเห็น ส่งให้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานโดยเร็ว

๔. กรณีข้อมูลข่าวสารลับ

ให้เจ้าหน้าที่ส่งคำขอให้หน่วยงานของรัฐผู้จัดทำข้อมูลข่าวสารนั้นพิจารณา เพื่อมีคำสั่งต่อไป ถ้าเป็นข้อมูลข่าวสารลับในหน่วยงานของตนเองให้ถือปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ เช่น การปลดชั้นความลับก่อนการเปิดเผย

๕. การรายงานการขอและการมีคำสั่งฯ

กรณีเป็นเรื่องสำคัญให้รายงาน กข.กสร. ทราบโดยเร็ว ตามข้อ ๑๗ ของระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๓ สำหรับรายงานประจำงวดให้หน่วยงานจัดส่งรายงานผลการปฏิบัติฯ ตามแบบ กข.กสร.๑ งวดระหว่างเดือนตุลาคม ถึงเดือนมีนาคม และงวดระหว่างเดือนเมษายน ถึงเดือนกันยายน ของทุกปี ตามความเห็นชอบของอธิบดี หนังสือกองนิติการ ที่ รส ๐๖๐๕/ว ๑๘๗๓ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ ซึ่งได้มีหนังสือกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ที่ รส ๐๖๐๕/ว ๐๘๗๑๗ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๔ และหนังสือกองนิติการ ที่ รส ๐๖๐๕/ว ๑๘๘๘ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๔ แจ้งให้ทุกหน่วยงานทราบและถือปฏิบัติ

เรื่อง การขอคัดสำเนาข้อบังคับของสหภาพแรงงานฯ

ผู้ขอ บริษัท เพิร์สโมเดิร์น จำกัด

หน่วยงาน กองแรงงานสัมพันธ์

๑. ข้อเท็จจริง

บริษัท เพิร์สโมเดิร์น จำกัด มีหนังสือขอคัดสำเนาข้อบังคับของสหภาพแรงงานเพิร์สโมเดิร์น อ้างว่ามีกิจกรรมที่ต้องติดต่อกับสหภาพแรงงานฯ แต่ไม่มีระเบียบ ข้อบังคับสหภาพแรงงานฯ และต้องการทราบว่าการประสานงานของสหภาพแรงงานฯ เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับหรือไม่

กองแรงงานสัมพันธ์เห็นว่า สำเนาข้อบังคับของสหภาพแรงงานฯ เป็นเอกสารที่เป็น ข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมาตรา ๔ และเป็นข้อมูลที่ไม่ต้องเปิดเผย ตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพราะว่าการเปิดเผยจะทำให้การบังคับ ใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ มีผลกระทบในทางปฏิบัติ และอาจเป็น การขัดขวางหรือแทรกแซงการดำเนินการของสหภาพแรงงานฯ และอาจทำให้เกิดความเสียหาย ต่อผู้เกี่ยวข้องได้ ผู้ขอควรติดต่อขอโดยตรงจากสหภาพแรงงาน

กองนิติการเห็นว่า ข้อบังคับของสหภาพแรงงานฯ เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมาตรา ๔ แต่การเปิดเผยไม่ได้ทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และไม่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ตามมาตรา ๑๕ (๒) (๖) แห่งพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารฯ ดังกล่าว ผู้ขอมีสิทธิได้รับสำเนาข้อบังคับสหภาพแรงงานฯ และเห็นว่า การเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวอาจมีผลกระทบโดยตรงต่อสหภาพแรงงานฯ ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้อง ดำเนินการแจ้งให้สหภาพแรงงานฯ ทราบ เพื่อเสนอคำคัดค้านภายในระยะเวลาที่กำหนดไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ

กรมฯ จึงได้มีหนังสือแจ้งประธานสหภาพแรงงานฯ ทราบ และต่อมาสหภาพแรงงานฯ ได้ยื่น คำคัดค้านการขอคัดสำเนาข้อบังคับสหภาพแรงงานฯ โดยไม่ได้ระบุเหตุผลให้ชัดเจน

๒. ประเด็นพิจารณา

คณะทำงานฯ พิจารณาแล้วมีประเด็นพิจารณาว่า ข้อบังคับของสหภาพแรงงานเป็น ข้อมูลข่าวสารที่เจ้าหน้าที่จะมีคำสั่งมิให้เปิดเผย ตามมาตรา ๑๕ ได้หรือไม่และคำคัดค้านของ สหภาพแรงงานรับฟังได้หรือไม่

กองแรงงานสัมพันธ์ให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ในปัจจุบันนายจ้างและสหภาพแรงงานหลายแห่ง เมื่อขาดความสัมพันธ์ที่ดีกับฝ่ายนายจ้างๆ ก็จะใช้วิธีการตรวจสอบการทำงานของสหภาพแรงงานฯ ว่า ได้ดำเนินการถูกต้องตามขั้นตอนกฎหมายกำหนดหรือไม่ เช่น ยื่นข้อเรียกร้องถูกต้องหรือไม่ องค์กรประชุม ถูกต้องหรือไม่ โดยดูจากข้อบังคับของสหภาพแรงงานฯ นั้นๆ เพื่อหาข้อผิดพลาดและใช้ต่อรองกับ สหภาพแรงงานฯ ในทางปฏิบัติกองแรงงานสัมพันธ์แนะนำให้ยื่นข้อเรียกร้องโดยตรงจากสหภาพแรงงานฯ เพราะหากให้เปิดเผยข้อบังคับของสหภาพแรงงานฯ เกรงว่าจะมีผลกระทบต่อสหภาพแรงงานฯ และ

อาจเกิดความไม่สงบสุขในระบบการแรงงานสัมพันธ์ ซึ่งกฤษฎีกาวิสาหกิจสัมพันธ์ให้ความเห็นว่าการปฏิบัติเรื่องดังกล่าวจะปฏิบัติในลักษณะเช่นเดียวกันกับกองแรงงานสัมพันธ์

คณะทำงานฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ในกรณีข้อบังคับของสหภาพแรงงานเฟิร์สโมเตอร์น โดยสภาพของเนื้อหาไม่มีอะไรที่จะอ้างเป็นสาเหตุได้ว่าจะไม่เปิดเผย และการเปิดเผยก็ไม่น่าจะมีผลกระทบต่อสหภาพแรงงานฯ เพราะในคำคัดค้านไม่ได้ระบุเหตุผลหรือกล่าวอ้างถึงความเสียหายใดๆ คำคัดค้านจึงไม่มีเหตุผลที่จะให้พิจารณารับฟังได้ และการเปิดเผยข้อบังคับของสหภาพแรงงานฯ ไม่น่าจะมีผลกระทบต่อสหภาพแรงงานฯ และฝ่ายนายจ้างไม่น่าจะทำการแทรกแซงการดำเนินการของสหภาพแรงงานเนื่องจากการได้ข้อบังคับของสหภาพแรงงานฯ หน่วยงานปฏิบัติของกรมฯ ควรปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานโดยกำกับดูแลและตรวจสอบให้สหภาพแรงงานดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายและตามข้อบังคับฯ การที่ฝ่ายนายจ้างได้ข้อบังคับของสหภาพแรงงานไปเพื่อตรวจสอบการดำเนินการของสหภาพน่าจะเป็นสิ่งที่ดีเช่นเดียวกับที่สหภาพแรงงานตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานของฝ่ายนายจ้าง และจะทำให้สหภาพแรงงานต่างๆ ต้องระมัดระวังการดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายและข้อบังคับของสหภาพแรงงานฯ มากขึ้น ทั้งนี้ การพิจารณาคำขอนี้เป็นการเฉพาะรายไม่ได้ผูกพันการปฏิบัติในการขอของรายอื่นๆ เพราะข้อเท็จจริงในข้อบังคับของสหภาพแรงงานฯ อาจมีความแตกต่างกันความเสียหายที่สหภาพแรงงานฯ จะได้รับก็แตกต่างกันเป็นกรณีๆ สำหรับในกรณีนี้เหตุผลในคำคัดค้านไม่มีประเด็นให้พิจารณา

๓. มติคณะทำงานข้อมูลข่าวสารของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ที่ประชุมมีมติในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๓ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเรื่องข้อบังคับของสหภาพแรงงานเฟิร์สโมเตอร์น โดยให้แจ้งผลการพิจารณาและสิทธิอุทธรณ์ให้สหภาพแรงงานฯ ผู้ขอทราบ ระหว่างรอผลการใช้สิทธิหรือการพิจารณาอุทธรณ์ยังมีให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ

เรื่อง การขอรายชื่อสมาชิก, ระเบียบข้อบังคับและข้อปฏิบัติ, บันทึกกรรมการประชุม และหนังสือมอบอำนาจในการเจรจา ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างของสหภาพแรงงานฯ

ผู้ขอ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

หน่วยงาน กองแรงงานสัมพันธ์

๑. ข้อเท็จจริง

บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด ขอเอกสารรายชื่อสมาชิก, ระเบียบข้อบังคับและข้อปฏิบัติ, บันทึกกรรมการประชุม และหนังสือมอบอำนาจในการเจรจาข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างของสหภาพแรงงานวัฒนาพานิช

กองแรงงานสัมพันธ์แจ้งว่า เอกสารรายชื่อสมาชิกสหภาพแรงงานวัฒนาพานิช ข้อปฏิบัติ และหนังสือมอบอำนาจในการเจรจาข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง ไม่มีอยู่ในความครอบครองของกองแรงงานสัมพันธ์ สำหรับข้อบังคับของสหภาพแรงงาน และรายงานการประชุมของสหภาพแรงงานที่นำมาจดทะเบียนจะมีความครอบครองของกองแรงงานสัมพันธ์ โดยกองแรงงานวัฒนาพานิช ได้ยื่นคำคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวโดยไม่ได้ระบุเหตุผลให้ชัดเจนในการคัดค้าน

๒. ประเด็นพิจารณา

คณะทำงานฯ พิจารณาแล้วมีประเด็นพิจารณาว่า เอกสารตามคำขอของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการหรือไม่ และมีข้อกำหนดห้ามมิให้เปิดเผย หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐสามารถมีคำสั่งมิให้เปิดเผยได้หรือไม่ โดยให้แยกพิจารณาตามชนิดของเอกสาร ดังต่อไปนี้

๒.๑ รายชื่อสมาชิกสหภาพแรงงาน คณะทำงานฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า เอกสารดังกล่าวถ้ามีอยู่ในความครอบครองของกองแรงงานสัมพันธ์ถือได้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในขณะที่มีคำขอข้อมูลข่าวสารนั้นไม่มีเอกสารรายชื่อสมาชิกสหภาพแรงงานที่อยู่ในความครอบครองของกองแรงงานสัมพันธ์ จึงถือไม่ได้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่สามารถให้กับผู้ขอได้ทันที ตามมาตรา ๑๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ และไม่ใช้กรณีเรื่องปกป้องสิทธิเสรีภาพของผู้ขอ หรือเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณะที่หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ต้องจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้ ซึ่งมีประเด็นพิจารณาต่อไปว่า หน่วยงานของรัฐในฐานะนายทะเบียนสามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่จะสั่งให้สหภาพแรงงานส่งเอกสารทะเบียนรายชื่อสมาชิกสหภาพแรงงานได้หรือไม่ โดยไม่เป็นการต้องห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐที่จะดำเนินการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการขึ้นมาใหม่เพื่อให้แก่ผู้ขอ ตามมาตรา ๑๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ คณะทำงานฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า การใช้อำนาจตรวจสอบนายทะเบียนดังกล่าวเป็นกรณีที่มีการร้องขอว่ามีบุคคลชื่อใด นามสกุลใด เป็นสมาชิกสหภาพแรงงานหรือไม่ และวิธีการตรวจสอบสามารถดำเนินการได้โดยไม่จำเป็นต้องเรียกเอกสาร

ทะเบียนรายชื่อสมาชิกของสหภาพแรงงานมาตรวจสอบเพราะนายทะเบียนอาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ไปดำเนินการตรวจสอบ ณ สถานที่ที่ทำการของสหภาพแรงงานก็ได้ หรือในกรณีเรียกทะเบียนสมาชิกสหภาพแรงงานมาเพื่อตรวจสอบดังกล่าวและได้คืนทะเบียนฯ ให้สหภาพแรงงานไปแล้วโดยไม่ได้มีการเก็บสำเนาไว้ ก็จะไม่มีการออกเอกสารข้อมูลข่าวสารดังกล่าวอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ และไม่ใช้หน้าที่ของนายทะเบียนที่จะเรียกทะเบียนสมาชิกสหภาพแรงงานมาส่งมอบให้กับบริษัทฯ ผู้ขอ ทั้งนี้ อาจถือได้ว่าทะเบียนรายชื่อสมาชิกสหภาพแรงงานเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่ผู้ให้ไม่ประสงค์ให้มีการเปิดเผย อีกทั้งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

๒.๒ ระเบียบข้อบังคับและข้อปฏิบัติของสหภาพแรงงาน คณะทำงานฯ พิจารณาแล้ว เห็นว่า ในส่วนของข้อบังคับของสหภาพแรงงานที่ประชุมเคยมีมติไปแล้วและในกรณีนี้ข้อเท็จจริงไม่แตกต่างกัน เพราะโดยสภาพของข้อบังคับของสหภาพแรงงานไม่มีอะไรที่จะต้องปกปิด สำหรับคำคัดค้านของสหภาพแรงงานฯ ไม่ได้แจ้งเหตุผลให้ชัดเจนจึงไม่มีประเด็นให้พิจารณา เห็นควรให้ถือปฏิบัติตามแนวมติเดิม สำหรับในส่วนของข้อปฏิบัตินอกเหนือข้อบังคับเมื่อไม่มีเอกสารข้อปฏิบัติดังกล่าวในความครอบครองของหน่วยงานจึงไม่ใช่ข้อมูลข่าวสารของราชการและไม่ใช้หน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่จะเรียกเอกสารจากเอกชนรายหนึ่งส่งมอบให้เอกชนอีกรายหนึ่งแต่อย่างใด

๒.๓ บันทึกรายงานการประชุมของสหภาพแรงงาน คณะทำงานฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า เอกสารดังกล่าวสหภาพแรงงานฯ ยื่นส่งต่อนายทะเบียนเพื่อประกอบการจดทะเบียนครั้งแรกหรือประกอบการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงแก้ไขในครั้งต่อๆ มา จึงเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการสามารถเปิดเผยได้ เช่นเดียวกับข้อบังคับของสหภาพแรงงาน แต่หากมีข้อความใดในบันทึกรายงานการประชุมที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ให้กองแรงงานสัมพันธ์ ตรวจสอบและทำการลบ ตัดทอน หรือทำโดยประการอื่นก่อนมีการเปิดเผยบันทึกรายงานการประชุม

๒.๔ หนังสือมอบอำนาจของสหภาพแรงงานฯ ในการเจรจาข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง คณะทำงานฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าไม่มีเอกสารดังกล่าวในความครอบครองของกองแรงงานสัมพันธ์จึงไม่ใช่ข้อมูลข่าวสารของราชการ และในการเจรจาข้อเรียกร้องตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ นั้น จะมีเพียงหนังสือตั้งผู้แทนในการเจรจาซึ่งต้องส่งมอบให้อีกฝ่ายหนึ่งอยู่แล้ว

๓. มติคณะทำงานข้อมูลข่าวสารของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ที่ประชุมมีมติในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๔๓ วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ให้เปิดเผยข้อบังคับและบันทึกรายงานการประชุมของสหภาพแรงงานวัฒนาพานิช โดยให้ทำการลบ ตัดทอน หรือทำโดยประการอื่นก่อนมีการเปิดเผยบันทึกรายงานการประชุม สำหรับเอกสารรายชื่อสมาชิกและหนังสือมอบอำนาจในการเจรจาข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง ไม่มีเอกสารดังกล่าวอยู่ในความครอบครองและควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐจึงไม่ใช่ข้อมูลข่าวสารของราชการที่จะจัดทำให้ได้ โดยให้แจ้งผลการพิจารณาและสิทธิอุทธรณ์ให้สหภาพแรงงานฯ และผู้ขอทราบระหว่างรอผลการพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๑๘ ยังมีได้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

เรื่อง การขอข้อมูลรายชื่อสถานประกอบการและจำนวนลูกจ้าง

ผู้ขอ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หน่วยงาน กองวิชาการและแผนงาน

๑. ข้อเท็จจริง

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีหนังสือขอข้อมูลรายชื่อสถานประกอบการและจำนวนลูกจ้างเพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย โครงการพัฒนาระบบ ข้อมูลด้านการก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้รับจ้างสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดำเนินการสำรวจข้อมูลด้านการก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ของประเทศไทย ประจำปี ๒๕๔๑

กองวิชาการและแผนงานมีข้อมูลรายชื่อสถานประกอบการจากการนับจดตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๒๗ เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการสำรวจ และการตรวจแรงงาน ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ กองวิชาการและแผนงานได้นับจดสถานประกอบการที่มีคนทำงานตั้งแต่ ๑ คนขึ้นไปทั่วประเทศในทุกประเภทอุตสาหกรรม (ยกเว้นภาคเกษตรกรรม) การนับจดได้กระทำโดยพนักงานสำรวจออกทำการสัมภาษณ์นายจ้างในแต่ละสถานประกอบการตามแบบสำรวจสถานประกอบการ และข้อมูลที่ได้จากการสำรวจถือเป็นการทำสำมะโนที่เป็นความลับตาม พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘ โดยกองวิชาการและแผนงานได้ดำเนินการประมวลผลและจัดพิมพ์ทะเบียนรายชื่อสถานประกอบการปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ใช้เป็นฐานข้อมูลของกรมต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๔๓ ได้ปรับปรุงรายชื่อสถานประกอบการที่ได้จากการนับจด จากการตรวจแรงงานการตรวจความปลอดภัยในการทำงาน และจากหน่วยงานภายนอกกรมฯ เช่น สำนักงานประกันสังคม กรมทะเบียนการค้า โดยในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ - ๒๕๔๓ กรมฯ ได้ดำเนินการนับจดสถานประกอบการทั่วประเทศโดยให้ลูกจ้างตามโครงการมิยาซาวาปฏิบัติงานภาคสนามทำการสำรวจเพิ่มเติมจากโครงการนับจดตามปกติ

ลักษณะของข้อมูล การใช้ และการเผยแพร่ ข้อมูลดังกล่าวจะมีรายชื่อสถานประกอบการที่ตั้งประเภทกิจการ จำนวนลูกจ้าง ที่อยู่ปัจจุบัน การใช้ข้อมูลเพื่อเป็นฐานในการวางแผนการตรวจคุ้มครองแรงงานของพนักงานตรวจแรงงาน การศึกษา วิเคราะห์ วิจัยด้านแรงงาน เพื่อกำหนดนโยบาย และแผนงานสำหรับการบริหารงานของกรมและหน่วยงานภายนอก การเผยแพร่ข้อมูลกองวิชาการและแผนงานจะเผยแพร่ใน ๓ ลักษณะ กล่าวคือ

(ก) ข้อมูลรายชื่อสถานประกอบการทั้งหมดสำหรับหน่วยงานภายในกระทรวงแรงงานฯ

(ข) ข้อมูลรายชื่อสถานประกอบการเฉพาะชื่อ ที่ตั้ง ประเภทกิจการ และจำนวนลูกจ้าง โดยแบ่งตามขนาดของสถานประกอบการ เช่น ๑ - ๔ คน ๕ - ๙ คน เผยแพร่แก่หน่วยงานภายนอก

(ค) เผยแพร่จำนวนสถานประกอบการและลูกจ้างแยกตามขนาดและเพศ ตามพื้นที่ การปกครอง โดยประมวลผลรวมรายปี

๒. ประเด็นพิจารณา

ข้อมูลรายชื่อสถานประกอบกิจการและจำนวนลูกจ้างที่มีอยู่ในความครอบครองของกองวิชาการและแผนงานเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการหรือไม่ และจะไม่เปิดเผยโดยอ้างพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๒๑ และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๑๕ (๖) ได้หรือไม่

กองวิชาการและแผนงานที่ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า การเผยแพร่ข้อมูลจำนวนลูกจ้างได้เผยแพร่ในลักษณะเป็นภาพรวมเป็นกลุ่มประเภทกิจการเป็นกลุ่มๆ ไป หรือถ้าจะขอข้อมูลแบบเจาะจงจำนวนลูกจ้างที่แท้จริง กองวิชาการและแผนงานจะแจ้งเพียงว่าสถานประกอบการมีลูกจ้างอยู่ในกลุ่ม ๑ - ๔ คน ๕ - ๙ คน หรือ ๑๐ - ๒๐ คน จะไม่แจ้งว่ามีจำนวนลูกจ้าง ๓ คน หรือ ๕ คน เพราะจำนวนลูกจ้างที่แท้จริงจะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ถ้าหากต้องการทราบจำนวนลูกจ้างที่แท้จริงก็สามารถไปขอข้อมูลจากเจ้าของสถานประกอบกิจการได้โดยตรง ในกรณีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ขอข้อมูลดังกล่าวมาค่อนข้างมาก และขอทราบจำนวนลูกจ้างที่แท้จริง จึงได้แจ้งให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทราบในเบื้องต้นว่าไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลได้เพราะเป็นข้อมูลสถิติตามพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๒๑ และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๑๕ (๖) ห้ามมิให้เปิดเผย แต่จะนำเสนอคณะทำงานข้อมูลข่าวสารของกรมฯ ให้พิจารณาอีกครั้ง โดยกองวิชาการและแผนงานเห็นว่า ไม่ควรเปิดเผยตามที่ได้ระบุแจ้งไว้ในแบบสำรวจข้อมูล

ก.ข.สร. พิจารณาแล้วเห็นว่า ถ้าเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่ไม่มีข้อห้ามตามกฎหมายบังคับไว้ต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่ให้เปิดเผยเป็นหลักและปกปิดเป็นข้อยกเว้น แต่ถ้าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลให้ปกปิดเป็นหลักเปิดเผยเป็นข้อยกเว้น การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยราชการและประโยชน์ต่อสาธารณะ การได้ข้อมูลจากการสำรวจหรือการตรวจแรงงานสถานประกอบการสมควรให้มีการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐซึ่งหมายถึงส่วนราชการต่างๆ ด้วย การเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวน่าจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะมากกว่าการไม่เปิดเผย การอ้างเหตุผลไม่เปิดเผยข้อมูล ตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘ เห็นว่า กฎหมายดังกล่าวมุ่งให้ความคุ้มครองข้อมูลที่ได้มาจากการสำรวจและสำมะโนตามกฎหมายซึ่งกำหนดให้เป็นความลับโดยเคร่งครัด และห้ามมิให้ผู้ซึ่งปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัติสถิติฯ เปิดเผยข้อความหรือตัวเลข การสำรวจข้อมูลของกรมฯ ไม่มีหลักฐานใดๆ ว่าเป็นไปตามพระราชบัญญัติสถิติฯ เพราะเป็นเรื่องที่กรมฯ ได้ดำเนินการมานานแล้วและพนักงานตรวจแรงงานหรือเจ้าหน้าที่มิใช่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติสถิติฯ การอ้างเหตุผลขอกฎหมายดังกล่าวโดยตรงน่าจะไม่ได้ แต่ในกรณีแบบสำรวจระบุว่าเป็นความลับตามพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และจากการสอบถามข้อมูลของพนักงานเจ้าหน้าที่จะมีการแจ้งผู้ให้ข้อมูลทราบว่า จะเก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับ ดังนั้น จึงน่าจะถือได้ว่าเป็นข้อมูลที่ผู้ให้ไม่ประสงค์ให้เปิดเผย ตามมาตรา ๑๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และในการได้ข้อมูลจากการตรวจแรงงานของพนักงานตรวจแรงงานควรพิจารณาตามมาตรา ๑๕๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ว่า

ห้ามมิให้พนักงานตรวจแรงงานเปิดเผยข้อมูลอันเป็นข้อเท็จจริงที่ตามปกติวิสัยของนายจ้างจะพึงสงวนไว้ ถ้ามีการเปิดเผยจะเป็นความผิด

ในกรณีของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ดังกล่าวเป็นการขอข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งถ้าเป็นการขอข้อมูลตามที่กองวิชาการและแผนงานได้เผยแพร่อยู่แล้วก็สามารถเปิดเผยได้ทันที แต่การขอข้อมูลดังกล่าวเป็นการขอข้อมูลดังกล่าวเป็นการขอเฉพาะเจาะจงจำนวนลูกจ้างที่แท้จริงนอกเหนือจากที่กรมฯ ได้เคยเผยแพร่ และเป็นการไม่แน่นอนว่าสถานประกอบการต้องการให้เผยแพร่หรือไม่ กข.กสร. เห็นว่า สมควรให้เผยแพร่ข้อมูลเท่าที่เคยเผยแพร่ และให้ลบ หรือตัดทอน หรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่ให้เป็นการเปิดเผยจำนวนลูกจ้างที่แท้จริงเพราะอาจถือได้ว่าเป็นข้อมูลที่ผู้ให้ไม่ประสงค์ให้เปิดเผย ตามมาตรา ๑๕ (๖) การเปิดเผยอาจเป็นความผิดตามมาตรา ๑๕๗ ดังกล่าว

๓. มติ กข.กสร.

ที่ประชุมมีมติในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๓ วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ให้เปิดเผยข้อมูลรายชื่อสถานประกอบการ ประเภทกิจการ และจำนวนลูกจ้างในลักษณะเป็นภาพรวมตามที่กองวิชาการได้เผยแพร่ข้อมูลสถานประกอบการอยู่แล้ว โดยไม่ให้เปิดเผยจำนวนลูกจ้างที่แท้จริงของสถานประกอบการ ตามมาตรา ๑๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และตามมาตรา ๑๕๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

เรื่อง ผู้มีอำนาจสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินคดีเปิดเผยได้หรือไม่

ผู้ขอ สำนักงานทนายความนิติธรรมบัณฑิต

หน่วยงาน สรจ. อุบลราชธานี/ กองคุ้มครองแรงงาน/กองนิติการ

๑. ข้อเท็จจริง

สำนักงานทนายความนิติธรรมบัณฑิต ได้มีหนังสือร้องเรียนต่อกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ว่าสถานประกอบการในจังหวัดอุบลราชธานีจำนวน ๕ แห่ง ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติ คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๘ กรมฯ ได้พิจารณาส่งเรื่องให้ สรจ.อุบลราชธานี เพื่อพิจารณาดำเนินการ และในระหว่างการดำเนินการผู้ร้องเรียนได้มีหนังสือถึง สรจ.อุบลราชธานี ขอทราบผลการดำเนินการอ้างว่าเป็นการขอใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และได้ติดตามการขอทราบบผลการดำเนินการหากเพิกเฉยจะร้องเรียนไปยังสำนักงานคณะกรรมการ ข้อมูลข่าวสารของราชการต่อไป

สรจ.อุบลราชธานี มีหนังสือถึงกรมฯ รายงานผลการดำเนินการและแจ้งเรื่องการขอ ข้อมูลข่าวสารของผู้ร้องเรียน โดยเห็นว่า กรมฯ เป็นผู้รับคำร้องเรียนจึงควรเป็นหน้าที่ของกรมฯ ในการดำเนินการแจ้งข้อมูลข่าวสารให้ผู้ร้องเรียนทราบ และเห็นว่า การดำเนินคดีสถานประกอบการดังกล่าว ยังไม่เสร็จสิ้นเป็นข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผยตามมาตรา ๑๕ (๒) (๓) โดยได้สอบถามว่า เมื่อการดำเนินคดีอาญาเสร็จสิ้นแล้วจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในเรื่องการดำเนินการตามคำร้องเรียน กับผู้ใดได้บ้าง และเปิดเผยได้ทั้งหมดหรือบางส่วน โดย สรจ. อุบลราชธานี เห็นว่าควรเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารให้เฉพาะผู้ร้องเรียนเฉพาะผลการดำเนินการที่ยุติแล้วเท่านั้น

๒. ประเด็นพิจารณา

กข.กสร. ได้พิจารณาแล้วสรุปได้ดังนี้

ในประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า ในเรื่องการให้บริการข้อมูลข่าวสารของราชการแก่เอกชนผู้ขอในกรณีนี้ ถือได้ว่าเป็นการขอข้อมูลข่าวสารของราชการตามระเบียบกรมฯ ว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๑๓ ประกอบข้อ ๕ (๓) เมื่อสำนักงานทนายความนิติธรรมบัณฑิตขอทราบบข้อมูลข่าวสารเรื่อง ผลการดำเนินการตามคำร้องเรียนฯ เป็นการขอข้อมูลข่าวสารของราชการประเภทที่ต้องจัดทำให้แก่ ผู้ขอตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ข้อมูลข่าวสารที่ขอเป็น ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของ สรจ. อุบลราชธานี และเป็นหน่วยงานที่ได้รับคำขอทราบบ ข้อมูลข่าวสาร จึงเป็นหน้าที่ของ สรจ. อุบลราชธานี ที่จะพิจารณาให้บริการหรือไม่ให้บริการ และ ตามระเบียบกรมฯ ข้อ ๑๔ (๓) ให้สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดหรือข้าราชการระดับ ๖ ขึ้นไป มีอำนาจอนุญาตให้ตรวจดูหรือให้สำเนา หรือสำเนารับรองถูกต้องได้เมื่อเป็นข้อมูลข่าวสารที่อยู่ใน ความรับผิดชอบ เรื่องดังกล่าวนี้แม้ว่าจะเป็นการที่ผู้ขอทราบบข้อมูลข่าวสารเป็นผู้ยื่นหนังสือร้องเรียน กับกรมฯ ในชั้นแรกก็ตาม แต่เมื่อหน่วยงานเจ้าของเรื่องที่จะต้องดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง

ตามคำร้องเรียน คือ สรจ. อุบลราชธานี ซึ่งในกรณีดังกล่าวถ้า สรจ. อุบลราชธานี ได้รายงานผลการดำเนินการให้กรมฯ ทราบแล้ว และผู้ร้องเรียนได้ขอทราบข้อมูลข่าวสารมายังกรมฯ โดยตรงก็จะเป็นอำนาจหน้าที่ของกรมฯ ที่จะพิจารณาให้บริการในการขอรับข้อมูลข่าวสาร หรือกรมฯ อาจแจ้งให้ สรจ. อุบลราชธานี หน่วยงานเจ้าของข้อมูลข่าวสารเป็นผู้รับผิดชอบแจ้งให้ผู้ร้องเรียนทราบโดยตรงก็ได้

ในประเด็นที่สอง ข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีจะเปิดเผยได้หรือไม่ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่า หากเป็นเรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการถือได้ว่าเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งไม่ให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน กรณีดังกล่าวถือได้ว่าเป็นกรณีที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแล้วจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๑๕ (๒) และเป็นเรื่องความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานตามมาตรา ๑๕ (๓) ซึ่งในกรณีนี้ข้อมูลข่าวสารบางส่วนอาจจะเป็นข้อมูลข่าวสารของทางราชการที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕๗ ห้ามมิให้เปิดเผย จึงถือได้ว่าเป็นกรณีที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผยตามมาตรา ๑๕ (๖) แต่ถ้าในกรณีผู้ขอทราบข้อมูลข่าวสารหรือขอตรวจดูเอกสารเป็นคู่กรณีตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เจ้าหน้าที่จะต้องถือปฏิบัติตามมาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยไม่ให้ขัดหรือแย้งกับมาตรา ๑๕๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสทราบข้อเท็จจริงและมีสิทธิขอตรวจดูเอกสารที่จำเป็นต้องรู้เพื่อการโต้แย้งหรือชี้แจงเพื่อป้องกันสิทธิของตน แต่เจ้าหน้าที่อาจไม่อนุญาตได้ถ้าเห็นว่าเป็นกรณีที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับ ในกรณีนี้ผู้ขอเพียงแต่ขอทราบผลการร้องเรียนมิได้ขอตรวจดูเอกสารใดๆ ดังนั้น สรจ.อุบลราชธานี ซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลข่าวสารสามารถมีหนังสือตอบชี้แจงการดำเนินการได้ตามหลักปฏิบัติราชการโดยทั่วไป ซึ่ง สรจ.อุบลราชธานี ได้แจ้งให้ผู้ขอข้อมูลข่าวสารได้ทราบการดำเนินการในเบื้องต้นแล้ว

ก.ข.กสร. พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้เป็นกรณีการร้องเรียนกล่าวหาว่ามีผู้กระทำความผิดตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานซึ่งยังไม่เป็นที่ยุติว่าบุคคลที่ถูกร้องเรียนเป็นผู้กระทำความผิดจริงหรือไม่ การเปิดเผยอาจทำให้หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารถูกกล่าวหาหรือฟ้องร้องได้ หากบุคคลที่ถูกร้องเรียนนั้นเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวทำให้ตนต้องเสียหายหรือเสียชื่อเสียง ดังนั้น เมื่อเรื่องยังไม่ยุติจึงไม่สมควรที่จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ และในกรณีนี้ผู้ขอทราบข้อมูลข่าวสารไม่ใช่คู่กรณีที่จะต้องทราบข้อเท็จจริงเพื่อการโต้แย้งหรือป้องกันสิทธิของตนด้วย

ในประเด็นที่สาม เมื่อการดำเนินคดีอาญาตามขั้นตอนเสร็จสิ้นแล้วจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการดำเนินคดีอาญากับผู้ใดได้หรือไม่เพียงใด ก.ข.กสร. เห็นว่า ผลของการดำเนินคดีสามารถเปิดเผยได้ เพราะเป็นการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ราชการ โดยการเปิดเผยนั้นอาจกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง หากข้อมูลข่าวสารนั้นมีส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยก็สามารถลบ หรือตัดทอนหรือกระทำโดยประการอื่นที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในส่วนนั้นๆ โดยในส่วนเอกสารเกี่ยวกับการสรุปข้อเท็จจริงและความเห็นในการเปรียบเทียบปรับของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ (แบบ กสร.น.ก.๓) ไม่สามารถเปิดเผยได้เพราะเป็นเพียงความเห็นและคำแนะนำภายในหน่วยงาน การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ และข้อมูลข่าวสารบางส่วนอาจจะเป็นข้อมูลข่าวสาร

ของราชการที่ห้ามมิให้เปิดเผย ตามมาตรา ๑๕๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงถือได้ว่าเป็นกรณีมีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย เจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยตามมาตรา ๑๕ (๒) (ก) และ (ข) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

๓. มติ กข.กสร.

มติที่ประชุม กข.กสร. ครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๔ ให้ สรจ.อุบลราชธานี หน่วยงานเจ้าของข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ขอ โดยเรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินคดีไม่เปิดเผยตามความเห็นของ สรจ. อุบลราชธานี สำหรับ เรื่อง การดำเนินคดีที่เสร็จสิ้นแล้วให้เปิดเผยผลการดำเนินคดีแก่ผู้ขอข้อมูลข่าวสารได้ ตามความเห็นของ สรจ. อุบลราชธานี ทั้งนี้ ให้ปฏิบัติภายใต้บังคับมาตรา ๑๑ วรรคห้า ประกอบมาตรา ๙ วรรคสอง และมาตรา ๑๕ วรรคสอง โดยอาจกำหนดเงื่อนไข หรือทำการลบ หรือตัดทอน หรือทำโดยประการอื่น ในส่วนข้อมูลข่าวสารที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยไม่ให้เปิดเผยเอกสารการสรุปข้อเท็จจริง และความเห็นของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ (แบบ กสร.นก.๓)

(หมายเหตุ การขอหารือปัญหาแนวปฏิบัติของ สรจ. อุบลราชธานี เป็นไปตามระเบียบกรมฯ ว่าด้วย ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๑๔ วรรคสอง)

เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

สถานประกอบการที่ผ่านการตรวจแรงงานตามแบบ ตร.๑

ผู้ขอ สำนักงานประกันสังคม

หน่วยงาน กองคุ้มครองแรงงาน / กองวิชาการและแผนงาน

๑. ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากการประชุมพิจารณาแลกเปลี่ยนข้อมูลของสถานประกอบการที่ผ่านการตรวจแรงงานระหว่างกรมฯ และสำนักงานประกันสังคม ตามนโยบายของปลัดกระทรวงแรงงานฯ เกี่ยวกับการบูรณาการงานตรวจสถานประกอบการของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กับของสำนักงานประกันสังคม (สปส.) ให้การตรวจหนึ่งครั้งสามารถตรวจได้ทั้งการตรวจแรงงานและตรวจสอบการประกันสังคม โดยมีข้อสรุปว่าข้อมูลที่กรมฯ ต้องการจาก สปส. ได้แก่ ผลการตรวจตามแบบ สปส.๕ - ๐๒ เรื่อง ข้อมูลทั่วไป ชื่อ - ที่ตั้งผู้รับเหมาช่วง หลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้ เช่น การลงเวลาการปฏิบัติงาน เอกสารการจ่ายค่าจ้าง ส่วนข้อมูลที่ สปส.ต้องการจาก กสร. ได้แก่ ผลการตรวจตามแบบ ตร.๑ ข้อ ๑ ตรวจสถานประกอบการแล้วพบว่า ข้อ ๒ ประเภทการตรวจแรงงาน ข้อ ๓ จำนวนลูกจ้าง ข้อ ๖ วันทำงาน - เวลาพัก ข้อ ๑๐ อัตราค่าจ้าง ข้อ ๑๒ การจ่ายค่าจ้าง ข้อ ๑๓ หลักฐานเกี่ยวกับการทำงาน ข้อ ๑๔ สวัสดิการ ข้อ ๑๕ ประกันสังคม ข้อ ๑๙ ทำที่นายจ้าง ข้อ ๒๐ ทำที่ลูกจ้าง ซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ในแบบ ตร.๑ ทุกหน้า กองวิชาการและแผนงานเห็นว่า เรื่องดังกล่าวเป็นการขอข้อมูลข่าวสารตามระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วยข้อมูลข่าวสารราชการ พ.ศ. ๒๕๔๓ จึงได้นำเสนออธิบดีเพื่อให้ที่ประชุม กข.กสร. พิจารณา

๒. ประเด็นพิจารณา

กข.กสร.ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารตามแบบ ตร.๑ เป็นข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองดูแลของกรมฯ จึงเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ และกำหนดประเด็นพิจารณาว่า ข้อมูลข่าวสารตามแบบ ตร.๑ ตามที่ สปส. ต้องการจาก กสร. ดังกล่าวนั้นเป็นข้อมูลข่าวสารที่จะมีคำสั่งไม่เปิดเผยตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยถือว่าเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยตามมาตรา ๑๕๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้หรือไม่ และถ้าจะต้องเปิดเผยให้พิจารณาถึงภาระในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ซึ่ง กข.กสร. เคยมีมติที่ประชุมที่เกี่ยวข้องหรือคล้ายคลึงเรื่องดังกล่าว คือ การประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ได้มีมติเห็นชอบให้เปิดเผยข้อมูลรายชื่อและที่ตั้งสถานประกอบการตามแบบทะเบียนสถานประกอบการที่กองวิชาการรวบรวมและจัดทำโดยไม่ต้องเปิดเผยจำนวนลูกจ้าง และการประชุม กข.กสร. ครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๔ มีมติเห็นชอบเรื่องการตรวจแรงงานที่อยู่ระหว่างดำเนินการไม่ต้องเปิดเผยตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง และมาตรา ๑๑ วรรคห้า ประกอบมาตรา ๙ วรรคสอง

กข.กสร. เห็นว่า ข้อมูลข่าวสารตามแบบ ตร.๑ เป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริงในกิจการของนายจ้างที่พนักงานตรวจแรงงานได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ ข้อมูลบางรายการอาจจะ เป็นข้อมูลที่ตามปกติวิสัยของนายจ้างจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย ถ้าพนักงานตรวจแรงงานหรือพนักงาน

เจ้าหน้าที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวออกไปจะมีความผิดตามมาตรา ๑๕๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ เว้นแต่จะเป็นการเปิดเผยเนื่องจากการปฏิบัติราชการเพื่อประโยชน์แห่งการคุ้มครองแรงงาน การแรงงานสัมพันธ์ หรือการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี การตรวจแรงงานที่อยู่ระหว่างดำเนินการจะไม่เปิดเผย ตามมติที่ประชุม กข.กสร. ครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ และการตรวจแรงงานที่เสร็จสิ้นแล้วให้ถือปฏิบัติตามมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๕ วรรคสอง และมาตรา ๑๑ วรรคห้า ประกอบมาตรา ๙ วรรคสอง โดยให้ถือปฏิบัติว่า ข้อมูลข่าวสารตามแบบ ตร.๑ เป็นข้อมูลข่าวสารที่เจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่งไม่เปิดเผยได้ตามมาตรา ๑๕ (๒) (๓) (๔) (๕) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แต่ถ้าจะต้องเปิดเผยก็สามารถปฏิบัติโดยการลบ หรือตัดทอน หรือกระทำโดยประการใดให้ข้อมูลข่าวสารในส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยต้องเปิดเผยออกไป

สำหรับการขอข้อมูลข่าวสารตาม แบบ ตร.๑ ของ สปส. ซึ่งเป็นส่วนราชการในกระทรวงแรงงาน การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามแบบ ตร.๑ ดังกล่าวนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่การประกันสังคมซึ่งถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่การคุ้มครองแรงงาน และการแรงงานสัมพันธ์ ดังนั้น เจ้าหน้าที่จึงสามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามแบบ ตร.๑ ได้โดยเป็นไปตามหลักข้อยกเว้นตามมาตรา ๑๕๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ การเปิดเผยดังกล่าว นั้นอาจจะมีคำสั่งไม่เปิดเผยในบางเรื่องได้ หากเป็นกรณีที่เป็นไปตามมาตรา ๑๕ ในกรณีอื่นๆ เช่น เป็นเพียงความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงาน เมื่อพิจารณาเรียงตามลำดับข้อในแบบ ตร.๑ แล้ว กข.กสร. เห็นว่า เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการและประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกรมฯ และ สปส. จึงให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามแบบ ตร.๑ ได้ตามที่ สปส. ขอ เว้นแต่ข้อมูลข่าวสารในแบบ ตร.๑ ข้อ ๑๙ ท่าทีนายจ้าง ข้อ ๒๐ ท่าทีลูกจ้าง เพราะเป็นเพียงความเห็นและคำแนะนำของพนักงานตรวจแรงงานเพื่อใช้ภายในหน่วยงานเท่านั้น และเป็นทัศนคติในช่วงเวลาตรวจแรงงานของพนักงานตรวจแรงงานผู้ดำเนินการเปิดเผยจึงเป็นการไม่เหมาะสมและไม่ได้เป็นประโยชน์ใดๆ สำหรับการประกันสังคม สำหรับข้อมูลตามแบบ ตร.๑ ข้อ ๒ ประเภทการตรวจ เห็นสมควรให้สอบถามความจำเป็นในการใช้ประโยชน์ของ สปส. เพราะหากเป็นการเปิดเผยประเภทการตรวจแรงงานตามคำร้อง อาจจะไม่ได้รับความร่วมมือในการตรวจแรงงาน การสอบสวนข้อเท็จจริง และอาจมีผลกระทบต่อลูกจ้างผู้ให้ข้อมูลได้ สำหรับเรื่องค่าใช้จ่ายและวิธีปฏิบัติในการดำเนินการ ให้กองวิชาการและแผนงานทำความเข้าใจกับ สปส. ให้ชัดเจน และขอให้แจ้ง สปส. ทราบว่าข้อมูลข่าวสารตามแบบ ตร.๑ เป็นข้อมูลเบื้องต้นเท่านั้น ขอให้ระมัดระวังมิให้ข้อมูลตามแบบ ตร.๑ ได้เผยแพร่ไปสู่บุคคลภายนอกโดยไม่ได้รับความยินยอมจากกรมฯ

๓. มติ กข.กสร.

ที่ประชุม กข.กสร. ครั้งที่ ๒/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๔ ให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารสถานประกอบการที่ผ่านการตรวจแรงงานตามแบบ ตร.๑ ตามที่สำนักงานประกันสังคม (สปส.) ขอ โดยให้ลบ ตัดทอน หรือทำโดยประการอื่นใดเพื่อไม่ให้ข้อมูลข่าวสารตามแบบ ตร.๑ ข้อ ๑๙ ท่าทีนายจ้าง ข้อ ๒๐ ท่าทีลูกจ้าง เปิดเผยออกไป ส่วนข้อมูลข่าวสารตามแบบ ตร.๑ ข้อ ๒ ประเภทการตรวจ ให้กองวิชาการและแผนงานสอบถามความจำเป็นในการใช้มิให้เปิดเผยลักษณะหรือประเภทการตรวจแรงงาน และให้ชี้แจง สปส. ทราบว่าข้อมูลตามแบบ ตร.๑ นั้น เป็นข้อมูลเบื้องต้น

ขอให้ระมัดระวังมิให้ข้อมูลตามแบบ ตร.๑ เผยแพร่ออกไปแก่บุคคลผู้อื่นโดยไม่ได้รับความยินยอมจากกรมฯ ทั้งนี้ให้ทำความตกลงกับ สปส ในเรื่องค่าใช้จ่ายและวิธีดำเนินการต่อไป

เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารรายชื่อสถานประกอบการ ชื่อสารเคมีอันตราย และปริมาณการจัดเก็บ

ผู้ขอ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

หน่วยงาน กองตรวจความปลอดภัย / กองวิชาการและแผนงาน

๑. ข้อเท็จจริง

กองวิชาการและแผนงาน และกองตรวจความปลอดภัย ได้เสนอเรื่องกรณีกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม มีความประสงค์ขอข้อมูลรายชื่อสถานประกอบการ ชื่อสารเคมีอันตรายและปริมาณการจัดเก็บ เพื่อนำไปจัดทำระบบข้อมูลตามยุทธศาสตร์การพัฒนา เครือข่ายข้อมูลสารเคมีแห่งชาติ ตามแผนแม่บทพัฒนาความปลอดภัยด้านเคมีแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ ซึ่งคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๔ โดยมอบให้กรมโรงงานอุตสาหกรรม เป็นหน่วยงานหลักประสานเครือข่ายข้อมูลสารเคมีแห่งชาติและระบบข้อมูลเพื่อจัดการป้องกันอุบัติเหตุ เคมีวัตถุ กรมโรงงานอุตสาหกรรมจึงมีความประสงค์ขอทราบข้อมูลรายชื่อสถานประกอบการ ชื่อสารเคมีอันตรายและปริมาณการจัดเก็บ เพื่อนำไปจัดทำระบบข้อมูลตามยุทธศาสตร์การพัฒนา เครือข่ายข้อมูลสารเคมีแห่งชาติดังกล่าว ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเดิมกองตรวจความปลอดภัย เป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องการให้สถานประกอบการส่งแบบรายงานตามแบบ สอ.๑ สอ.๒ สอ.๓ และ สอ.๔ แต่ปัจจุบันเป็นหน้าที่ของสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพื้นที่ และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดเป็นผู้รับแบบรายงานดังกล่าว ส่วนกองวิชาการและแผนงานรับผิดชอบ เรื่องฐานข้อมูลระบบคอมพิวเตอร์ของกรมฯ ซึ่งบันทึกข้อมูลจากแบบ สอ.๑ สอ.๒ สอ.๓ และ สอ.๔ ดังกล่าว การบันทึกข้อมูลดำเนินการโดยหน่วยงานที่รับแบบรายงานฯ

๒. ประเด็นพิจารณา

กข.กสร. พิจารณาแล้วเห็นว่า ในส่วนของแบบ สอ.๑ สอ.๒ สอ.๓ และ สอ.๔ เป็นข้อมูลข่าวสาร เอกสารที่ได้จากการตรวจแรงงานซึ่งที่ประชุมได้มีมติในเบื้องต้นแล้วว่า ถ้าเรื่องอยู่ระหว่างการตรวจแรงงานเจ้าหน้าที่สามารถมีคำสั่งไม่เปิดเผยได้ แต่ถ้าการตรวจแรงงานเสร็จสิ้นแล้ว การเปิดเผยให้ปฏิบัติภายใต้เงื่อนไขตามมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๕ วรรคสอง และ มาตรา ๑๑ วรรคห้า ประกอบมาตรา ๙ วรรคสอง ดังนั้น จึงตั้งประเด็นการพิจารณาไว้ ๒ ประเด็น คือ ทบทวนมติเดิมเรื่อง แบบรายงาน สอ.๑ สอ.๒ สอ.๓ และ สอ.๔ เปิดเผยได้หรือไม่ และ ในกรณีที่ส่วนราชการขอข้อมูลข่าวสารรายชื่อสถานประกอบการ ชื่อสารเคมีอันตราย และ ปริมาณการจัดเก็บ จากระบบฐานข้อมูลของกรมฯ ซึ่งมีที่มาจากเอกสารแบบรายงานดังกล่าวฯ นั้น สามารถเปิดเผยได้หรือไม่

กข.กสร. ได้พิจารณาแล้วสรุปว่า ข้อมูลข่าวสารตามแบบรายงานดังกล่าว เป็นข้อมูลข่าวสาร ที่เอกชนจัดทำขึ้นเพื่อส่งให้ส่วนราชการตามที่กฎหมายกำหนด จึงถือได้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสาร ของราชการ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวออกไปอาจทำให้เอกชนผู้ส่งแบบรายงานดังกล่าวได้รับความเสียหายหรือไม่ก็ได้ และข้อมูลบางรายอาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับความลับทางการค้า ซึ่งเจ้าหน้าที่ไม่สามารถตอบได้เอง จึงควรใช้วิธีการสอบถามเอกชนรายนั้นๆ ก่อนว่าจะมีค่าคัดค้านหรือไม่ ถ้าไม่มีค่าคัดค้านก็สามารถให้ข้อมูลข่าวสารตามแบบรายงานนั้นๆ แก่ผู้ขอได้

แต่ถ้าปรากฏว่ามีคำคัดค้านเจ้าหน้าที่จะต้องพิจารณาจากคำคัดค้านว่ามีเหตุผลสนับสนุนเพียงพอหรือไม่ ตลอดจนการแจ้งสิทธิอุทธรณ์ไปยังผู้ขอหรือผู้คัดค้านแล้วแต่กรณี ในกรณีผู้ขอข้อมูลข่าวสารดังกล่าวขอเป็นจำนวนมากหลายสถานประกอบการ เจ้าหน้าที่ก็จะต้องสอบถามไปยังทุกสถานประกอบการ

สำหรับการขอข้อมูลข่าวสารของกรมโรงงานอุตสาหกรรมในเรื่องนี้ เป็นการขอข้อมูลข่าวสารในส่วนที่บันทึกไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ฐานข้อมูลกรมฯ ซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการเช่นเดียวกับแบบรายงาน สอ.๑ สอ.๒ สอ.๓ และ สอ.๔ และผู้ขอข้อมูลข่าวสารเป็นหน่วยงานราชการขอไปเพื่อใช้ประโยชน์ของราชการ กรมฯ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ขอตามรายการที่ขอมา แต่มีข้อควรพิจารณาว่า ถ้ามีการให้ข้อมูลข่าวสารไปแล้วมีการนำข้อมูลข่าวสารนั้นไปเผยแพร่จนอาจทำให้สถานประกอบการที่ได้ให้ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้รับความเสียหาย กรมฯ จะทำอย่างไร และถ้าจะให้ใช้วิธีการสอบถามสถานประกอบการก่อนก็คงทำไม่ได้ เพราะผู้ขอเป็นส่วนราชการด้วยกันต้องให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน และจะอ้างเหตุผลไม่ให้ข้อมูลข่าวสารตาม มาตรา ๑๕๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ก็คงไม่ได้ ควรพิจารณาหาวิธีการป้องกันมิให้ผู้ขอเข้าไปเผยแพร่ต่อไป โดยตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดแม้จะเข้าข่ายต้องรับผิดชอบตามกฎหมายใด ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องรับผิดชอบ หากเป็นการกระทำโดยสุจริตในกรณีใดกรณีหนึ่งในสองกรณี ดังนี้

กรณีที่ ๑ ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการปฏิบัติถูกต้องตามมาตรา ๑๖ กล่าวคือ ปฏิบัติถูกต้องตามระเบียบการรักษาความลับของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔

กรณีที่ ๒ ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐระดับ ๖ ขึ้นไปมีคำสั่งให้เปิดเผยเป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลเพื่อประโยชน์อันสำคัญยิ่งกว่าที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือชีวิต ร่างกาย สุขภาพ หรือประโยชน์ของบุคคล และคำสั่งนั้นได้กระทำโดยสมควรแก่เหตุ ในการนี้จะมีการกำหนดข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในการใช้ข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเหมาะสมก็ได้

ทั้งนี้ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวแม้จะเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องรับผิดชอบ แต่หน่วยงานของรัฐยังคงมีความรับผิดชอบตามกฎหมายหากจะพึงมี ซึ่งจากการที่กองวิชาการและแผนงานได้ประสานงานกับกรมโรงงานอุตสาหกรรมผู้ขอได้รับแจ้งว่า ข้อมูลข่าวสารที่ขอมานั้นจะใช้เพื่อประโยชน์ในการจัดทำระบบฐานข้อมูลตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่ายข้อมูลสารเคมีแห่งชาติโดยจะไม่นำข้อมูลข่าวสาร ดังกล่าวไปเปิดเผยในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของสถานประกอบการ

กข.กสร. พิจารณาแล้วเห็นว่า การให้ข้อมูลข่าวสารรายชื่อสถานประกอบการ ชื่อสารเคมีอันตราย และปริมาณการจัดเก็บ ดังกล่าวสามารถให้ได้ โดยจะต้องระบุไว้ให้ชัดเจนว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวอาจทำให้เจ้าของสถานประกอบการได้รับความเสียหาย ขอให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมไม่นำข้อมูลข่าวสารดังกล่าวไปเปิดเผยต่อผู้อื่น อันอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของสถานประกอบการต่างๆ

๓. มติ กข.กสร.

ที่ประชุม กข.กสร. ครั้งที่ ๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๕ เห็นชอบให้กองวิชาการและแผนงาน ดำเนินการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจากฐานระบบคอมพิวเตอร์ตามคำขอของ

กรมโรงงานอุตสาหกรรม แต่สำหรับแบบรายงาน สอ.๑ สอ.๒ สอ.๓ และ สอ.๔ ถ้าจะเปิดเผย
ให้ถือปฏิบัติภายใต้เงื่อนไขตามมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๕ วรรคสอง และมาตรา ๑๑ วรรคห้า
ประกอบมาตรา ๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

เรื่อง พนักงานสอบสวนขอเอกสารประกอบสำนวนการสอบสวน

ผู้ขอ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร

หน่วยงาน สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพื้นที่บางคอแหลม

๑. ข้อเท็จจริง

สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพื้นที่บางคอแหลม มีหนังสือขอหารือข้อกฎหมายกรณีพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร ขอเอกสารประกอบสำนวนการสอบสวนคดีตามที่นายจ้างได้ร้องทุกข์กล่าวหาลูกจ้าง ในข้อหาความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่พนักงาน (พนักงานตรวจแรงงาน) ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย โดยเมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๔๕ ลูกจ้างได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานตรวจแรงงานสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพื้นที่บางคอแหลมว่า สำนักจัดหางาน ก. เป็นนายจ้างและค้างจ่ายค่าจ้างเป็นเงิน ๒๑,๑๖๖ บาท พนักงานตรวจแรงงานได้สอบสวนข้อเท็จจริงแล้วปรากฏว่า นาย ก. เป็นเจ้าของกิจการสำนักจัดหางาน ก และเป็นนายจ้างจริง โดยในกรณีเรื่องค่าจ้างค้างจ่ายลูกจ้างให้การว่าได้เบิกเงินไปจำนวนหนึ่งประมาณ ๖,๐๐๐ บาท ลงลายมือชื่อไว้ทุกครั้ง แต่จ่ายอดสุทธิไม่ได้ ฝ่ายนายจ้างมีเอกสารการเบิกเงินของลูกจ้างซึ่งมีลายมือชื่อเบิกเงินไว้หลายครั้งรวมเป็นเงิน ๒๓,๒๑๕ บาท ซึ่งต่อมาลูกจ้างได้ยอมรับลายมือชื่อในเอกสารตามที่นายจ้างได้นำมาแสดงว่าเป็นลายมือชื่อของลูกจ้างจริงและแจ้งขอถอนคำร้องทุกข์ไม่ประสงค์ให้พนักงานตรวจแรงงานพิจารณาดำเนินการต่อไป

นาย ก. นายจ้างได้ไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกรให้ดำเนินคดีอาญากับลูกจ้างในข้อหาแจ้งข้อความอันเป็นเท็จซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย พนักงานสอบสวนได้รับคำร้องทุกข์ไว้ดำเนินการตามคดีอาญาที่ ๑๕๔/๒๕๔๕ ปจว. ข้อ ๑๑ เวลา ๒๓.๒๐ น. ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๔๕

พนักงานสอบสวนได้มีหนังสือที่ ดช.๐๐๑๑(น.ก.๕) ๐๑/๑๑๒๑ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๕ ขอเอกสารกรณีลูกจ้างมาร้องทุกข์ต่อพนักงานตรวจแรงงานเรื่องไม่จ่ายค่าจ้างดังกล่าวเพื่อประกอบสำนวนการสอบสวน ทั้งนี้พนักงานสอบสวนได้มาทำการสอบสวนโดยบันทึกถ้อยคำพนักงานตรวจแรงงานเจ้าของเรื่องประกอบสำนวนการสอบสวนไว้แล้ว

สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพื้นที่บางคอแหลมมีความเห็นว่า สามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเอกสารเกี่ยวกับสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงของพนักงานตรวจแรงงานในกรณีดังกล่าวได้ เพราะพนักงานสอบสวนมีอำนาจในการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้เป็นไปตามกระบวนการยุติธรรม ความเห็นของ สรพ.บางคอแหลมถูกต้องหรือไม่

๒. ประเด็นพิจารณา

สำนวนการสอบสวนของพนักงานตรวจแรงงานเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่เจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยได้หรือไม่

๒.๑ ในการพิจารณาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังนี้

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้อมูลข่าวสาร” หมายความว่า สิ่งสื่อความหมายให้รู้เรื่องราว ข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือสิ่งใดๆ ไม่ว่าจะสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใดๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปแบบของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผ่นผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย फिल्म การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้ สิ่งบันทึกไว้ปรากฏได้

“ข้อมูลข่าวสารของราชการ” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครอง หรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐ หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน

“ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะ ของตัวบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติ การทำงาน บรรดาที่มีชื่อหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึก ลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึง ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

มาตรา ๑๑ นอกจากข้อมูลข่าวสารที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้วหรือที่จัดไว้ให้ ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้วหรือที่มีการจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้าตามมาตรา ๒๖ แล้ว ถ้าบุคคลใด ขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของของราชการและคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจ เข้าใจได้ตามควร ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอภายในเวลาอัน สมควร เว้นแต่ผู้ขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร

มาตรา ๒๔ หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ใน ความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐหรือผู้อื่น โดนปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือ ของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผย ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

(๖) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการฟ้องคดี ไม่ว่าจะเป็คดีประเภทใดก็ตาม

ฯลฯ

(๘) ต่อศาล และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่มีอำนาจ ตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริงดังกล่าว

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒ ในประมวลกฎหมายนี้

ฯลฯ

(๑๑) “การสอบสวน” หมายความว่า ถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและ การดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับ ความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำความผิดมา ฟ้อง ลงโทษ

มาตรา ๕๒ วรรคสอง แต่ในกรณีพนักงานสอบสวนหรือพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ไปทำการสอบสวนด้วยตนเอง ย่อมมีอำนาจที่จะเรียกผู้ต้องหาหรือพยานมาได้โดย ไม่ต้องออกหมายเรียก

มาตรา ๑๓๒ เพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมพยานหลักฐานให้พนักงานสอบสวน
มีอำนาจดังต่อไปนี้

ฯลฯ

(๓) หมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้
แต่บุคคลที่ถูกหมายเรียกไม่จำเป็นต้องมาเองเมื่อจัดส่งสิ่งของมาตามหมายแล้ว ให้ถือเสมือนว่า
ได้ปฏิบัติตามหมาย

๒.๒ กองนิติการพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เอกสารสำนวนการสอบสวน
ข้อเท็จจริงของพนักงานตรวจแรงงานในกรณีที่ลูกจ้างมาร้องทุกข์ว่านายจ้างค้างจ่ายค่าจ้างนั้น เป็น
ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชนที่อยู่ในความครอบครองหรือความควบคุมดูแลของหน่วยงาน
ของกรมฯ เอกสารดังกล่าวจึงเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๔ วรรคสอง ซึ่งหน่วยงานของ
รัฐมีหน้าที่ต้องจัดทำให้กับบุคคลผู้ขอตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แม้ว่าเอกสารสำนวน
การสอบสวนข้อเท็จจริงของพนักงานตรวจแรงงานมีเอกสารบางส่วนเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล
รวมอยู่ด้วยแต่ไม่เป็นการต้องห้ามมิให้เปิดเผย ตามมาตรา ๒๔ (๖) และ (๘) ในการเปิดเผย
ข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่พนักงานสอบสวนมีหนังสือขอเอกสารประกอบสำนวนนั้น จึงเป็นหน้าที่
ของกรมฯ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่จะต้องจัดทำให้กับผู้ขอ

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเมื่อมีการร้องทุกข์กล่าวโทษว่า
มีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นพนักงานสอบสวนจะต้องดำเนินการสอบสวน โดยเป็นผู้มีอำนาจ
ในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิด
มาฟ้องลงโทษ ตามมาตรา ๒ (๑๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เมื่อเอกสารสำนวน
การสอบสวนข้อเท็จจริงของพนักงานตรวจแรงงานสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานได้ในคดี พนักงาน
สอบสวนอาจดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานโดยมีหมายเรียกให้พนักงานตรวจแรงงานไปพบและให้ส่ง
เอกสารสำนวนการสอบสวนที่พนักงานตรวจแรงงานได้ดำเนินการเกี่ยวกับคำร้องทุกข์
ของลูกจ้างได้ ตามมาตรา ๑๓๒ (๓) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในการนี้พนักงาน
สอบสวนไม่ได้มีหมายเรียกแต่ได้ไปดำเนินการสอบสวนพนักงานตรวจแรงงานด้วยตนเอง ตามมาตรา
๕๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงไม่จำเป็นต้องมีหมายเรียกแต่อย่างใด เมื่อพนักงาน
สอบสวนเห็นว่ามีความจำเป็นต้องใช้เอกสารสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงของพนักงานตรวจแรงงาน
เป็นพยานหลักฐานเพื่อประกอบสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงของพนักงานตรวจแรงงาน
เป็นพยานหลักฐานเพื่อประกอบสำนวนการสอบสวนโดยมีหนังสือขอเอกสารดังกล่าว
พร้อมให้รับรองสำเนาถูกต้องโดยมิได้ดำเนินการออกหมายเรียกก็ไม่เป็นการต้องห้ามตาม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่อย่างใด

ดังนั้น ผู้อำนวยการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพื้นที่บางคอแหลม
จึงสามารถให้สำเนาเอกสารซึ่งมีการรับรองสำเนาถูกต้องได้ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร
ของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาดังกล่าว ความเห็นของ สรพ.
บางคอแหลมถูกต้องแล้ว

๓. ความเห็นอธิบดี

เห็นชอบตามที่กองนิติการนำเสนอ ให้ สรพ.บางคอแหลมส่งมอบสำเนาสำนวนการสอบสวนพร้อมรับรองสำเนาถูกต้องให้พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลบางคอแหลมใช้ประกอบสำนวนการสอบสวนต่อไป

(หมายเหตุ หนังสือกองนิติการ ที่ รส ๐๖๐๕/๐๓๒๓ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ เสนอความเห็นต่ออธิบดีและได้รับความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ และแจ้งให้ สรพ.บางคอแหลมทราบตามหนังสือ กองนิติการ ที่ รส ๐๖๐๕/๐๔๑๕ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๕)

เรื่อง ขอรบข้อมูลข่าวสารการใช้จ่ายงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์

ผู้ขอ นายกานต์ บุญศิริ

หน่วยงาน กองแรงงานหญิงและเด็ก

๑. ข้อเท็จจริง

กองแรงงานหญิงและเด็กมีหนังสือถึงกองนิติการขอคำแนะนำกรณีมีบุคคลขอทราบข้อมูลข่าวสารการใช้จ่ายงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์ของกองแรงงานหญิงและเด็ก กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน โดยขอทราบรายละเอียดว่าดำเนินการผ่านสื่อใดบ้าง และบริษัทใดเป็นผู้รับดำเนินการเพื่อประกอบการศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำธุรกิจ ด้านสื่อสารต่อไป

๒. ประเด็นพิจารณา

ข้อมูลข่าวสารใช้จ่ายงบประมาณการจัดซื้อจัดจ้างด้านการประชาสัมพันธ์ของกองแรงงานหญิงและเด็ก ปี ๒๕๔๔ และปี ๒๕๔๕ เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งต้องจัดไว้ให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบได้ ตามประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานรัฐเป็นข้อมูลข่าวสารที่จัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ตามมาตรา ๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๓ กองคลังมีหน้าที่จัดทำสรุปผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างเป็นรายเดือนตามแบบ สขร.๑ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับงานที่จัดซื้อจัดจ้าง วงเงินงบประมาณ วิธีซื้อหรือจ้าง รายชื่อผู้เสนอราคา และราคาที่เสนอ ผู้ได้รับการคัดเลือกและราคา และเหตุผลที่คัดเลือกผู้เสนอราคารายนั้นโดยสรุป เพื่อเป็นกรณีสำหรับการตรวจสอบของประชาชน โดยได้ดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๔ และจัดส่งข้อมูลดังกล่าวไปไว้ที่ห้องสมุดกรมฯ ซึ่งเป็นสถานที่สำหรับประชาชนสามารถใช้ในการค้นหา และศึกษาข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนตรวจสอบ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ และเป็นไปตามข้อ ๕ (๒) และข้อ ๑๙ ของระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๓ ดังนั้น เมื่อมีผู้ขอทราบการใช้จ่ายงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์ ถ้ากองแรงงานหญิงและเด็กมีไว้ในครอบครองก็สามารถอำนวยความสะดวกให้ตรวจสอบได้ แต่ถ้าไม่มีไว้ในครอบครองก็ควรที่จะให้คำแนะนำให้ผู้ขอไปตรวจสอบได้ที่ห้องสมุดกรมฯ หรือให้ไปตรวจสอบได้ที่กองคลัง ตามข้อ ๑๒ ของระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๓

เมื่อตรวจสอบกรณีแล้วต้องการเอกสารรายละเอียดแต่ละรายการซึ่งไม่ได้จัดไว้ให้ตรวจสอบได้ที่ห้องสมุดกรมฯ ผู้ขอสามารถยื่นคำขอโดยระบุรายการเอกสารที่ต้องการให้สามารถเข้าใจได้ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และตามคำขอข้อมูลข่าวสารของกรมฯ ตามข้อ ๑๓ ของระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยยื่นต่อผู้มีอำนาจอนุญาต ซึ่งได้แก่ อธิบดี รองอธิบดี สำหรับข้อมูล

ข่าวสารทุกชนิด หรือผู้อำนวยการกอง หรือหัวหน้าฝ่าย หรือข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๖ ขึ้นไป สำหรับข้อมูลข่าวสารที่ตนเป็นผู้รับผิดชอบ ตามข้อ ๑๔ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกรมฯ ดังกล่าว

กรณีไม่สามารถวินิจฉัยได้ เป็นข้อมูลข่าวสารที่จะมีคำสั่งไม่เปิดเผยหรือไม่นั้น ให้เสนอความเห็นส่งให้ กข.กสร. เป็นผู้พิจารณา หลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาตหรือไม่ให้คัดสำเนาเอกสารเรื่องดังกล่าว จะต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้วสามารถจะให้ได้ โดยไม่จำเป็นต้องไปจัดทำวิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดให้มีข้อใหม่ เว้นแต่เป็นการแปรสภาพเป็นเอกสารจากข้อมูลที่บันทึกไว้ด้วยระบบบันทึกภาพหรือเสียง ระบบคอมพิวเตอร์หรือระบบอื่นใด ทั้งนี้ ไม่เป็นการห้ามกองแรงงานหญิงฯ ที่จะจัดทำข้อมูลขึ้นมาใหม่ให้แก่ผู้ขอก็ได้หากเป็นการสอดคล้องด้วยอำนาจหน้าที่ตามปกติของกองฯ และในกรณีที่มีการขอข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นไปเพื่อการแสวงหาประโยชน์ทางการค้าจะไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้ก็ได้ ถ้ากรณีเอกสารข้อมูลใดมีส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยตามมาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จะทำการลบ ตัดทอน หรือทำโดยประการอื่นที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในส่วนนั้น

การขอข้อมูลข่าวสารเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างในกรณีนี้ มติที่ประชุม กข.กสร. ยังไม่ได้กำหนดไว้ว่าให้มีคำสั่งไม่เปิดเผยได้ แต่เห็นได้ว่าข้อมูลข่าวสารของราชการดังกล่าวเป็นเรื่องที่ต้องเปิดเผยตามมาตรา ๙ (๘) จึงไม่น่าที่จะมีคำสั่งไม่เปิดเผย การที่ผู้ขอมีวัตถุประสงค์ขอทราบข้อเพื่อประกอบธุรกิจด้านการสื่อสารต่อไปนั้น ถ้ากองแรงงานหญิงและเด็กได้จัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงานโครงการ และงบประมาณรายจ่ายปี ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ต้องเปิดเผยตามมาตรา ๙ (๓) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และได้จัดส่งไว้ให้ประชาชนสามารถตรวจดูได้ที่ห้องสมุดไว้แล้วให้แนะนำผู้ขอไปตรวจดูได้ที่ห้องสมุดกรมฯ โดยแผนงาน โครงการ จะไม่มีชื่อสถานประกอบการที่ได้รับการอนุมัติการจัดซื้อจัดจ้าง แต่ผู้ขอสามารถตรวจสอบได้เองจากตรรรชนีผลการจัดซื้อจัดจ้างตามแบบ สขร.๑ ดังกล่าวแล้ว

(หมายเหตุ หนังสือกองนิติการที่ รส ๐๖๐๕/๐๗๖๑ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ แจ้งกองแรงงานหญิงและเด็ก)

เรื่อง การขอคัดสำเนาเอกสารในสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์
เพื่อใช้ประกอบการฟ้องเพิกถอนคำสั่งคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ต่อศาลแรงงาน

ผู้ขอ นางสาวคัมเกล้า ส่งสมบุรณ์

หน่วยงาน สำนักแรงงานสัมพันธ์/กองนิติการ

๑. ข้อเท็จจริง

บริษัท รอยัล ปอร์ชเลน จำกัด (มหาชน) ผู้ถูกกล่าวหาได้เลิกจ้างนางอนงค์น้อย มณีกุล กับพวกรวม ๑๘๖ คน ซึ่งคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ได้มีคำสั่งที่ ๕๒๕ - ๗๑๐/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๗ วินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกกล่าวหาเลิกจ้างผู้ถูกกล่าวหา ไม่เป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๑๒๑ (๑) (๒) และมาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ จึงมีคำสั่งยกคำร้องผู้ถูกกล่าวหาทั้ง ๑๘๖ คน

นางสาวคัมเกล้า ส่งสมบุรณ์ มีหนังสือลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ถึงคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ขอคัดเอกสารในสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ระหว่าง นางอนงค์น้อย มณีกุล กับพวกรวม ๑๘๖ คน ผู้ถูกกล่าวหาและบริษัท รอยัล ปอร์ชเลน จำกัด (มหาชน) ผู้ถูกกล่าวหา ประกอบด้วย ๑) บันทึกการสอบสวนพยานฝ่ายผู้ร้องกล่าวหา ๒) บันทึกการสอบสวนผู้รับมอบอำนาจผู้ถูกกล่าวหาทุกฉบับ ๓) บันทึกการสอบสวนพยานฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาทุกปาก และ ๔) พยานเอกสารของผู้ถูกกล่าวหาที่ยื่นต่อคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์และคณะอนุกรรมการแรงงานสัมพันธ์ทุกฉบับ เพื่อใช้ประกอบการฟ้องเพิกถอนคำสั่งคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ต่อศาลแรงงาน

สำนักแรงงานสัมพันธ์ โดยกลุ่มงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ได้นำเรื่องตามข้อ ๒ เข้าที่ประชุมคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ครั้งที่ ๒๖/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ซึ่งที่ประชุมมีมติให้ฝ่ายเลขานุการดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยให้ทำหนังสือแจ้งบริษัทฯ ซึ่งเป็นผู้มีประโยชน์ได้เสีย ให้สิทธิเสนอคำคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร หากมีการคัดค้านก็ให้ทำเรื่องถึงคณะกรรมการบริหารข้อมูลข่าวสารของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เพื่อให้คำแนะนำในการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารต่อไป

สำนักแรงงานสัมพันธ์มีหนังสือที่ รง ๐๕๐๙/๒๐๓๒ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ถึงกรรมการผู้จัดการบริษัท รอยัล ปอร์ชเลน จำกัด (มหาชน) เพื่อสอบถามการคัดค้านหรืออนุญาตให้คัดภาพถ่ายพยานหลักฐานที่ส่งต่อคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์หรือไม่ ถ้าคัดค้านให้พิจารณาเสนอภายในเวลาไม่เกิน ๒๐ วัน

นางสาวคัมเกล้า ส่งสมบุรณ์ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ถึงคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ขอให้ดำเนินการตามแนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ สค ๙๐/๒๕๔๘

สำนักงานรัฐมนตรีมีหนังสือที่ รง ๐๑๐๑.๑/๐๖๘๒ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๗ ถึงอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานให้มอบหมายหน่วยงานที่รับผิดชอบพิจารณา

ตามอำนาจหน้าที่ตามที่นางสาวคัมเกล้า ส่งสมบูรณ์ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๗ ถึงปลัดกระทรวงแรงงานในฐานะผู้อำนวยการรัฐมนตรี ขอให้เร่งรัดและสั่งการให้คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ดำเนินการคัดถ่ายสำเนาเอกสารให้แก่ผู้กล่าวหา เพื่อให้ลูกจ้างได้ใช้สิทธิทางศาล โดยถูกต้อง ครบถ้วน และรวดเร็วต่อไป

บริษัท รอยัล ปอร์ซเลน จำกัด (มหาชน) ได้มีหนังสือที่ บค.๓๓/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗ ถึงผู้อำนวยการสำนักแรงงานสัมพันธ์ ขอคัดค้านการถ่ายภาพยานหลักฐานที่ส่งต่อคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ เนื่องจากบันทึกคำให้การผู้รับมอบอำนาจ ผู้ถูกกล่าวหา พยานบุคคลฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่ไม่อาจเปิดเผยได้ เนื่องจากปรากฏชื่อ ที่อยู่ ตำแหน่งหน้าที่การงาน ลายมือชื่อ และข้อเท็จจริงต่างๆ ที่ให้ไว้เป็นการเฉพาะกับคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ หากมีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวอาจกระทบถึงตัวพยานหรือกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของบริษัทฯ หรืออาจมีผู้นำไปใช้โดยไม่เหมาะสม หรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูลประกอบกับปัจจุบันผู้รับมอบอำนาจผู้ถูกกล่าวหา และพยานยังคงทำงานอยู่ที่บริษัทฯ ผู้ถูกกล่าวหาอาจได้รับการดูถูกเกลียดชัง อาฆาตแค้น ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

๒. ประเด็นพิจารณา

กองนิติการได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่ ๑ บันทึกการสอบสวนพยานฝ่ายผู้ร้อง บันทึกการสอบสวนผู้รับมอบอำนาจ ผู้ถูกกล่าวหาทุกฉบับ บันทึกการสอบสวนพยานฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาทุกปาก และพยานเอกสารของผู้ถูกกล่าวหาที่ยื่นต่อคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์และคณะอนุกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ทุกฉบับที่นางสาวคัมเกล้า ส่งสมบูรณ์ ขอคัดถ่าย เพื่อฟ้องเพิกถอนคำสั่งคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ต่อศาลแรงงาน เป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องเปิดเผยตามที่ร้องขอหรือไม่ อย่างไร

มีความเห็นว่า เนื่องจากพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นบทกฎหมายที่ให้สิทธิแก่ประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ เพื่อประชาชนจะได้มีโอกาสรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ เพื่อปกป้องรักษาประโยชน์ของตน อันจะได้รับข้อมูลข่าวสารของราชการ อีกทั้งเป็นการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารของทางราชการไปพร้อมกัน โดยมีข้อยกเว้นอันไม่ต้องเปิดเผยที่แจ้งชัดและจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้ว จะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน สำหรับการยื่นคำร้องกล่าวหากรณีการกระทำอันไม่เป็นธรรม ตามมาตรา ๑๒๑ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ นั้น เป็นอำนาจของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ในการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด และออกคำสั่งภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้องกล่าวหา การดำเนินการของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ถือเป็นการพิจารณาทางปกครอง ซึ่งโดยหลักหากการพิจารณายังไม่เสร็จสิ้น อาจไม่เปิดเผยข้อมูลก็ได้ ถ้าการเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่ อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ แต่เมื่อคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ได้มีคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดถือได้ว่า คำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งซึ่งเกิดจากการพิจารณาทางปกครองที่เสร็จสิ้นแล้ว พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง มาตรา ๓๑ กำหนดให้คู่กรณีมีสิทธิขอตรวจดูเอกสารที่จำเป็น

ต้องรู้เพื่อการโต้แย้งหรือชี้แจงหรือป้องกันสิทธิของตนได้ เมื่อพิจารณาคำขอของ นางสาวคัมเกล้า ส่งสมบูรณ์ ที่ได้ขอคัดเอกสารซึ่งประกอบด้วยบันทึกการสอบสวนพยาน ฝ่ายผู้ร้อง บันทึกการสอบสวนผู้รับมอบอำนาจฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาทุกฉบับ บันทึกการสอบสวน พยานฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาทุกปาก และพยานเอกสารของผู้ถูกกล่าวหาที่ยื่นต่อคณะกรรมการ แรงงานสัมพันธ์และคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ทุกฉบับ ข้อมูลตามคำขอได้ปรากฏอยู่ในเนื้อหาของคำสั่งที่ ๕๒๕ - ๗๑๐/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๗ แล้ว เนื้อหาในคำสั่ง เป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติของหน่วยงานของรัฐ การเปิดเผยย่อมแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการและผู้ที่เกี่ยวข้อง การเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารจึงไม่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ได้ รวมถึงไม่ปรากฏว่าการเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือ ความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ของราชการ ดังนั้นสำนักแรงงานสัมพันธ์โดยกลุ่มงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์จึงสามารถ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ตามที่ร้องขอ แต่ให้ลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็น การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล อาทิ ชื่อ ที่อยู่ ตำแหน่งหน้าที่การงาน และลายมือชื่อของพยานนั้น หรือข้อเท็จจริงต่างๆ อันเป็นสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล ทั้งนี้ ตามนัย ตอบข้อหารือกองนิติการหนังสือ ที่ รง ๐๕๐๔/๐๑๐๙๗ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖

ประเด็นที่สอง หากเอกสารตามข้อ ๑ เป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องเปิดเผยสามารถ ให้ผู้ร้องขอคัดถ่ายเอกสารดำเนินการได้เลย หรือต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๑๗ วรรคสาม และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ก่อนหรือไม่ อย่างไร

มีความเห็นว่า ในกรณีนี้สำนักแรงงานสัมพันธ์ได้มีหนังสือถึงกรรมการผู้จัดการบริษัท รอยัล ปอร์ซเลน จำกัด (มหาชน) ผู้มีส่วนได้เสีย ให้เสนอคำคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ร้องขอ ภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งต่อมาบริษัทฯ ได้เสนอคำคัดค้านไม่ให้เปิดเผยเอกสารตามที่มีผู้ร้องขอ สำนักแรงงานสัมพันธ์ต้องพิจารณาคำคัดค้านของบริษัทฯ และแจ้งผลการพิจารณาให้บริษัทฯ ทราบ โดยไม่ชักช้า ในกรณีที่สำนักแรงงานสัมพันธ์เห็นว่า ต้องเปิดเผยเอกสารตามคำขอ เนื่องจากไม่เข้าเหตุ ยกเว้นตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยไม่รับฟัง คำคัดค้าน สำนักแรงงานสัมพันธ์จะต้องทำเป็นคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน พร้อมแจ้งสิทธิอุทธรณ์ ให้ผู้คัดค้านทราบด้วย (มาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙) และจะเปิดเผยเอกสารดังกล่าวต่อผู้ร้องขอไม่ได้ จนกว่าเวลาจะล่วงพ้นไปตามมาตรา ๑๗ วรรคสาม ประกอบกับมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

สรุปลักษณะสำคัญ
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๑๒๖/๒๕๕๓

เรื่อง คดีปกครอง (พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐) กรณีขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารกระดาษคำตอบและบัญชีคะแนนการสอบฯ

๑. ข้อเท็จจริง

โจทก์ทั้งหนึ่งร้อยเก้าคนฟ้องว่า โจทก์กับนักเรียนอื่นสมัครสอบคัดเลือกเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โจทก์ทั้งหนึ่งร้อยเก้าคนสอบผ่านเข้าเรียนได้ นางสาวมาลี ลิ้มป้อวาท มารดาของเด็กหญิงที่สอบเข้าเรียนไม่ได้ ขอตรวจสอบและขอถ่ายสำเนาเอกสารกระดาษคำตอบและบัญชีคะแนน แต่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (จำเลยที่ ๘) อ้างว่ากำลังพิจารณาเรื่อง นางสาวมาลีฯ ยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ต่อมาจำเลยที่ ๘ มีหนังสือแจ้งนางสาวมาลีฯ ว่ายังไม่สมควรดำเนินการตามคำขอและถ่ายสำเนาให้ แต่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีคำสั่งรับอุทธรณ์และส่งให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารฯ (จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๗) พิจารณาซึ่งในชั้นแรกจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๗ ได้มีคำวินิจฉัยไว้ว่าจำเลยที่ ๘ มีสิทธิไม่เปิดเผยกระดาษคำตอบและบัญชีคะแนนของผู้ที่สอบผ่านได้ นางสาวมาลีฯ จำเลยที่ ๑ ทบทวนคำวินิจฉัย จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๗ รับเรื่องไว้พิจารณาและมีคำวินิจฉัยให้จำเลยที่ ๘ เปิดเผยกระดาษคำตอบและบัญชีคะแนนและอนุญาตให้นางสาวมาลีฯ ผู้ขอข้อมูลข่าวสารตรวจและคัดสำเนาได้ จำเลยที่ ๘ กำหนดจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่โจทก์ฯ เห็นว่าการที่จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๗ รับเรื่องนางสาวมาลีฯ ขอให้ทบทวนคำวินิจฉัยเดิมและมีคำวินิจฉัยใหม่นั้นเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะคำวินิจฉัยเดิมถึงที่สุดไปแล้ว ทั้งกระดาษคำตอบและคะแนนสอบของโจทก์ฯ มีลักษณะเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่โจทก์ฯ ไม่ยินยอมให้เปิดเผยหน่วยงานของรัฐจึงเปิดเผยไม่ได้ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๔ การที่จำเลยที่ ๘ จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลดังกล่าวคำวินิจฉัยของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๗ เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยที่ สค ๑/๒๕๕๑ ของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๗ และให้จำเลยที่ ๘ ระวังการเปิดเผยกระดาษคำตอบและบัญชีคะแนนของโจทก์ฯ

ศาลชั้นต้นตรวจคำฟ้องแล้วเห็นว่า คดีพอจะวินิจฉัยได้โดยไม่ต้องดำเนินการกระบวนการพิจารณาต่อไป พิพากษายกฟ้อง อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฯ ฎีกา

๒. การพิจารณาของศาลฎีกา

ประเด็นพิจารณาว่า การที่คณะกรรมการวินิจฉัยฯ จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๗ มีคำวินิจฉัยให้จำเลยที่ ๘ เปิดเผยกระดาษคำตอบและบัญชีคะแนนของโจทก์ เป็นการกระทำที่ชอบด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

โจทก์ฯ ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์เป็นข้อแรกว่า กระดาษคำตอบและบัญชีคะแนนของโจทก์ อยู่ในความครอบครองของจำเลยที่ ๘ ซึ่งเป็นหน่วยงานและเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการแต่ข้อมูลเหล่านี้มีลักษณะเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของโจทก์ฯ ด้วย เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของโจทก์ฯ ในเรื่องการศึกษา รวมทั้งมีหมายเลขและชื่อ

ที่บังคับถึงตัว กรณีต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๑๕ มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ การที่จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๗ วินิจฉัยให้จำเลยที่ ๘ เปิดเผยแพร่คำตอบและบัญชีคะแนนเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัยในประเด็นแรกว่า “กระดาคำตอบและบัญชีคะแนนของโจทก์ฯ เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยตามที่โจทก์ฎีกาหรือไม่”

ในประเด็นปัญหานี้ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๔ ได้ให้ความหมายของคำว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีหมายเลข รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย” ศาลฎีกาได้อธิบายความหมายในข้อกฎหมายโดยสรุปว่า ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล หมายถึง สิ่ง que แสดงถึงเรื่องราวความเป็นมาที่เกี่ยวพันกับชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคลหนึ่งบุคคลใด อันเป็นเรื่องราวเฉพาะตัวบุคคลผู้นั้นซึ่งจำแนกให้เห็นความแตกต่างจากเรื่องราวของบุคคลอื่น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะ เป็นบันทึกหรือทำให้ปรากฏในเอกสารหรือวัตถุใดๆ แต่ข้อเท็จจริงตามคำฟ้องของโจทก์ เห็นได้ว่ากระดาคำตอบข้อสอบคัดเลือกเข้าเรียนในสถานศึกษาของทางราชการเป็นเพียงเอกสารที่ผู้เข้าสอบแข่งขันจัดทำขึ้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สถานศึกษากำหนดขึ้น เพื่อแสดงถึงภูมิความรู้และใช้เป็นเกณฑ์วัดความรู้ความสามารถของผู้เข้าสอบแข่งขันแต่ละคนโดยนำกระดาคำตอบและบัญชีคะแนนของแต่ละคนไปพิจารณาเปรียบเทียบกัน เพื่อสรรหาผู้ที่สามารถแสดงภูมิความรู้ได้ดีกว่าผู้อื่นเป็นผู้สอบผ่านการแข่งขัน กระดาคำตอบและบัญชีคะแนนของผู้เข้าสอบจึงมิใช่เรื่องราวความเป็นมาที่เกี่ยวพันกับชีวิตความเป็นอยู่อันที่เป็นเรื่องเฉพาะตัวของโจทก์ฯ ไม่เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลอันได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายไม่ให้เปิดเผยตามที่โจทก์ฯ ฎีกา

สำหรับประเด็นการมีคำสั่งสืบพยานของศาลชั้นต้นซึ่งศาลอุทธรณ์เห็นพ้องด้วยกับคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นว่าคำสั่งสืบพยานดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ศาลฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงที่โจทก์ฯ บรรยายมาในคำฟ้องเกี่ยวกับกระดาคำตอบและบัญชีคะแนนของผู้เข้าสอบแข่งขันเข้าศึกษาในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีรายละเอียดเพียงพอให้วินิจฉัยชี้ขาดในปัญหาข้อกฎหมายโดยไม่จำเป็นต้องสืบพยานหลักฐานของคู่ความอีก คำสั่งสืบพยานดังกล่าวจึงไม่เป็นการฝ่าฝืนตามบทบัญญัติของกฎหมาย

สำหรับประเด็นที่โจทก์ฯ กาว่า คณะกรรมการวินิจฉัยฯ จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๗ เคยมีคำวินิจฉัยว่า มีสิทธิไม่เปิดเผยกระดาคำตอบและบัญชีคะแนนของผู้เข้าสอบแข่งขันเข้าศึกษาในโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คำวินิจฉัยดังกล่าวย่อมเป็นที่สุดตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๓๗ คณะกรรมการวินิจฉัยฯ จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๗ จะมิมีมติเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำวินิจฉัยเดิมอีกไม่ได้ นั้น ศาลฎีกาเห็นว่า แม้ตามมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ๑ ถึงที่ ๗ เป็นที่สุดก็ตาม แต่บทบัญญัติดังกล่าวมีความหมายเพียงว่า เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร หรือไม่รับฟังคำคัดค้านมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นประการใดแล้ว บุคคลผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับคำวินิจฉัยนั้นจะโต้แย้งคัดค้านคำวินิจฉัยนั้นต่อไปอีกไม่ได้ แต่ไม่มี

บทบัญญัติของกฎหมายห้ามกรรมการวินิจฉัยฯ พิจารณาทบทวนและเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำวินิจฉัยนั้น นอกจากนี้คำวินิจฉัยของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๗ เป็นคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ ซึ่งตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติว่า “เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองได้ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓...” การที่คณะกรรมการวินิจฉัยฯ จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๗ พิจารณาทบทวนคำวินิจฉัยเดิมและมีคำวินิจฉัยใหม่ให้จำเลยที่ ๘ เปิดเผยแพร่คำตอบและบัญชีคะแนนของโจทก์ฯ เป็นการกระทำภายในกรอบของกฎหมาย คำพิพากษาของศาลแพ่งและศาลอุทธรณ์ชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น

๓. ผลการพิจารณาของศาลฎีกา

ศาลฎีกาพิพากษายืน ซึ่งมีผลให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารฯ

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย
ที่ ๘/๒๕๔๓

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเอกสารการดำเนินการทางวินัย

ผู้อุทธรณ์ นาย ก.

หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

๑. ข้อเท็จจริง

ผู้อุทธรณ์ขอให้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเปิดเผยเอกสารหนังสือเรื่องชี้แจงข้อร้องเรียนนาย ก. ส่วนงานสอบสวนข้อเท็จจริง และรายงานการสืบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จำนวนสองสำนวน กรมฯ แจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบว่า จะเปิดเผยข้อมูลในส่วนที่เป็นข้อเท็จจริง และผลการพิจารณาในรายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริงตามที่ขอ แต่ไม่เปิดเผยเรื่องการชี้แจงข้อเท็จจริงและถ้อยคำพยานในรายงานการสืบสวนข้อเท็จจริง และรายงานผลการสืบสวนทางวินัย เนื่องจากข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นข้อมูลข่าวสารซึ่งหากเปิดเผยแล้วอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคล และเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น ตามมาตรา ๑๕ (๔) และ (๖) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ นอกจากนี้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เสนอคำคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวด้วย ผู้อุทธรณ์ยื่นหนังสือต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการอุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

๒. การพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัย

คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้พิจารณาอุทธรณ์ และรับฟังคำชี้แจงด้วยวาจาของผู้อุทธรณ์และผู้แทนกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารที่อุทธรณ์เป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานที่เสร็จสิ้นแล้วและอยู่ในความครอบครองของกรมฯ ซึ่งไม่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผยทั้งไม่ปรากฏหนังสือคัดค้านแต่อย่างใด ผู้อุทธรณ์มีสิทธิขอให้เปิดเผยและขอสำเนาข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้ หากข้อมูลข่าวสารส่วนใดในเอกสารที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอให้เปิดเผย มีลักษณะเป็นข้อมูลข่าวสารซึ่งการเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใด กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารในส่วนนั้นก็ได้ ทั้งนี้เมื่อได้คำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์เอกชนที่เกี่ยวข้องแล้ว แต่ ปรากฏว่า กรมฯ ยังไม่ได้ใช้ดุลพินิจพิจารณาว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในเอกสารหนังสือเรื่องชี้แจงข้อร้องเรียน และถ้อยคำพยานในเอกสารรายงานผลการสืบสวนฯ จะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต และความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใดอย่างไร และถ้อยคำพยานแต่ละคนจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและความปลอดภัยของพยานคนนั้นอย่างไรบ้าง ต้องถือว่ากรมฯ ยังไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๑๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๓. ผลการพิจารณา

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้านสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย มีมติให้กรมฯ ใช้ดุลพินิจว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอให้เปิดเผยในส่วนที่ยังไม่ได้เปิดเผยให้ผู้อุทธรณ์นั้น จะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและความปลอดภัยของผู้ใดบ้าง และอย่างไร และพิจารณามีคำสั่งให้เปิดเผยหรือมิให้เปิดเผย โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของกรมฯ ประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของบุคคลที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
สาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี อุตสาหกรรมและการเกษตร
ที่ วท ๒/๒๕๔๔

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิต กรรมวิธีการผลิต
และลักษณะทางธรณีวิทยาแหล่งแร่ของประทานบัตร

ผู้อุทธรณ์ สภานายความ
หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ กรมทรัพยากรธรณี

๑. ข้อเท็จจริง

สภานายความผู้อุทธรณ์มีหนังสือ ที่ สวส ๑๔๐/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ถึงอธิบดีกรมทรัพยากรธรณี เพื่อขอข้อมูลข่าวสารและขอให้รับรองความถูกต้องของเอกสาร จำนวน ๕ รายการ ดังนี้

รายการที่ ๑ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประทานบัตรเหมืองแร่บ่องาม เลขที่ ๑๕๘๗๗/๑๓๖๔๔ ประกอบด้วย คำขออนุญาต และเอกสารประกอบการขออนุญาตประทานบัตร และเอกสารที่เกี่ยวข้องในการขอประทานบัตร

รายการที่ ๒ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับใบอนุญาตโรงงานแต่งแร่คลิตี้ ประกอบด้วย คำขออนุญาต และเอกสารประกอบการขออนุญาต ใบอนุญาต ข้อกำหนด เงื่อนไขและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

รายการที่ ๓ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานแต่งแร่ ประกอบด้วย คำขออนุญาต ข้อกำหนด เงื่อนไขและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

รายการที่ ๔ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับการดำเนินการของประทานบัตร และใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานแต่งแร่ ตามรายการที่ ๑ ถึง รายการที่ ๓ ประกอบด้วยคำเตือน คำสั่งให้หยุดประกอบกิจการหรือให้ดำเนินการ หรือละเว้นดำเนินการ อย่างหนึ่งอย่างใด

รายการที่ ๕ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับบรรดาบันทึกข้อมูลต่างๆ ประกอบด้วย รายงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สารพิษวัตถุอันตราย การปรับปรุงฟื้นฟูสภาพแวดล้อม การบำบัดป้องกันสารพิษและวัตถุอันตราย การปรับปรุงฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อม การบำบัดป้องกันสารพิษ และวัตถุอันตราย

โดยอ้างเหตุผลว่าเพื่อนำข้อมูลข่าวสารดังกล่าวไปประกอบการดำเนินการให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้เดือดร้อนจากการประกอบกิจการเหมืองแร่และโรงงานแต่งแร่ ในบริเวณ นั้น

กรมทรัพยากรธรณีมีหนังสือ ที่ ออก ๐๓๑๖/๑๓๑๔๒ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๓ แจ้งผู้อุทธรณ์โดยสรุปข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลข่าวสารที่ทางราชการสามารถใช้ดุลพินิจเปิดเผยได้ แต่เนื่องจากมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดสิทธิการเสนอคำคัดค้านไว้ กรมทรัพยากรธรณีจึงได้แจ้งผู้ประกอบการพิจารณาก่อน

ผู้ประกอบการได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๓ คัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น เนื่องจากเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจะเป็นการเปิดเผยข้อมูล

เกี่ยวกับการลงทุน เทคโนโลยีการผลิต กรรมวิธีการผลิต และลักษณะทางธรณีวิทยาแหล่งแร่ของประทานบัตร ซึ่งหากเปิดเผยให้กับบุคคลทั่วไปได้รับทราบอาจจะทำให้บริษัทฯ เสียเปรียบคู่แข่งทางธุรกิจ และการลงทุนได้ กรมทรัพยากรธรณีมีหนังสือแจ้งแก่ผู้ประกอบการโดยสรุปว่า มีมติรับฟัง คำคัดค้านเฉพาะข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวกับการลงทุน เทคโนโลยีการผลิต กรรมวิธีการผลิต และลักษณะทางธรณีวิทยาแหล่งแร่ของประทานบัตร หากไม่เห็นด้วยกับผลการพิจารณาคำคัดค้านก็มีสิทธิที่จะยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้ง ปรากฏว่าผู้ประกอบการไม่ได้ยื่นคำอุทธรณ์คัดค้านความเห็นของกรมทรัพยากรธรณี แต่ประการใด

ต่อมากรมทรัพยากรธรณี ได้มีหนังสือแจ้งผู้อุทธรณ์โดยสรุปว่า ผู้ประกอบการมีหนังสือ คัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว โดยยกเหตุผลว่าหากข้อมูลเป็นที่เปิดเผยต่อบุคคลทั่วไป จะทำให้ผู้ประกอบการอาจเสียเปรียบคู่แข่งทางธุรกิจและการลงทุนได้ แต่คณะกรรมการพิจารณาของกรมทรัพยากรธรณีมีมติให้รับฟังคำคัดค้านเฉพาะข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน เทคโนโลยีการผลิต กรรมวิธีการผลิต และลักษณะทางธรณีวิทยาแหล่งแร่ของประทานบัตร โดยเห็นว่าหากเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวแล้วอาจจะกระทบถึงผลประโยชน์ได้เสียของผู้ประกอบการ ได้ส่วนข้อมูลอื่นให้เปิดเผยได้ตามที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอ

ผู้อุทธรณ์จึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๔ อุทธรณ์คัดค้านความเห็นของ คณะกรรมการพิจารณาข้อมูลข่าวสารของกรมทรัพยากรธรณี โดยเห็นว่ากรรมวิธีการผลิต เทคโนโลยีการผลิต และลักษณะทางธรณีวิทยาแหล่งแร่ของประทานบัตร นั้น ข้อมูลดังกล่าว มีส่วนสำคัญในการที่จะทำให้น้ำและดินในบริเวณลำห้วยคลิตี้มีปริมาณสารตะกั่วสะสมเท่าใด มีผลมาจากการกระทำของโรงงานแห่งใด อย่างไร เกิดจากขั้นตอนใดในกระบวนการผลิต และนอกจากนี้ในคำขอใบอนุญาตแห่งแร่บริษัทฯ ได้ระบุเอกสารเกี่ยวกับแผนผังและกรรมวิธี แห่งแร่เป็นส่วนหนึ่งของเอกสารที่แนบพร้อมคำขอ ดังนั้นข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิต และกรรมวิธีการผลิต จึงเป็นข้อมูลที่น่าจะเปิดเผยต่อสาธารณะได้ การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อประชาชนในการขอให้ทางผู้ประกอบการดำเนินการแก้ไขเพื่อให้เกิด ความเสียหายแก่ลำห้วยคลิตี้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนส่วนรวม

๒. การพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ

คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้พิจารณาคำอุทธรณ์และเอกสารตามหนังสือกรมทรัพยากรธรณี ที่ อก ๐๓๑๖/๑๓๑๔๒ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๓ ที่ อก ๐๓๐๑/๓๗๑๔ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๔ หนังสือของบริษัท ตะกั่ว คอนเซนเตรตส์ (ประเทศไทย) จำกัด ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๓ ผู้ประกอบการ หนังสือของผู้อุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๔ พร้อมด้วยเอกสาร ตามอุทธรณ์ที่กรมทรัพยากรธรณีจัดส่งมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ตามหนังสือ ที่ อก ๐๓๑๖/๙๒๕๘ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๔ ประกอบด้วยแผนผังโครงการ ทำเหมืองแร่ตะกั่วโดยวิธีเหมืองอุโมงค์ตามคำขอประทานบัตร ที่ ๑๔/๒๕๑๓ (หมายเลข ท่อเหล็ก ที่ ๑๕๘๗๗/๑๓๖๔๙) ซึ่งมีเอกสารแผนผังโครงการทำเหมืองแร่ตะกั่วฯ แผนที่ประกอบแผนผัง โครงการทำเหมืองแร่ตะกั่วฯ แผนคำจูนอุโมงค์ แบบแผนผังคั่นทำนบและฝายน้ำล้น และพร้อมด้วย เอกสารแผนผังการแต่งแร่ แผนที่แสดงโรงแต่งแร่จุดที่ตั้งของเครื่องจักร และอุปกรณ์แต่งแร่

แผนที่เสนอจุดที่ตั้งส่วนต่างๆ และสถานที่แห่งใหม่ ประกอบกับการชี้แจงด้วยวาจาของคู่กรณี ประกอบด้วย ผู้อุทธรณ์ กรมทรัพยากรธรณีหน่วยงานราชการผู้ครอบครองข้อมูลข่าวสาร และเอกชนผู้มีประโยชน์ได้เสีย บริษัท ตะกั่ว คอนเซนเตรทส์ (ประเทศไทย) จำกัด ผู้ประกอบการ เห็นว่ามีประเด็นต้องวินิจฉัย ๒ ประเด็น คือ

๑. ข้อมูลข่าวสารของราชการตามอุทธรณ์เป็นข้อมูลข่าวสารที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจที่จะไม่เปิดเผยได้หรือไม่

๒. การใช้ดุลพินิจมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของกรมทรัพยากรธรณีเหมาะสมหรือไม่

ประเด็นแรกข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์เป็นข้อมูลข่าวสารที่เอกชน (บริษัท ตะกั่ว คอนเซนเตรทส์ (ประเทศไทย) จำกัด) ได้ให้แก่ทางราชการ (กรมทรัพยากรธรณี) เพื่อประกอบการขออนุญาตประทานบัตรโครงการทำเหมืองแร่ตะกั่ว ตามคำขอประทานบัตร และการขออนุญาตแต่งแร่ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวบริษัทฯ ไม่ประสงค์ที่จะให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่นดังจะเห็นได้จากการที่บริษัทฯ ได้คัดค้านมิให้เปิดเผยตามหนังสือคัดค้านของบริษัทฯ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๓ จึงเห็นได้ว่า ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์เป็นข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น จึงเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๖) ที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจที่จะมีคำสั่งให้เปิดเผยก็ได้ ตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ประเด็นที่สอง การใช้ดุลพินิจมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของกรมทรัพยากรธรณี มีความเหมาะสมหรือไม่ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรธรณีเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ขอให้เปิดเผยนั้น การเปิดเผยอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของ บริษัท ตะกั่ว คอนเซนเตรทส์ (ประเทศไทย) จำกัด จึงได้แจ้งให้บริษัทฯ ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งบริษัทฯ ได้คัดค้านตามหนังสือ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๓ ว่าการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะเป็นการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุน เทคโนโลยีการผลิต กรรมวิธีการผลิต และลักษณะทางธรณีวิทยาแหล่งแร่ของประทานบัตร ซึ่งหากเปิดเผยให้บุคคลทั่วไปได้รับทราบอาจทำให้บริษัทฯ เสียเปรียบคู่แข่งทางธุรกิจและการลงทุนได้ คณะกรรมการพิจารณาข้อมูลข่าวสารของกรมทรัพยากรธรณีแล้ว ฟังได้ว่าข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุน เทคโนโลยีการผลิต กรรมวิธีการผลิต และลักษณะทางธรณีวิทยาแหล่งแร่ตามเอกสารแผนผังโครงการฯ และแผนผังการแต่งแร่ มีเอกสารบางส่วน น่าจะถือได้ว่าเป็นความลับทางการค้าของบริษัทฯ และคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้รับฟังคำชี้แจงจากบริษัทฯ ที่ได้ชี้แจงว่าข้อมูลที่เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับปริมาณและสัดส่วนของสารเคมีที่ใช้ในบริษัทฯ จะต้องทำการทดลองและปรับปรุงขึ้นในระหว่างการดำเนินการเพื่อใช้เฉพาะกรณีให้เหมาะสมกับขนาด จำนวน และลักษณะของเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้เป็นอุปกรณ์สำคัญในการประกอบกิจการเหมืองแร่ หากเปิดเผยแล้วอาจเกิดการเลียนแบบของคู่แข่งทางธุรกิจซึ่งทำให้บริษัทฯ เสียหายได้ และคณะกรรมการได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนสภาพนายความผู้อุทธรณ์ว่าต้องการนำข้อมูลดังกล่าวไปเพื่อประกอบการช่วยเหลือทางคดีแก่ราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากสารตะกั่ว ในบริเวณดังกล่าว

คณะกรรมการวินิจฉัยฯ เห็นว่า ข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิต กรรมวิธีการผลิต และลักษณะทางธรณีวิทยาแหล่งแร่ของประทานบัตรตามเอกสารที่กรมทรัพยากรธรณีจัดส่งมา

ตามหนังสือที่ ออก ๐๓๑๖/๙๒๕๘ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๔ นั้น เฉพาะส่วนที่ระบุจำนวน ขนาด ปริมาณ และสัดส่วนของสารเคมี หรือเครื่องมืออุปกรณ์เท่านั้นที่ถือได้ว่าเป็นความลับทางการค้าที่หากเปิดเผยไปอาจทำให้บริษัทฯ เสียเปรียบคู่แข่งทางการค้าได้ แต่ข้อมูลส่วนอื่นมิใช่เป็นความลับทางการค้า ดังนั้น เมื่อคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้วจึงเห็นว่า การที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาใช้ดุลพินิจไม่เปิดเผยทั้งหมดนั้น ไม่เหมาะสม

๓. ผลการวินิจฉัย

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี อุตสาหกรรม และการเกษตร มีมติให้กรมทรัพย์สินทางปัญญาเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ เว้นแต่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิต กรรมวิธีการผลิต และลักษณะทางธรณีแหล่งแร่ของประทานบัตร เฉพาะในส่วนที่ระบุจำนวน ขนาด ปริมาณ สัดส่วนของเครื่องมือหรือสารเคมีที่ใช้ โดยให้ลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนนั้น พร้อมทั้งให้สำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารให้แก่ผู้อุทธรณ์

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
สาขาเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ
ที่ ศค ๔/๒๕๔๔

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับข้อมูลด้านแรงงานของห้างหุ้นส่วนจำกัด ล
พาณิชย์เชียงใหม่ก่อสร้าง ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดอุบลราชธานี

ผู้อุทธรณ์ นาย สงกรานต์ ชลัมพูช

หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ สำนักงานประกันสังคมจังหวัดอุบลราชธานี

๑. ข้อเท็จจริง

ผู้อุทธรณ์เป็นทนายความผู้รับมอบอำนาจจากโจทก์ยื่นฟ้องนายวิฑูรย์ นามบุตร กับพวก
รวม ๖ คน เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดอุบลราชธานี ในข้อหากระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และละวุฒิสมาชิก พ.ศ. ๒๕๔๑
โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี ได้จับกุมตัวผู้ต้องหา ๔ คน
พร้อมด้วยพาหนะและของกลางเป็นใบปลิวซึ่งมีข้อความในลักษณะหมิ่นประมาทพรรคไทยรักไทย
และโจทก์จำนวน ๒๒,๖๐๐ แผ่น อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ดังกล่าว โจทก์เชื่อว่าจำเลยมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดข้างต้นด้วย เพราะผู้ต้องหาเป็นลูกจ้าง
ของห้างหุ้นส่วนจำกัด ล พาณิชเชียงใหม่ก่อสร้าง โจทก์จึงได้ยื่นฟ้องต่อศาลจังหวัดอุบลราชธานี
เพื่อขอตรวจสอบและคัดสำเนาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับข้อมูลด้านแรงงานของห้างหุ้นส่วนจำกัด ล
พาณิชย์เชียงใหม่ก่อสร้าง ที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานดังกล่าว

สำนักงานประกันสังคมจังหวัดอุบลราชธานีมีหนังสือแจ้งผู้อุทธรณ์ว่า ไม่อาจให้ข้อมูล
ข่าวสารตามที่ร้องขอได้ เนื่องจากข้อมูลข่าวสารดังกล่าวมีพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓
มาตรา ๑๐๐ ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดเปิดเผยข้อเท็จจริงใดเกี่ยวกับกิจการของนายจ้าง อันเป็น
ข้อเท็จจริงที่ตามปกติวิสัยของนายจ้างจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย ซึ่งตนได้มาหรือล่วงรู้เนื่องจาก
การปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสามพันบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยในการปฏิบัติราชการเพื่อประโยชน์
แห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือเพื่อประโยชน์แก่การคุ้มครองแรงงานหรือการสอบสวนหรือ
การพิจารณาคดี” จึงไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้

ผู้อุทธรณ์ได้ยื่นหนังสือลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๔๔ ต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร
ของราชการ อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว โดยให้เหตุผลว่า การขอข้อมูล
ตามอุทธรณ์นี้จะเป็นหลักฐานพิสูจน์ยืนยันว่า ผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมเป็นลูกจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด ล
พาณิชย์เชียงใหม่ก่อสร้าง ที่จำเลยเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ และเป็นการใช้จำนวนของนายจ้างกระทำ
ความผิดตามที่ได้ถูกจับกุมดำเนินคดีในเรื่องที่เกี่ยวข้องดังกล่าวนี้ด้วย

๒. การพิจารณารวินิจฉัย

คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้รับคำอุทธรณ์พิจารณาวินิจฉัย ตามนัยมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และได้ศึกษาข้อกฎหมายในประเด็นเกี่ยวกับความถูกต้องตามกฎหมายในการดำเนินการเรื่องนี้ ทั้งเรื่องข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการหรือไม่ การอุทธรณ์นี้ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และประเด็นว่าอุทธรณ์เรื่องนี้อาจเกี่ยวข้องกับคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาล จะอยู่ในบังคับตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไม่ ทั้งนี้ โดยอาศัยข้อเท็จจริงและข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอต่อสำนักงานประกันสังคมจังหวัดอุบลราชธานี รวมทั้งการชี้แจงให้ข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณาจากผู้แทนสำนักงานประกันสังคมจังหวัดอุบลราชธานี คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้พิจารณาคำอุทธรณ์แล้วเห็นว่ามีประเด็น ที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการหรือไม่

๒. หน่วยงานของรัฐปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเรื่องนี้โดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และทั้งการอุทธรณ์นี้ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

๓. คำอุทธรณ์นี้อยู่ในบังคับตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไม่ หากอยู่ควรเปิดเผยหรือไม่

ประเด็นแรก คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้พิจารณาประเด็นข้อกฎหมายเบื้องต้นว่า ข้อมูลข่าวสารที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอซึ่งเป็นเอกสารเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจำกัด ล พานิชเชื่องในก่อสร้างในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดอุบลราชธานี ถือเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการตามกฎหมาย

ประเด็นที่สอง คณะกรรมการวินิจฉัยฯ พิจารณาเห็นว่า สำนักงานประกันสังคมจังหวัดอุบลราชธานีได้มีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์โดยการอ้างถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องไม่เปิดเผยข้อมูลที่ได้มาจากการปฏิบัติซึ่งถือเป็นการปฏิเสธตามนัยมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และมาตรา ๑๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงถือได้ว่าเป็นการปฏิเสธการเปิดเผยโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว สำหรับประเด็นการใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการนั้น ปรากฏว่าผู้อุทธรณ์ได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในระยะเวลา ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้นแล้ว จึงถือได้ว่าเป็นการอุทธรณ์ที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

ประเด็นที่สาม มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่บัญญัติไว้มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาวินิจฉัยฯ ซึ่งสรุปได้ว่า การดำเนินการของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้พิจารณารับเห็นว่าแม้กรณีอุทธรณ์ข้อมูลข่าวสารเรื่องนี้จะเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับคดีที่มีการฟ้องร้องและอยู่ระหว่างการพิจารณาพิพากษาของศาล ซึ่งผู้ร้องอาจใช้วิธีพิจารณาบางประการ เช่น การขอให้ศาลออกหมายเรียกพยานเอกสารที่อยู่ในความครอบครองของบุคคลต่างๆ รวมทั้งหน่วยงานราชการได้ก็ตาม แต่ผู้อุทธรณ์ใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ขอข้อมูลข่าวสารในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐอื่น มิใช่ขอข้อมูลดังกล่าวจากศาล จึงสามารถใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

๑. หลักการและแนวความคิด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๕๘ บัญญัติว่า

“บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น ทั้งนี้ ตามกฎหมายบัญญัติ”

มาตรา ๓๔ บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหรือโฆษณาแพร่หลาย ซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน”

แนวความคิดในเรื่องสิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการได้รับการยอมรับว่าเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชน โดยสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติในปัจจุบันมีพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นกฎหมายรับรองสิทธิได้รู้ (right to know) ของประชาชน ซึ่งมีหลักการ “ให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นหลักและการปกปิดเป็นข้อยกเว้น” ดังนั้นในปัจจุบันประชาชนทุกคนจึงมีสิทธิและโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐ เพื่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินการสาธารณะ และเพื่อการตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐให้เป็นไปโดยโปร่งใส สิทธิของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดดังกล่าวนี้มีข้อสังเกตว่าจะต้องเป็นข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะ แต่หากข้อมูลหรือข่าวสารนั้นเป็นเรื่องสิทธิส่วนบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว รัฐธรรมนูญเองก็ได้กำหนดให้การคุ้มครองไว้ ดังนั้น ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลแม้จะเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการก็จะต้องได้รับการคุ้มครองโดยมีหลักการ “ให้ปกปิดเป็นหลักเปิดเผยเป็นข้อยกเว้น”

๒. ความหมายและขอบเขต

ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๔ ได้ให้คำนิยามที่สำคัญๆ ดังต่อไปนี้

ข้อมูลข่าวสาร หมายความว่า สิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือสิ่งใดๆ ไม่ว่าจะสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใดๆ และไม่ว่าจะทำในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผ่นผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย फिल्म การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งบันทึกไว้ปรากฏได้

จากคำนิยามดังกล่าวคำว่าข้อมูลข่าวสาร จึงมีความหมายอย่างกว้าง ประเด็นสำคัญของข้อมูลข่าวสารนั้นจะต้องพิจารณาว่า สิ่งต่างๆ นั้นเป็นสิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือรู้เรื่องในสิ่งต่างๆ นั้นได้ ไม่ว่าจะบันทึกไว้ในรูปแบบใดๆ แต่มิได้หมายความว่า สิ่งต่างๆ

ที่ถือว่าเป็นข้อมูลข่าวสารนั้นจะต้องอยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ทั้งหมดแต่อย่างไร เพราะจะต้องพิจารณาตามคำนิยามของคำว่าข้อมูลข่าวสารของราชการประกอบด้วย

ข้อมูลข่าวสารของราชการ หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน

สาระสำคัญของข้อมูลข่าวสารของราชการอยู่ที่ข้อมูลข่าวสารนั้นอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐหรือไม่ โดยการครอบครองนั้น หมายถึง การใช้กำลังทางกายภาพในการยึดถือไว้ได้ ส่วนการควบคุมดูแล หมายถึง การครอบครองเป็นของผู้อื่น แต่หน่วยงานของรัฐควบคุมดูแลได้ว่าจะเปิดเผยแก่ใคร เมื่อใด ทั้งนี้ ในการครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารของราชการนั้นไม่ว่าจะมีเนื้อหาสาระอย่างไรก็ตาม ดั่งนั้น จึงสามารถพิจารณาแบ่งประเภทของข้อมูลข่าวสารของราชการได้ ๒ ประเภท ดังนี้

ประเภทแรก หมายถึง ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐ เช่น กฎ ระเบียบ แบบแผน คำสั่ง นโยบาย แผนงาน โครงการ งบประมาณรายจ่ายประจำปี รายงานสรุปข้อเท็จจริง รายงานสถานการณ์ต่างๆ รายงานการวิเคราะห์ฐานะทางเศรษฐกิจ รายการการสอบสวนการทุจริต ตลอดจนรายงานการประชุมของคณะกรรมการคณะต่างๆ ฯลฯ

ประเภทที่สอง หมายถึง ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชนที่อยู่ในความครอบครองดูแลของหน่วยงานของรัฐ เช่น ข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร เวชระเบียนหรือประวัติการตรวจรักษาคนไข้ ประวัติส่วนตัวของนักเรียนหรือนักศึกษา รายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเอกชนรายใดรายหนึ่ง ฯลฯ

หน่วยงานของรัฐ หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐ และหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

จากคำนิยามคำว่าหน่วยงานของรัฐดังกล่าว จึงมีความหมายดังต่อไปนี้

(๑) ราชการในฝ่ายบริหาร ไม่ว่าจะเป็ราชการส่วนกลาง เช่น กระทรวง ทบวง กรม หรือราชการส่วนภูมิภาค เช่น จังหวัด อำเภอ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) รัฐวิสาหกิจ หมายถึง รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะ หรือจัดตั้งตามพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ หรือที่จัดตั้งขึ้นเป็นบริษัทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือที่จัดตั้งขึ้นตามมติของคณะรัฐมนตรี

(๓) ราชการในฝ่ายรัฐสภา หมายถึง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

(๔) ราชการในฝ่ายตุลาการ เฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี^๑

(๕) องค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพ เช่น แพทยสภา สภานายความ
สภาการพยาบาล วิศวกรรมสถาน ฯลฯ

(๖) หน่วยงานอิสระของรัฐ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงาน
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)^๒ องค์กรมหาชนที่จัดตั้ง
ตามพระราชบัญญัติองค์กรมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ เช่น สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

(๗) หน่วยงานอื่นๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีกฎกระทรวง
กำหนดไว้^๓

เจ้าหน้าที่ของรัฐ หมายความว่า ผู้ซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

คำนิยามดังกล่าวหมายถึง เจ้าหน้าที่ทุกคนที่ปฏิบัติในหน่วยงานของรัฐไม่ว่าเจ้าหน้าที่
ผู้นั้นจะเป็นข้าราชการ หรือลูกจ้างประจำ หรือลูกจ้างชั่วคราว บุคคลเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยแต่ละคนจะมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการเพียงใดก็จะต้องแยกพิจารณาเป็น
รายบุคคลๆ ไป

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานมีฐานะเป็นหน่วยงานราชการส่วนกลาง มีการแบ่ง
ส่วนราชการเป็นหน่วยงานย่อย เรียกว่า สำนักงานเลขาธิการกรม กอง สถาบัน และสำนักงานต่างๆ
และนอกจากจะเป็นราชการส่วนกลางตามคำนิยามหน่วยงานของรัฐแล้ว ก็ยังมีสำนักงานสวัสดิการและ
คุ้มครองแรงงานจังหวัดเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบในพื้นที่จังหวัดต่างๆ โดยมีฐานะเป็นหน่วยงาน
ราชการส่วนภูมิภาคจึงมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
เช่น ตามมาตรา ๗ ต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารที่ต้องเปิดเผยโดยการพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา
ให้แพร่หลาย หรือตามมาตรา ๙ ต้องจัดสถานที่ไว้ให้ประชาชนสามารถตรวจสอบข้อมูลข่าวสารได้เอง
หรือตามมาตรา ๑๑ ต้องจัดหาข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนตามคำร้องขอ

^๑คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้านสังคม การบริหารราชการแผ่นดิน และการบังคับใช้กฎหมาย
ที่ สค.๑๐/๒๕๔๒ วินิจฉัยว่า ศาลในส่วนที่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีไม่ใช่หน่วยงานของรัฐที่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

^๒คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) มีความเห็นว่า สำนักงาน ป.ป.ช. จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตฯ ตามมาตรา ๑๐๗ แห่ง พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญ มีเจตนาให้สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานของรัฐประเภท
หน่วยงานอิสระ สำนักงาน ป.ป.ช. จึงอยู่ในความหมายของคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ตามมาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐ (บันทึกเรื่องเสร็จที่ ๔๙๖/๒๕๔๓)

^๓คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) มีความเห็นว่า ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมิใช่หน่วยงานของรัฐที่เป็นส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ
องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หรือหน่วยงานอิสระของรัฐ แต่เป็นหน่วยงานของรัฐประเภท “หน่วยงานอื่นของรัฐ” ตามมาตรา ๔
แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เมื่อยังไม่มีกฎกระทรวงกำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
จึงยังไม่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว (บันทึกเรื่องเสร็จที่ ๕๖๕/๒๕๔๓)

ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะ การเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือ สิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้หนึ่งได้ เช่น ลายพิมพ์ นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือ รูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมด้วย หน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการจัดให้มีการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในครอบครัว สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง

คำว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลดังกล่าวนี้ แบ่งได้เป็นสองประเภท ดังนี้

ประเภทแรก หมายถึง ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม ประวัติการทำงาน ฯลฯ

ประเภทที่สอง หมายถึง ข้อมูลข่าวสารสิ่งทีบอกลักษณะที่ทำให้รู้ตัวผู้หนึ่งได้ เช่น เลขหมาย รหัสประจำตัว ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียง รูปถ่าย ฯลฯ

คำว่า “บุคคล” หมายถึง บุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทยและบุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยแต่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย (มาตรา ๒๑)

คำว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนี้ ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาว่า หมายถึง สิ่งทีแสดงถึงเรื่องราวความเห็นมาทีเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคลหนึ่งบุคคลใด อันเป็นเรื่องราวเฉพาะตัวของบุคคลผู้หนึ่งซึ่งจำแนกให้เห็นความแตกต่างจากเรื่องราวของบุคคลอื่น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะบันทึกหรือทำให้ปรากฏในเอกสารหรือวัตถุใดๆ

ดังนั้น ถ้าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้นอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐก็ถือว่าเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งมีวิธีการกำหนดหลักเกณฑ์การให้การคุ้มครองโดยการปกปิดเป็นหลักเปิดเผยเป็นข้อยกเว้น แต่การคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลดังกล่าวไม่รวมถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของเอกชน ซึ่งอยู่ระหว่างการยกวางพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล เพื่อให้การคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญต่อไป

๓. การบริหารงานข้อมูลข่าวสารของราชการของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

๓.๑ ความเป็นมา

เมื่อพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มีผลใช้บังคับแล้ว กระทรวงแรงงานฯ ได้เห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว จึงได้มีคำสั่งที่ ๔๒๘/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๐ แต่งตั้งคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม โดยมีรองปลัดกระทรวงแรงงานฯ เป็นประธานกรรมการ มีหัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงแรงงานฯ

^๔คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๔๑๒๖/๒๕๔๓

เป็นรองประธานกรรมการ ผู้อำนวยการกองกฎหมายและข้อพิพาทแรงงาน ผู้อำนวยการ
กองนิติการ ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน ของทุกส่วนราชการในสังกัดกระทรวงแรงงาน
เป็นกรรมการ มีผู้อำนวยการกองตรวจราชการและเรื่องราวร้องทุกข์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน
และสวัสดิการสังคม เป็นกรรมการและเลขานุการ เพื่อทำหน้าที่เตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน
ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ดังกล่าว

๓.๒ การบริหารงานของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

๓.๒.๑ ในการเตรียมการปฏิบัติเดิมนกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานมีคำสั่ง
ที่ ๑๕๖/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๑ แต่งตั้งคณะทำงานด้านวิชาการข้อมูลข่าวสารของกรมฯ
มีรองอธิบดีผู้ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีในราชการของกองวิชาการและแผนงาน
เป็นประธาน ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงานเป็นเลขานุการ ต่อมาคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร
ของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๒๖
พฤษภาคม ๒๕๔๑ ให้ทุกกรมฯ แต่งตั้งคณะทำงานข้อมูลข่าวสารในระดับกรม ดังนั้น กรมฯ จึงมีคำสั่ง
ที่ ๔๘๘/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๑ แต่งตั้งคณะทำงานข้อมูลข่าวสารของกรมฯ มีรองอธิบดี
ผู้ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีในราชการของกองนิติการ เป็นประธาน ผู้อำนวยการกอง
เป็นคณะทำงาน ผู้อำนวยการกองนิติการหรือผู้แทนเป็นคณะทำงานและเลขานุการ ผู้อำนวยการ
กองวิชาการและแผนงานหรือผู้แทนเป็นคณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ ต่อมากรมฯ ได้มีคำสั่งแก้ไข
เปลี่ยนแปลงผู้ช่วยเลขานุการคณะทำงาน โดยให้เจ้าหน้าที่กองวิชาการและแผนงานเป็นคณะทำงาน
และผู้ช่วยเลขานุการแทนผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน

คณะทำงานฯ มีอำนาจหน้าที่จัดทำแผนงาน โครงการ เกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลข่าวสาร
ตามมาตรา ๙ เฉพาะที่เกิดก่อนวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๐ เพื่อเสนอคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร
ของราชการสำนักนายกรัฐมนตรี จัดข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๔) ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา
กำหนดระเบียบปฏิบัติในการให้ประชาชนขอตรวจดูข้อมูลข่าวสาร พิจารณากลับกรองเรื่องที่สมควร
เปิดเผยหรือไม่เปิดเผยต่อประชาชน และประสานการปฏิบัติกับคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร
ของราชการ ต่อมากรมฯ มีคำสั่งที่ ๓๓๕/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๒ แต่งตั้งคณะทำงานฯ
ชุดใหม่ เพื่อให้มีหน่วยงานระดับกองทุกกองได้ร่วมเป็นคณะทำงาน และเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติม
ให้มีผู้ช่วยเลขานุการเพิ่มขึ้น คณะทำงานชุดใหม่ได้ดำเนินการเพื่อให้มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยการประกาศใช้ระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วย
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งได้ **ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับทั่วไป เล่มที่ ๑๑๗
ตอนพิเศษ ๙๓ ง วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๓ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๓** และได้มี
หนังสือ ที่ รส ๐๖๐๕/ว๐๗๔๕๙ - ๖๐๗๔๖๐ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๓ เพื่อให้เจ้าหน้าที่สำนักงาน
สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพื้นที่ทุกแห่ง
ได้ทราบและถือปฏิบัติ สำคัญของระเบียบดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การบริหาร การจัดระบบ

การขอ การอนุญาต และการให้บริการข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ และถูกต้องตามกฎหมาย และในขณะเดียวกันก็ขอให้ทุกหน่วยงานได้จัดสถานที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของกรมได้ และหากมีข้อมูลข่าวสารใดที่ประสงค์จะมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ดำเนินการรวบรวมส่งกรมเพื่อพิจารณาต่อไป

๓.๒.๒ เมื่อระเบียบกรมฯ ดังกล่าวใช้บังคับแล้วกรมฯ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารข้อมูลข่าวสารกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรียกชื่อย่อๆ ว่า กข.กสร. ประกอบด้วยรองอธิบดีผู้ได้รับมอบหมายให้กลั่นกรองงานในราชการของกองนิติการ เป็นประธาน มีผู้แทนสำนักผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ผู้แทนสำนักตรวจราชการกรม ผู้อำนวยการจากทุกหน่วยงานไม่ต่ำกว่าระดับกองหรือเทียบเท่า เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการกองนิติการเป็นกรรมการและเลขานุการ นิติกร กลุ่มงานกฎหมาย กลุ่มงานพิจารณาอุทธรณ์ กองนิติการ และเจ้าหน้าที่กองวิชาการและแผนงาน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารการจัดระบบ การขอ การอนุญาต และการให้บริการข้อมูลข่าวสารของกรม การพิจารณาวินิจฉัยข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผยหรือปิดเป็นความลับ การพิจารณาวินิจฉัยข้อมูลข่าวสารที่ควรเก็บไว้ที่กรมหรือให้จัดส่งไปจัดเก็บที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติหรือหน่วยงานอื่น การให้คำแนะนำเสนอความเห็นกรณีมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ และการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย โดยในส่วนของผลการปฏิบัติงานที่สำคัญ ได้แก่ การพิจารณาวินิจฉัยการมีคำสั่งเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร การกำหนดแนวปฏิบัติในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในการมีคำสั่งเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

๔. การจัดระบบข้อมูลข่าวสารของราชการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และการปฏิบัติของกรม

ในการจัดระบบข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อรองรับสิทธิของประชาชนในการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการนั้นได้แบ่งวิธีการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐไว้ ๓ ประการ ดังต่อไปนี้

๔.๑ การนำข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่กำหนดในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ไปลงพิมพ์ในหนังสือราชกิจจานุเบกษา ในกรณีนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่สำคัญที่หน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการให้มีการเปิดเผยอย่างแพร่หลาย ซึ่งได้แก่ ข้อมูลข่าวสารดังต่อไปนี้

- (๑) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน
- (๒) สรุปรูปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน
- (๓) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงาน

ของรัฐ

- (๔) ข้อมูลข่าวสารตามที่คณะกรรมการกำหนด

การปฏิบัติในเรื่องโครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน สรุปร่างหน้าหน้าที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ ตามมาตรา ๗ (๑) (๒) (๓) กรมฯ ได้ดำเนินการ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๑๕ ตอนพิเศษ ๗๐ ง ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๑ ซึ่งในกรณีมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่ผิดไปจากประกาศเดิม เช่น การจัดตั้งหน่วยงานภายในระดับกองขึ้นมาใหม่ หรือปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานตามที่ประกาศไว้เดิม หน่วยงานของรัฐก็ต้องดำเนินการให้มีการลงพิมพ์ประกาศในราชกิจจานุเบกษาใหม่ด้วย

สำหรับในส่วนภูมิภาคสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดรวบรวมมีหน้าที่จัดส่งข้อมูลข่าวสารตามที่กรมได้ลงพิมพ์ไปแล้วส่งให้จังหวัดซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรมเป็นผู้ดำเนินการจัดทำเป็นการประกาศของจังหวัดแต่ละจังหวัดลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา^๕ และแม้ว่าข้อมูลข่าวสารบางส่วนราชการส่วนกลางได้ส่งไปลงพิมพ์แล้วก็ตามแต่เพื่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนภูมิภาคจังหวัดก็ต้องนำข้อมูลข่าวสารนั้นไปลงพิมพ์^๖

สำหรับวิธีการปฏิบัติในการนำข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่างๆ ของกรมไปประกาศในราชกิจจานุเบกษานั้น เมื่อมีข้อมูลข่าวสารดังกล่าวหน่วยงานของกรมจะต้องจัดส่งข้อมูลข่าวสารในเรื่องนั้นให้กองนิติการ เพื่อนำเสนออธิบดีลงนามถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและส่งไปลงพิมพ์ตามระเบียบกรมฯ ข้อ ๕ (๑) และถือปฏิบัติตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนด^๗ โดยวิธีการส่งเรื่องไปลงพิมพ์จะต้องส่งต้นฉบับหรือสำเนาฉบับที่ปรากฏลายมือชื่อผู้มีอำนาจลงนามในเรื่องนั้นจำนวน ๑ ชุด และสำเนาหรือภาพถ่ายที่มีข้อความชัดเจนจำนวน ๔ ชุด ให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานระดับ ๕ หรือเทียบเท่าขึ้นไปลงนามรับรองสำเนา ระบุชื่อตำแหน่งผู้รับรองให้ชัดเจน ในกรณีที่มีเอกสารแนบท้ายจะต้องดำเนินการส่งจ้างพิมพ์เอกสารแนบท้าย ให้ติดต่อส่งจ้างกองโรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ค่าใช้จ่ายในการจ้างพิมพ์หน่วยงานที่ส่งเรื่องไปลงประกาศเป็นผู้รับผิดชอบกองนิติการขอความร่วมมือให้หน่วยงานส่งเรื่องถึงกองนิติการก่อนวันที่ต้องการประกาศอย่างน้อย ๑๕ - ๒๐ วัน เว้นแต่กรณีเร่งด่วนขอให้ติดต่อล่วงหน้าเพื่อกองนิติการจะได้ประสานงานกับงานราชกิจจานุเบกษาเป็นการล่วงหน้า การดำเนินการดังกล่าวจะไม่รวมถึงกรณีที่กำหนดให้นายทะเบียนประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ และพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ สามารถดำเนินการได้เองไม่ต้องส่งเรื่องให้กองนิติการ เพราะเป็นหน้าที่ตามปกติที่กฎหมายบังคับให้ต้องดำเนินการประกาศในราชกิจจานุเบกษาอยู่แล้ว

^๕หนังสือตอบข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๑๓๑๑/๘๖๘๕ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๑

^๖หนังสือตอบข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๑๓๑๑/๙๘๓๘ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๑

^๗ตามหนังสือของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๔/ว๒๑ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒

เมื่อได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วหน่วยงานเจ้าของเรื่องต้องส่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าวไปยังห้องสมุดกรมโดยเร็ว ตามข้อ ๕ (๑) ของระเบียบกรมฯ ว่าด้วยข้อมูลข่าวสารฯ บรรณารักษ์ห้องสมุดกรมจะได้จัดทำดัชนีข้อมูลข่าวสารให้มีรายละเอียดเพียงพอที่ประชาชนจะสามารถเข้าค้นคว้าได้เอง ตามข้อ ๖ ของระเบียบดังกล่าว ผู้ประสงค์จะขอเข้าตรวจดู ศึกษา ค้นคว้า หรือขอสำเนา สามารถติดต่อขอข้อมูลข่าวสารได้ ณ ห้องสมุดกรม หรืออาจจะไปติดต่อที่หน่วยงานโดยตรงก็ได้ ตามข้อ ๑๒ ของระเบียบดังกล่าว โดยให้แจ้งแก่บรรณารักษ์ห้องสมุดกรม หรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่รับผิดชอบ เจ้าหน้าที่จะต้องอำนวยความสะดวกให้ตามสมควร และจะต้องจัดหาข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนทั่วไปที่มาติดต่อขอรับบริการข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาดังกล่าว ตามมาตรา ๗ วรรคสาม และข้อ ๕ (๑) ของระเบียบกรมฯ ว่าด้วยข้อมูลข่าวสารฯ ให้หน่วยงานของรัฐสามารถที่จะดำเนินการเผยแพร่ โดยจัดพิมพ์เพื่อขาย หรือจำหน่ายจ่ายแจก ณ ที่ทำการของหน่วยงาน รวมทั้งจัดไว้ให้ประชาชนสามารถตรวจดูได้ด้วยตนเอง ณ หน่วยงาน โดยต้องมีการจัดเก็บสถิติไว้เพื่อรายงานผลการปฏิบัติต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไป

สำหรับกฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย หรือการตีความ ที่มีสภาพอย่างกฎ ที่จะต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษามาตรา ๗ (๔) ดังกล่าวยังไม่ได้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา หน่วยงานของรัฐจะนำมาใช้บังคับในทางที่ไม่เป็นคุณไม่ได้ เว้นแต่ผู้นั้นจะได้รู้ถึงข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเป็นจริงมาก่อนแล้วเป็นเวลาพอสมควร ตามมาตรา ๘ แห่งความหมายของคำว่า “กฎ” หมายถึง บทบัญญัติที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีผลเป็นการบังคับ โดยทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้องโดยไม่ได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดเป็นการเฉพาะ^๔ ถ้าเป็นข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นก่อนพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มีผลใช้บังคับตามประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ^๕ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐส่งข้อมูลข่าวสารนั้นไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาภายในเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศคณะกรรมการฯ ใช้บังคับ โดยในส่วนของกรมได้ดำเนินการตรวจสอบและได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๑๖ ตอนพิเศษ ๑๘ ง ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๒ มีข้อมูลข่าวสารเรื่องหลักเกณฑ์การขอใบรับรองเป็นหน่วยงานฝึกอบรมการดับเพลิงเบื้องต้น หลักเกณฑ์การขอใบรับรองเป็นหน่วยฝึกซ้อมดับเพลิงและฝึกซ้อมหนีไฟ แนวปฏิบัติการจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานสำหรับหน่วยงานฝึกอบรมของกรม หลักเกณฑ์การขอใบรับรองเป็นหน่วยงานฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน หลักเกณฑ์การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน

^๔หนังสือตอบข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๑๓๑๑/๙๑๐๑ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๒

^๕ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ใช้บังคับ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๑๕ ตอนพิเศษลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑

๔.๒ การจัดข้อมูลข่าวสารของราชการให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ เป็นข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนให้ความสนใจที่จะขอ ดูได้แก่ ข้อมูลข่าวสารของราชการ ดังต่อไปนี้

(๑) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชนรวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว

(๒) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา ๗ (๔)

(๓) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่กำลังดำเนินการ

(๔) คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของเอกชน

(๕) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงตามมาตรา ๗ วรรคสอง

(๖) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

(๗) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย หรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้ระบุรายชื่อรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่ได้นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย

(๘) ข้อมูลข่าวสารตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ประกาศกำหนด

ตามมาตรา ๙ (๑) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชนรวมทั้งความเห็นแย้ง หมายถึง บรรดาคำสั่งทางปกครองต่างๆ เช่น คำสั่งของอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย คำสั่งพนักงานตรวจแรงงาน คำวินิจฉัยการย้ายสถานประกอบกิจการฯ ของคณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ คำสั่งนายทะเบียนฯ ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ พระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ ตลอดจนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของอธิบดีตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน กฎหมายแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายแรงงาน รัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ และกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

การกำหนดให้นำผลการพิจารณาและคำวินิจฉัยรวมทั้งความเห็นแย้งในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว วัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจดูได้ว่าการพิจารณาวินิจฉัยของเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่ผ่านๆ มานั้น ใช้หลักเกณฑ์หรือหลักกฎหมายใดในการพิจารณา และผลของการพิจารณาเป็นอย่างไร เพื่อเทียบเคียงเรื่องของตนเองที่อาจจะมาเรียกร้องสิทธิของตน

ตามกฎหมาย และเพื่อเป็นการตรวจสอบความโปร่งใสและเป็นธรรมในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ โดยสุจริต ไม่ใช่เป็นการเลือกปฏิบัติ หรือเป็นการกระทำตามอำเภอใจของเจ้าหน้าที่

ตามมาตรา ๙ (๒) เรื่อง นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ ในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา ๗ (๔) มีวัตถุประสงค์ให้ประชาชนมีสิทธิได้รับรู้ว่าหน่วยงานของรัฐ มีนโยบายอย่างไร หรือในกรณีที่มีปัญหาการตีความที่ไม่มีสภาพอย่างกฎ เช่น การตอบข้อหารือต่างๆ จะทำให้ประชาชนสามารถรับรู้ได้ว่าหน่วยงานของรัฐมีความเห็นในเรื่องนั้นและมีวิธีปฏิบัติอย่างไร ประชาชนอาจมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายนั้น หรืออาจให้ความเห็นและเสนอแนะในปัญหา จากนโยบายในการปฏิบัติหรือการตีความดังกล่าว

ตามมาตรา ๙ (๓) เรื่อง แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปี ที่กำลังดำเนินการ เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีความสำคัญที่ประชาชนมีสิทธิได้รับรู้ เพื่อให้ การจัดทำแผนงานโครงการและงบประมาณเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน ในการจัดข้อมูล ข่าวสารของราชการดังกล่าวไว้ให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบได้เองจะเป็นการสร้าง ความโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบหน่วยงานของรัฐได้ว่าปฏิบัติหน้าที่โดยซื่อสัตย์สุจริต ไม่ทุจริตและคอร์รัปชัน และเป็นการสร้างความเป็นธรรมให้ประชาชนที่มีความสนใจที่จะรับเป็นผู้ดำเนินการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ หรือรับจ้างปฏิบัติตามแผนงาน โครงการ ได้มีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวโดยเท่าเทียมกัน การจัด ข้อมูลข่าวสารของราชการในส่วนนี้จึงเน้นที่ปีงบประมาณปัจจุบันเป็นหลัก สำหรับปีงบประมาณ ที่ผ่านๆ มานั้นหากประชาชนต้องการรับรู้ก็สามารถใช้สิทธิขอลงพิมพ์ได้ตามมาตรา ๑๑

ตามมาตรา ๙ (๔) เรื่อง คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของเอกชน ถ้ามีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของเอกชนแล้ว ย่อมมี ความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ประชาชนขอตรวจสอบได้ด้วยตนเอง เพื่อทราบขั้นตอนและสิทธิหน้าที่ ของประชาชนในการปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนและวิธีปฏิบัติที่หน่วยงานได้กำหนดไว้ แต่ถ้าคู่มือหรือ คำสั่งกำหนดวิธีปฏิบัติไม่ได้กระทบกระเทือนสิทธิของเอกชนก็ไม่อยู่ในความหมายที่จะต้องจัดไว้ให้ ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบได้ โดยเฉพาะถ้าการเปิดเผยคู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติจะทำให้ มีผลกระทบต่อผลสำเร็จในการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานที่ทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์เจ้าหน้าที่ อาจมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นก็ได้

ตามมาตรา ๙ (๕) เรื่อง สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา ๗ วรรคสอง หมายถึง ข้อมูลข่าวสารตามที่กำหนดในมาตรา ๗ ซึ่งตามปกติจะมีเนื้อหา สารสำคัญที่จะต้องให้ประชาชนได้รับรู้โดยวิธีการส่งข้อมูลข่าวสารนั้นไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา แต่ว่าข้อมูลข่าวสารนั้นมิได้ลงพิมพ์เพราะหน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการจัดพิมพ์เพื่อให้แพร่หลาย ตามสมควรแล้ว แต่หน่วยงานของรัฐก็ต้องดำเนินการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา โดยวิธีอ้างอิงถึง สิ่งพิมพ์นั้นว่าได้มีการเผยแพร่โดยวิธีการจัดพิมพ์เผยแพร่เมื่อใด และสิ่งพิมพ์ดังกล่าวนี้ต้องแพร่หลาย สามารถหาได้ง่ายโดยหน่วยงานของรัฐจึงต้องนำสิ่งพิมพ์นั้นจัดไว้ให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบได้เอง

ตามมาตรา ๙ (๖) เรื่อง สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาด ตัดตอน หรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ เป็นเรื่องสำคัญที่ประชาชนให้ความสนใจเพื่อติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันมิให้หน่วยงานของรัฐทำสัญญาในลักษณะที่เสียเปรียบ หรือเป็นสัญญาที่ไม่อาจบรรลุวัตถุประสงค์ตามความมุ่งหมาย ในเรื่องสัญญาสัมปทานนี้ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้านสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายเคยมีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับสัญญาเช่าที่ดิน โครงการจุฬาไฮเทค มิใช่สัญญาสัมปทานแต่เป็นสัญญาพัฒนาที่ดินเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการและไม่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย^{๑๐} และแม้ไม่ใช่สัญญาสัมปทานที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้แต่ก็ยังคงมีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอ (มาตรา ๑๑)

ตามมาตรา ๙ (๗) เรื่อง มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย หรือแต่งตั้งโดยมติคณะรัฐมนตรี โดยจะต้องระบุนายชื่อรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่ได้นำมาใช้ในการพิจารณาลงมตินั้นๆ ในส่วนของกรมฯ มีคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย เช่น คณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน คณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ คณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ ตามพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓

ตามมาตรา ๙ (๘) เรื่องที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้มีประกาศให้เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ มีจำนวน ๒ ฉบับ คือ ประกาศเรื่อง กำหนดให้ประกาศประกวดราคาและการประกาศสอบราคาของหน่วยงานของรัฐที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามแล้ว ฉบับลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๒ และประกาศเรื่อง กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐ ฉบับลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๓ ข้อมูลข่าวสารตามประกาศดังกล่าวหน่วยงานของรัฐจะต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเป็นไปด้วยความโปร่งใส และช่วยกันขจัดการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ของรัฐ สำหรับผลการพิจารณาจัดซื้อจัดจ้างต้องจัดทำตามแบบ สขร. ๑ ตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๔๔ เป็นต้นมา ในส่วนของกรมฯ ได้มอบหมายให้กองคลังเป็นผู้ดำเนินการ สำหรับในส่วนภูมิภาคเป็นหน้าที่ของสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดแต่ละจังหวัดที่จะดำเนินการ

สำหรับวิธีการดำเนินการจัดสถานที่ให้ประชาชนเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ นี้ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้มีประกาศเรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู ฉบับลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑

^{๑๐}คำวินิจฉัยฯ ที่ สค ๒๓/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๓

ซึ่งในส่วนของกรมฯ นั้น ได้นำหลักเกณฑ์ตามกฎหมายและวิธีการตามประกาศที่กำหนดเป็นระเบียบกรมฯ ว่าด้วยข้อมูลข่าวสารฯ โดยกำหนดให้ห้องสมุดกรมฯ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกองวิชาการ และแผนงาน เป็นสถานที่ให้บริการข้อมูลข่าวสาร และตามประกาศกรมฯ เรื่อง โครงสร้างฯ อำนาจหน้าที่ วิธีดำเนินงาน และสถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสาร ที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ไปแล้วก็ได้กำหนดให้สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดทุกจังหวัดและทุกพื้นที่ เป็นสถานที่ให้บริการเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสาร ดังนั้น หน่วยงานทั้งสองแห่งจึงต้องจัดสถานที่มุมใดมุมหนึ่งไว้ให้บริการประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารได้เอง ทั้งนี้ ในการดำเนินการของหน่วยงานต่างๆ นั้น ตามระเบียบกรมฯ ข้อ ๕ (๒) กำหนดให้หน่วยงานส่งข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ ดังกล่าว โดยจัดส่งไปให้ห้องสมุดกรมฯ ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่เกิดข้อมูลข่าวสารนั้น ทั้งนี้ ห้องสมุดกรมฯ จะจัดดำเนินการจัดทำตรวจนี้เพื่อความสะดวกในการค้นคว้า และสำหรับสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพื้นที่ที่จะต้องจัดสถานที่ไว้ที่พร้อมที่จะให้ประชาชนตรวจสอบดูได้ด้วยความสะดวกในลักษณะเช่นเดียวกับห้องสมุดของกรมฯ โดยต้องจัดทำตรวจนี้เพื่อความสะดวกในการค้นหาด้วย

ในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวมีส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยตามกำหนดใน มาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ รวมอยู่ด้วย ก่อนที่หน่วยงานต่างๆ จะส่งให้ห้องสมุดกรมฯ หรือส่งให้สถานที่ที่จัดไว้ให้ประชาชนค้นคว้าได้เองนั้น หน่วยงานเจ้าของข้อมูลข่าวสารเรื่องนั้นๆ จะต้องดำเนินการลบ หรือตัดทอน หรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผย

ประชาชนทุกคนไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียหรือไม่ย่อมมีสิทธิเข้าตรวจสอบ ขอสำเนา หรือ ขอสำเนาที่มีการรับรองถูกต้อง ซึ่งหน่วยงานสามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมได้ตามประกาศ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ค่าธรรมเนียมการทำสำเนา โดยการถ่ายเอกสารขนาดกระดาษเอ ๔ หน้าละไม่เกิน ๑ บาท และค่าทำเนียมการให้คำรับรองถูกต้อง ของข้อมูลข่าวสาร คำรับรองละไม่เกิน ๕ บาท และจะยกเว้นค่าธรรมเนียมสำหรับผู้มีรายได้น้อยก็ได้ ค่าถ่ายเอกสารและค่าธรรมเนียมนั้นเป็นรายได้แผ่นดิน

๔.๓ การจัดหาหรือการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการให้บุคคลที่มาขอเป็นการเฉพาะราย ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ในกรณีนี้เป็นเรื่องที่ประชาชนคนหนึ่งคนใดมีความอยากรู้ ตามกฎหมายจึงได้บัญญัติไว้ว่า “นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว หรือที่จัดเก็บไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้แล้ว หรือที่จัดให้ประชาชนค้นคว้าตามมาตรา ๒๖ แล้ว ถ้าบุคคลใดขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการ และคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามควร ให้หน่วยงานของรัฐ ผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นแก่ผู้ขอภายในเวลาอันสมควร เว้นแต่ผู้นั้นขอเป็นจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร”

ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๑ นี้ จึงมีความหมายถึง ข้อมูลข่าวสารของราชการทุกเรื่องนอกจากที่จัดไว้ในประเภทข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ และมาตรา ๙ โดยหน่วยงานจะต้องจัดเก็บข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๑ ไว้ที่หน่วยงาน และให้แจ้งประเภทข้อมูลข่าวสารดังกล่าวให้ห้องสมุดทราบ เพื่อให้คำแนะนำแก่ประชาชนในการติดต่อขอข้อมูลกับหน่วยงาน ทั้งนี้ห้องสมุดอาจจะจัดทำบรรณานุกรมเพื่อความสะดวกในการค้นคว้าก็ได้

วิธีการยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมาตรา ๑๑ ประชาชนผู้ขอข้อมูลข่าวสารจะต้องยื่นคำขอตามระเบียบกรมฯ ข้อ ๑๓ ในกรณีเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องเปิดเผยตามมาตรา ๗ หรือมาตรา ๙ ประชาชนไม่จำเป็นต้องเขียนคำขอ แต่เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่จะได้พิจารณาว่าเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใด สามารถจัดหาให้ผู้ขอได้หรือไม่ จะให้ผู้ขอเขียนคำขอด้วยก็ได้ หรือกรณีไม่ได้ใช้คำขอตามแบบทำระเบียบกรมฯ แต่เป็นหนังสือที่มีข้อความเข้าใจในลักษณะเช่นเดียวกับแบบคำขอก็สามารถอนุโลมให้ใช้ได้ โดยถือว่าเป็นคำขอตามระเบียบกรมฯ เพื่อประโยชน์และเป็นการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนผู้ขอ

ผู้มีสิทธิอนุญาต หมายถึง บุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และตามที่กำหนดใน ข้อ ๑๔ ของระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งได้แก่ อธิบดีหรือรองอธิบดีมีอำนาจอนุญาตข้อมูลข่าวสารทุกชนิด ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะผู้อำนวยการกอง ผู้อำนวยการสถาบัน เลขาธิการกรม สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด หัวหน้าหน่วยงานระดับกอง ผู้อำนวยการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพื้นที่ หัวหน้ากลุ่มงาน หัวหน้าฝ่าย หรือข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๖ ขึ้นไป โดยผู้มีสิทธิอนุญาตสามารถอนุญาตได้เฉพาะสำหรับ **ข้อมูลข่าวสารที่ตนเองเป็นผู้รับผิดชอบ และเป็นดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ตามสายการบังคับบัญชา** และการอนุญาตสามารถกำหนดเงื่อนไขในการใช้ข้อมูลตามความเหมาะสมได้ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๐ (๒) พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

การพิจารณาคำขอ เมื่อมีบุคคลใดขอข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๑ เป็นหน้าที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบข้อมูลข่าวสารนั้นจะต้องจัดหาข้อมูลข่าวสารให้ ในกรณีข้อมูลข่าวสารตามคำขอนั้นอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น ตามมาตรา ๑๒ ให้หน่วยงานของรัฐที่รับคำขอจะต้องแนะนำเพื่อให้ผู้ขอไปยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นโดยไม่ชักช้า หรือในกรณีข้อมูลข่าวสารนั้นจัดทำขึ้นโดยหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น และได้ระบุห้ามการเปิดเผยไว้ตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ตามมาตรา ๑๖ ให้หน่วยงานของรัฐนั้นส่งคำขอนั้นให้หน่วยงานของรัฐผู้จัดทำข้อมูลข่าวสารนั้นพิจารณาเพื่อมีคำสั่งต่อไป ตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง

การปฏิเสธคำขอ ตามมาตรา ๑๑ วรรคแรกตอนท้าย ถ้าผู้ขอนั้นได้ขอเป็นจำนวนมาก กล่าวคือ ขอมากเกินกว่าที่จะให้ได้ หรือได้ขอบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุอันควร หน่วยงาน

จะปฏิเสธขอข้อมูลข่าวสารนั้นก็ได้ หรือข้อมูลข่าวสารที่ขอนั้นไม่เป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้ว ในสภาพพร้อมที่จะให้ได้ กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ไม่จำเป็นต้องไปจัดทำ วิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดให้มีขึ้นมาใหม่ เว้นแต่การแปรสภาพเป็นเอกสารจากข้อมูลข่าวสารที่บันทึกไว้ในระบบการบันทึกภาพหรือเสียง ระบบคอมพิวเตอร์ หรือระบบอื่นใด การปฏิเสธนี้ไม่ใช่ข้อห้ามเด็ดขาด ที่จะปฏิเสธไม่ให้ข้อมูลข่าวสาร ถ้าเรื่องที่ขอนั้นเป็นเรื่องสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ตามปกติของหน่วยงาน เจ้าหน้าที่จะจัดทำ วิเคราะห์ จำแนก รวบรวม จัดให้มีขึ้นมาใหม่ ก็ได้

สิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ขอ สิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นมี ๒ กรณี ดังนี้

กรณีแรก ผู้ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบข้อมูลข่าวสารว่าได้รับคำขอข้อมูลข่าวสารจากบุคคลใด เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้นั้นพิจารณาแล้วว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของผู้ใด ให้เจ้าหน้าที่แจ้งผู้นั้นทราบเพื่อจะได้เสนอคำคัดค้านภายในกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ วันนับแต่วันได้รับแจ้ง

กรณีที่สอง คือ บุคคลที่ทราบเองและเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นกระทบประโยชน์ได้เสียของตนเอง บุคคลใดก็ตามที่ทราบว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอาจกระทบประโยชน์ได้เสียของบุคคลนั้น สามารถยื่นคำคัดค้านต่อเจ้าหน้าที่โดยไม่จำเป็นต้องรอให้ได้รับแจ้งก่อน

การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ เมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับคำคัดค้าน ให้เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่พิจารณาเหตุผลที่ระบุในคำคัดค้านถ้าเห็นว่าคำคัดค้านไม่มีเหตุผลที่เหมาะสมให้เจ้าหน้าที่ที่มีคำสั่ง “ไม่รับฟังคำคัดค้าน” และแจ้งให้ผู้คัดค้านทราบว่า จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอ แต่ผู้คัดค้านมีสิทธิอุทธรณ์โดยยื่นคำอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักนายกรัฐมนตรี ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันได้รับแจ้ง และถ้าผู้คัดค้านประสงค์จะอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าหน้าที่ขอให้ส่งสำเนาคำอุทธรณ์ให้เจ้าหน้าที่ด้วย เพื่อทราบและจะได้ระงับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารไว้ก่อน

ในกรณีคำคัดค้านมีเหตุผลที่สามารถรับฟังได้ ให้เจ้าหน้าที่มีคำสั่ง “มิให้เปิดเผย” ข้อมูลข่าวสารนั้น และแจ้งให้ผู้ขอทราบพร้อมแจ้งสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการฯ เช่นเดียวกับกรณีผู้คัดค้านอุทธรณ์ ในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ มิให้เจ้าหน้าที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

สิทธิอุทธรณ์

กรณีแรก ผู้ขอมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น หรือได้รับการปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่ขอ

กรณีที่สอง ผู้คัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน

การพิจารณาคำขอและคำคัดค้าน เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เพราะคำสั่งเปิดเผย หรือคำสั่งไม่เปิดเผย หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน ถือได้ว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง ประเภทหนึ่ง และต้องพิจารณาตามหลักข้อยกเว้นข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผยมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕

ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ หมายถึง ข้อมูลที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ซึ่งโดยหลักการแล้วไม่อาจเปิดเผยได้ แต่เมื่อครบเจ็ดสิบห้าปีจะกลายเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทเอกสารประวัติศาสตร์ ตามมาตรา ๒๖

ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ เป็นข้อมูลข่าวสารที่อาจมีคำสั่งไม่เปิดเผยได้ โดยต้องคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงาน ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องว่าเป็นกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) การเปิดเผยก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงในทางการคลังของประเทศ

(๒) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ ไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการป้องกัน การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร

(๓) ความเห็น หรือคำแนะนำภายในหน่วยงาน ในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเข้าใจหรือคำแนะนำในดังกล่าว

(๔) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคล

(๕) รายงานทางการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

(๖) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผย

(๗) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ในการนี้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของกรมฯ (กข.กสร.) ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบแนวปฏิบัติกรณีมีคำสั่งให้เปิดเผย หรือคำสั่งมิให้เปิดเผย หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามหนังสือกรมฯ ที่ รส ๐๖๐๕/ว ๐๘๖๐๗ - ๐๘๖๐๘ ลง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ซึ่งแนวปฏิบัติดังกล่าวนี้เป็นเพียงกรอบในการพิจารณาวินิจฉัยของเจ้าหน้าที่เพราะอาจกล่าวได้ว่าเป็นดุลพินิจในการพิจารณา และเป็นการพิจารณาตามที่หน่วยงานต่างๆ ได้นำเสนอ ซึ่งเมื่อมีผู้ขอข้อมูลข่าวสารจะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นเรื่องๆ ไป

กรณีไม่สามารถวินิจฉัยได้ด้วยตนเอง ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๑๑ นั้นจะต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อ ๕ หรือไม่ กล่าวคือ เป็นข้อมูล

ที่ต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา หรือเป็นข้อมูลที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ด้วยตนเองหรือ ข้อมูลที่ต้องให้ประชาชนผู้ขอหรือไม่ หน่วยงานจะต้องส่งความเห็นให้ กข.กสร. พิจารณาวินิจฉัยก็ได้

การรับรองสำเนาข้อมูลข่าวสาร เมื่อผู้มีอำนาจอนุญาตในการให้ข้อมูลข่าวสาร ได้อนุญาตตามคำขอแล้ว ข้าราชการระดับ ๓ ขึ้นไป มีอำนาจรับรองสำเนาข้อมูลข่าวสารได้ โดยต้อง ลงลายมือชื่อ พร้อมทั้งชื่อตัว ชื่อสกุลและตำแหน่งตลอดจนวันเดือนปีที่ได้รับรอง ตามระเบียบกรมฯ ข้อ ๑๖ ส่วนข้าราชการระดับ ๑ - ๒ หรือบรรดาลูกจ้าง หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นที่ไม่มีตำแหน่งหน้าที่ ไม่มีสิทธิอนุญาตและไม่มีสิทธิรับรองสำเนา ในการให้ข้อมูลข่าวสารของราชการ

การปฏิบัติตามกฎหมายอื่นๆ ข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ขอตามมาตรา ๑๑ นี้ ถ้าจะต้อง ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบอื่น หรือมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารนั้นไว้ เป็นกรณีพิเศษ การขอและการอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือมติคณะรัฐมนตรี ดังกล่าวด้วย ซึ่งในปัจจุบันมีระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ประกาศ ใช้บังคับแทนการรักษาความลับในเรื่องเกี่ยวกับเอกสารตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัย แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ การพิจารณาอนุญาตให้ข้อมูลข่าวสารที่มีชั้นความลับจึงไม่สามารถทำได้ เว้นแต่ จะมีการปรับชั้นความลับโดยการปลดชั้นความลับออกก่อน

การรายงาน กรณีมีผู้มาขอข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๑ โดยตามระเบียบกรมฯ ข้อ ๑๗ หน่วยงานต้องรายงาน การขอ และการพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ กข.กสร. ทราบ โดยเร็ว ตามระเบียบไม่ได้กำหนดเวลาไว้โดยเฉพาะ แต่เห็นได้ว่ากรณีไม่อนุญาตหรือกรณีไม่รับฟัง คำคัดค้านอาจมีการอุทธรณ์คำสั่งหรือการร้องเรียน ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมการให้การพิจารณา อุทธรณ์หรือการร้องเรียน หน่วยงานควรรีบดำเนินการรายงานข้อเท็จจริงให้กรมฯ ทราบโดยเร็ว และ ในทางปฏิบัติเรื่องรายงานการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการขอให้กรมฯ รายงานผลการปฏิบัติฯ ปีละ ๒ ครั้ง คือ รายงานงวดเดือนเมษายน - กันยายน และงวดเดือนตุลาคม ถึงเดือนมีนาคม โดยให้ส่งแบบรายงาน ภายในวันที่ ๕ เดือนเมษายน และเดือนตุลาคม ดังนั้น ทุกหน่วยงานจึงต้องรายงานผลการปฏิบัติการ ให้บริการข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานให้กรมทราบทุกหกเดือนเช่นกัน โดยให้รายงานตามแบบ กข.กสร. ๑

๕. การปฏิบัติเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

๕.๑ หน้าที่หน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๒๓ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ ต้องดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเท่าที่เกี่ยวข้องและจำเป็นเพื่อ การดำเนินงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน และจะต้องยกเลิกการจัดให้มีระบบดังกล่าว เมื่อหมดความจำเป็น

(๒) พยายามเก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล

(๓) จัดให้มีการพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาและตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้องอยู่เสมอ
เกี่ยวกับสิ่งดังต่อไปนี้

(ก) ประเภทของบุคคลที่มีการเก็บข้อมูลไว้

(ข) ประเภทของระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

(ค) ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ

(ง) วิธีการขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารของเจ้าของข้อมูล

(จ) วิธีการขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล

(ฉ) แหล่งที่มาของข้อมูล

(๔) ตรวจสอบแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในความรับผิดชอบให้ถูกต้อง
อยู่เสมอ

(๕) จัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยแก่ระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล
ตามความเหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้โดยไม่เหมาะสมหรือเป็นผลร้ายแก่เจ้าของข้อมูล

หน่วยงานของกรมฯ ที่จัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล เช่น กองการเจ้าหน้าที่
จัดเก็บข้อมูลข้าราชการพลเรือนสามัญ ลูกจ้าง อดีตข้าราชการพลเรือนสามัญ และอดีตลูกจ้างประจำ
(ข้อสังเกต ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลของลูกจ้างชั่วคราว) กองแรงงานสัมพันธ์มีการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูล
ของผู้เริ่มก่อการจัดตั้งสหภาพแรงงาน สหพันธ์แรงงาน สภาองค์กรลูกจ้าง สมาคมนายจ้าง สหพันธ์
นายจ้าง สภาองค์กรนายจ้าง และคณะกรรมการบริหารองค์กรดังกล่าว ที่ปรึกษาด้านแรงงานสัมพันธ์
ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนฝ่ายนายจ้าง ผู้แทนฝ่ายลูกจ้างในคณะกรรมการไตรภาคีต่างๆ และผู้สมัคร
รับเลือกตั้งเพื่อดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ สถาบันความปลอดภัยในการทำงาน มีการจัดเก็บข้อมูล
ส่วนบุคคลที่เป็นวิทยากรฝึกอบรม และข้อมูลเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน ในส่วนของ
สำนักงานกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง กองสวัสดิการแรงงาน กองตรวจความปลอดภัยในการทำงาน
มีการจัดทำบัญชีรายชื่อของคณะกรรมการฯ ตามกฎหมายซึ่งอาจมีการเก็บประวัติข้อมูลข่าวสาร
ส่วนบุคคล สำหรับกองรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ ได้แจ้งยกเลิกระบบการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลแล้ว
เหลือเพียงแต่รายชื่อตามที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

กรมฯ ได้พิจารณาดำเนินการประกาศเรื่องข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเฉพาะส่วน
ของข้าราชการของกรมฯ ตามที่กองการเจ้าหน้าที่ดำเนินการ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
ประกาศฉบับทั่วไป เล่มที่ ๑๑๘ ตอนที่ ๑๑ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ สำหรับข้อมูลข่าวสาร
ส่วนบุคคลของกองอื่นๆ นั้นให้หน่วยงานกลับไปทบทวนการดำเนินการว่ามีความจำเป็นในด้
การจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลหรือไม่ หากไม่มีการจำเป็นให้ยกเลิกการจัดเก็บเพื่อไม่ให้เป็นการ
แก่การปฏิบัติงาน โดยให้หน่วยงานที่มีลักษณะการดำเนินการใกล้เคียงกัน เช่น ในเรื่องการจัดทะเบียน
องค์กรของสำนักงานทะเบียนกลาง กองแรงงานสัมพันธ์ และกองรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ และในเรื่องของ

ข้อมูลวิทยากรของกองฝึกอบรมแรงงาน และสถาบันความปลอดภัยในการทำงาน ให้ดำเนินการ
ปรึกษาหารือร่วมกัน

๕.๒ การขอข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล โดยที่ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล มีหลักการว่า
“ปกปิดเป็นหลัก เปิดเผยเป็นข้อยกเว้น” ดังนั้นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลจึงเปิดเผยไม่ได้ แต่มี
ข้อยกเว้นตามที่บัญญัติในมาตรา ๒๔ เช่น ถ้าได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลหรือ
เป็นการเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตนเพื่อนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ หรือการใช้ข้อมูล
ตามปกติภายใต้วัตถุประสงค์การจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น หรือต่อหน่วยงานรัฐที่ทำงาน
ด้านวางแผนหรือสถิติหรือสำมะโนครัวต่างๆ หรือเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยฯ หรือต่อเปิดเผยต่อ
หอจดหมายเหตุแห่งชาติ หรือต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
การสืบสวน การฟ้องคดี ไม่ว่าจะเป็คดีประเภทใดก็ตาม หรือเป็นการจำเป็นเพื่อการป้องกันหรือระงับ
อันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคล หรือเปิดเผยต่อศาล เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือ
บุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริงดังกล่าวหรือกรณีอื่นๆ ตามที่กำหนดใน
พระราชกฤษฎีกา

การเปิดเผยตามมาตรา ๒๔ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๙) ให้มีการจัดทำบัญชี
ตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๑

ในส่วนของผู้เป็นเจ้าของข้อมูลขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารในส่วนข้อมูลของตนเองนั้น
หน่วยงานของรัฐจะต้องอนุญาตให้บุคคลผู้นั้นตรวจดูและขอสำเนาได้ ถ้าเห็นว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล
ของตนเองนั้นไม่ถูกต้องตามความจริงก็มีสิทธิยื่นคำขอเป็นหนังสือให้หน่วยงานของรัฐแก้ไขเปลี่ยนแปลง
หรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนนั้นได้ โดยหน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาคำขอดังกล่าวและแจ้งให้บุคคล
นั้นทราบโดยไม่ชักช้า และในกรณีหน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารให้ตรง
ตามที่มีคำขอผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสามสิบวัน
นับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งไม่ยินยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารตามที่บัญญัติในมาตรา ๒๕
แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๖. เอกสารประวัติศาสตร์

ข้อมูลข่าวสารที่เป็นเอกสารประวัติศาสตร์ ตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และเอกสารประวัติศาสตร์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยงานสารบรรณฯ ข้อ ๕๗ ข้อ ๕๘ นั้นโดยสรุปหมายถึง เอกสารที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์
จะเก็บไว้ และมีอายุครบกำหนดตามที่กำหนดนับจากวันเสร็จสิ้นการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารนั้น ซึ่งได้แก่
เอกสารข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ ที่มีอายุครบเจ็ดสิบห้าปี
เอกสารข้อมูลข่าวสารที่มีคำสั่งไม่เปิดเผย ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ ที่มีอายุครบ
ยี่สิบปี

ข้อมูลข่าวสารที่เป็นเอกสารประวัติศาสตร์ดังกล่าวกำหนดให้หน่วยงานจะต้องจัดส่ง
หอจดหมายเหตุ กรมศิลปากร ซึ่งกรมฯ มอบหมายให้สำนักงานเลขานุการกรมแจ้งเวียนทุกหน่วยงาน
สำรวจเอกสารประวัติศาสตร์ตามระเบียบงานสารบรรณ ข้อ ๕๗ ข้อ ๕๘ และให้ทุกหน่วยงานถือปฏิบัติ
ตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ

๗. ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
กำหนดให้การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดถ้าเข้าข่ายต้องรับผิดชอบตามกฎหมายใดก็ตาม เจ้าหน้าที่ของรัฐ
ที่ไม่ต้องรับผิดชอบหากได้กระทำโดยสุจริต โดยกรณีข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ จะต้องดำเนินการ
ให้ถูกต้องตามระเบียบที่ออกมาตามมาตรา ๑๖ ซึ่งได้แก่ ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๔ หรือกรณีการส่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่จะมีคำสั่ง
ไม่เปิดเผยได้กระทำการไปเพื่อประโยชน์อันสำคัญยิ่งกว่าที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือชีวิต ร่างกาย
สุขภาพ หรือประโยชน์อื่นของบุคคล และคำสั่งนั้นได้กระทำโดยสมควรแก่เหตุ ซึ่งคำสั่งนั้นอาจกำหนด
ข้อจำกัดหรือเงื่อนไขการใช้ข้อมูลนั้นตามความเหมาะสมก็ได้ แต่การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว
ไม่เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐพ้นความรับผิดชอบ

คณะผู้จัดทำ

นายสมภพ ปราบณรงค์	ผู้อำนวยการกองนิติการ
นายครรชิต มโนวรางกูร	ผู้อำนวยการกลุ่มงานที่ปรึกษากฎหมาย นิติกรรมและสัญญา
นางสาวกิติมา ตีรเศรษฐเสมา	นิติกรชำนาญการ
นายเชิดศักดิ์ กำปั่นทอง	นิติกรชำนาญการ
นายสุรพงศ์ วิจิตรโสภา	นิติกรปฏิบัติการ
นายเกียรติชัย เตชนิรันดร	นักวิชาการแรงงาน
นางสาวสุดารัตน์ ธิชาญ	นักวิชาการแรงงาน
นายภัทรธร แสนนาม	นักวิชาการแรงงาน
นางสาวสุมาลี ทองประดับ	นักวิชาการแรงงาน
นางสาวทัชช อมรรวพัตร์	นักวิชาการแรงงาน
นายธวัชชัย ไตรยวงศ์	นักวิชาการแรงงาน

.....